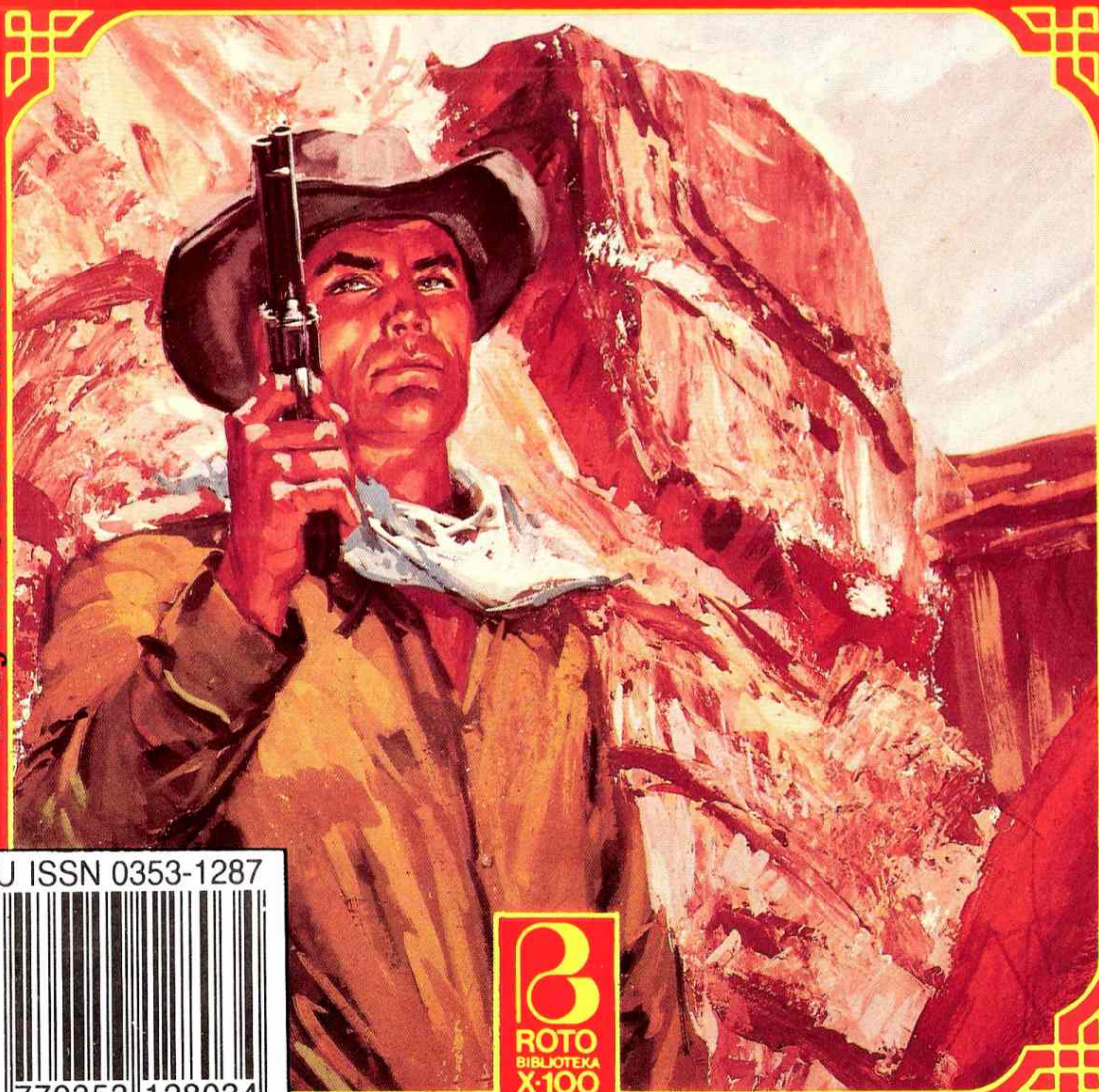

WESTERN

Džon O'Rurk

PUCNJAVA NA GRANICI

BROJ 116 • 1300 DINARA

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128034

WESTERN

116

1988

Džon O'Rurk

PUCNJAVA NA GRANICI

X-100

Odgovorni urednik
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
S. BILKIĆ

*Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Vojvodan-
skih brigada 7, Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ●*
Direktor NIŠRO »Dnevnik«: Jovan Smederevac ● Rukovodilac OOUR Iz-
davačke delatnosti: Ilija Vojnović ● Glavni i odgovorni urednik: Todor Du-
rić ● Tehnički urednik: Juliš Arvanitidis ● Sekretar Redakcije: Zdenka
Karabasil ● Korektor: Jovan Uglješin.

Tiraž: 32.000 PRIMERAKA

Džon O'Rurk

PUCNJAVA NA GRANICI

Kad je narednik Bil Glupan urlao iz sveg glasa, cela desetina bednih regruta skrpljenih u regrutskom centru u Omahi, a sada stacionirana u tvrđavi Fort Kerri u Vajomingu, mogla je mirno da se izležava. Taj način komunikacije toliko je bio odomaćen među njima da je trenutna tišina koja je vladala u stražari naterala Deksa i Nila Karpentera da se zagledaju dok je Vilijem Vilijemson poskočio na drvenom ležaju.

— Da mu nije pozlilo?

Na to je Čet Bejli, plavokosi momak iz Bostona koji se, ko zna iz kakvih sve razloga našao među vojnicima, zacereka:

— Dosad se uvek obrnuto događalo. Glupan se šepurio, a mi izvlačili kestenje iz vatre.

To je, nema sumnje, bila istina, ali su ljudi bili zaista zabrinuti. Nije šala, Bil se nije derao bar pet minuta.

Stvar su u svoje ruke, ko zna po koji put, uzeli Ajovljani: Rod Stenli i Henk Benton. Jednostavno su jurnuli u hodnik sa ćelijama gde je narednik ispitivao dvojicu sumnjivaca. . . nekog momka pepeljasto plave kose i sivih očiju i crnca žilavih ruku i poširokih pleća koji mu je prilikom hapšenja skresao u lice:

— Vi biti jedna velika budala, master.

To je, izgleda, prevagnulo u Bilovom uverenju da se pred njima nalaze dve vrlo opasne zverke pa je naredio da ih razoružaju, a potom ih strpao iza rešetaka.

Rod i Henk, dva glupava momka iz Ajove koje je Bil najčešće zvao seljačinama, pojuriše da spasavaju svog idola velike glave, ali se odmah glavačke vratiše u stražaru određenu za smeštaj vojnika. Zapravo, nisu se vratili. . . bili su izbačeni iz zatvorskog hodnika i to najverovatnije udarcima nogu jer se proštreše po prašnjavom patosu a na vratima hodnika ukaza se žilava prilika sivookog čoveka sa revolverom u rukama.

— Džentlmeni, savetujem vam da odmaknete ruke od oružja.

— Il' ovoj budali ode glava s ramena — dopuni ga crnoputi momak terajući Bila pred sobom.

Levicom ga je držao za okovratnik bluze dok mu je njegov vlastiti revolver zabio u slabine.

Vrlo zadovoljni izgledom straže zastali su s druge strane stola pretrpanog lončićima, delovima odeće i opreme, opasačima, ču-

turama i plehanim lončićima iz kojih su vojnici najčeće pili vođu.

Visok momak držao je oružje tako ležerno kao da je sastavni deo njega samog, a u očima ništa mu se nije moglo pročitati — ni strah ni trijumf zbog iznenadnog preokreta u njegovu korist.

Ponovo je otegao unjkavim glasom:

— Šta bi ovom čoveku da nenaoružanim ljudima preti revolucijom. Zamalo da nas pobije tamo u zatvoru.

Vojnik Vilijemson nije imao običaj da se upliće u razgovor, ali ga ovakva bezočna laž naterala da mu se usprotivi:

— Bil je, gospodine. . .

— Latanig, Šorti Latanig, — predstavi se Teksašanin dok mu za trenutak zaigraše vesele iskre u uvek hladnim očima. — A tvoje cenjeno ime, vojniče?

— Vilijem Vilijemson, za prijatelje samo Vili — ušeptrlja se cijenjeni vojnik čije su nežne ruke pre podsećale na nekog činovnika sa istoka nego na grube šake ostalih vojnika. — Hteo sam da kažem da je gospodin viši štapski narednik imao samo jedan kolt, a kako vidim svaki od vas drži oružje u rukama. Kako je onda mogao da preti nenaoružanim ljudima?

Vrlo umno rasuđivanje vojnika Vilijemsona prilično iznenadilo ostale, a viši štapski narednik Bil Glupan, uprkos cevi na rebri, razdra se iz sveg glasa:

— Umtkni Vile, i ne brbljaj s lopuzama. To su prokleti pobunjenici s Juga, konfederacionisti.

Crnja počeo da se cereka:

— Zar i ja, mister glavonjo?

Svi se, naravno, nasmejaše. Čak i Nil Morgan kome ledena maska utelovljenog kockara gotovo nikad nije silazila s lica.

— Stvarno Bile — javi se žilavi Deks Karpenter — crnja baš liči

na jednog od ministara u kabinetu Džefersona Dejvisa. Da se ja pitam, odmah bi obesio prokletog kolaboracionistu!

Bili Vejli zvani Glupan samo je tupkao debelim nogama i kolutao očima.

— Takve gluposti nisam očekivao od tebe, čoveče. Zar ne vidiš da me drži na nišanu?

Situacija se očigledno komplikovala, jer je grupa regruta bez svog vođe izgledala sasvim bespomoćno, a što je bilo najgora. . . dotad svemoćni narednik izgledao je kao očerupana kocka. Dvojica južnjaka baš su ih priterali uz zid.

Seljačine Henk Benton i Rod Stenli, izgleda, nisu se slagali s većinom. Polako su se pridigli na kolena i stegli čvornovate šake. Ispod oka su se gledali i namigivali, što je možda promaklo crnoputom momčiću, ali ne i žilavom Teksašaninu. Kao slučajno, cev kolta mu se pomerila naniže, a unjkavi glas, koji je sada zvučao kao da kocke leđa padaju u kristalnu čašu, zaustavi ih u mestu:

— Mi sa Rio-Konča vrlo cenimo čoveka s oružjem u ruci. A vi, gospodo?

Gospoda su i dalje klečala na podu i glupavo se cerila, a Bil Glupan im je, svojim izgledom očerupanog pevcu, svesrdno pomogao. Tako su, se, vrlo neslavno, pokazale junačine iz Omahe koji su, iz različitih razloga, požurili da ojačaju snage američke konjice i pri tome zarade trinaest dolara mesečne plate uz mogućnost da vrlo lako ostanu i bez glave.

Stvar je nešto popravio tamnoputi momak.

— Zovem se Leonard Grifit i u vladi konfederacije južnih država nisam imao resor. Znate, na Jugu nas crnce ili su bičevali ili vešali.

Svi su mudro klimali glavama izuzev Nila Morgana koji je pogledom bludeo po tavanici, i Deksa Karpentera zabavljenog motanjem tanke cigarete.

Javio se, sasvim neočekivano, plavokosi Čet:

— Gospodo, veoma držim do naših političkih opredeljenja i toliko proklamovane slobode koja, sasvim logično, dozvoljava svakome da se kreće kuda hoće i kuda želi, ali... zar vam se ne čini da ste ipak podaleko odmakli od svog Teksasa? Šta vas je dovelo u Vajoming?

Pošto je Latanig čutao, momak Leonard se osećao obavezanim da mu odgovori. Ne ublažavajući pritisak kolta na Bilovim slabina, razvukao je debele usne od uva do uva.

— Dovele su nas kravlje stražnjice, mister. Sad sve znate.

Niko, naravno, ništa nije shvatao osim Ajovljana koji su o kravama, konjima i mazgama mogli da melju danima.

— Je l' to neko stado u blizini? — graknuše uglas.

I ostalima su sada izgledali manje sumnjivi pa je čak i Bil Vejl pokušao pomirljivo:

— A da vi nas lepo pustite?

— Aaaa, to nikako — gotovo zakuka crnoputi momak i prevrnu beonjačama. — Odmah biste nas u buvaru.

Glavati narednik i dalje nije menjao namere iako je bio prilično uzrujan.

— Kakvu buvaru, bogamu, kad odasvud vadite skriveno oružje.

— Što vam pada na pamet, gospodine glavati naredniče. Samo je Šorti imao revolver skriven u čizmi. Ja sam, posle... uzeo vaš.

Pošto 'su nesuđeni Dejvisov ministar s jedne, a Ajovljani i Bil Glupan sa druge strane mogli ovako da teraju satima, reč uze trezveni Deks Karpenter i uz

put pogledom okrznu revolveraša:

— Da mi batalimo natezanje i posetimo majora Ridžisa. Neka on odluči kako da rešimo spor.

Šorti Latanig okrenu kolt oko prsta i vešto ga spusti u saru čizme dok se njegov ortak nerado rastavljao sa teškim armijskim revolverom narednika Bila Vejlija.

— Oh, osećam se gore nego kod Apomatoksa kad smo polagali oružje. Da me nešto vidi predsednik Dejvis...

— Umukni, momče — preseče ga Šorti. — To kod Apomatoksa ja sam doživeo. Naravno i kapetan Armstid i onaj Komanč Vejn Lavado. Ti si tada...

Osetivši da mu se revolver ponovo nalazi u fotrolu, naredniku se vrati nešto hrabrosti i snage.

— Ne reče li ti ortak da umukneš, dečko? — urlao je preteći.

— Hoću da znam...

Leonard je ponovo kolutao očima.

— Ja, ja... nisam ni zucnuo. To gospodin Latanig...

— Ma, sve je u redu, Bil po običaju priča besmislice — počese da ga teše Ajovljani i plješću po širokim plećima. — Aj'mo kod majora.

Major Ridžis se pokazao sasvim drukčijim od svog štapuskog narednika. Odmah je prešao na stvar:

— U kom ste puku služili, čoveče?

Šorti Latanig izgledao je utegnuto kao motka.

— Deseti alabamski puk, četa A kapetana Dvajta Armstida, ser.

Još trenutak je stajao uspravljen, sastavljenih peta i šaka spuštenih niz šavove sivih pohabanih pantalona južnjačke konjice, a onda mu se telo opusti a na mršavom licu izbrazdanom vetrom i nevoljama kao da se pojavi gorki smešak.

— Naravno, do Apomatoksa, ser. . . posle smo bili prokleti pobunjenici na kojima su pobjednici iskaljivali svoj bes. S vašim dopuštanjem, gospodine. . . kao i ovog puta kada smo ja i moj ortak bezrazložno razoružani i stavljeni u vojni pritvor.

Da je sada dunuo neki novi vetar svi su osetili, ali je prepredeni narednik Bil Glupan jedini predvideo njegovu snagu i opasnost i grmnuo:

— Kako bez razloga, a razbije na krčma u Stink-Velsu i nekoliko prebijenih građana?

— Ti momak pričati koještarije — dočeka Grifit slengom crnačkih robova sa plantaža oko Viksburga — jenkiji počeli tuču. . .

— I zato je moja dužnost bila da se umešam! — saseče ga orijaški narednik kome je četvrtasta marševska kapa na velikoj glavi stajala zahvaljujući spuštanjem i stegnutom podbradniku.

Grifit se i dalje nije slagao sa prikazom situacije.

— Hm, umešaš. . . bolje da si rekao da se uvališ do guše. Šta ti bi da se petljaš među civile?

Sasvim neočekivano crnja je naćeo vrlo škakljivu temu. U to vreme Vajoming još nije bio savezna država samo teritorija na kojoj je tek trebalo učvrstiti vlast i organizovati poredak. A taj časni zadatak ponajpre je pripadao vojsci koja je, neretko, morala da se hvata ukoštac i sa banditima, siledžijama, svakojakim lopovima i šičardžijama koji su koristili trenutak bezakonja.

Zbog toga je major insistirao na preciznom opisu događaja:

— Znači, pružili su otpor?

Po prvi put narednik-planina počeo je da pokazuje znake nesigurnosti. Nekako se smeteno premeštao s noge na nogu i pokušavao da nađe najpovoljniji odgovor u čemu ga preteče voj-

nik nežnih ruku Vilijem Vilijemson i zamrsi stvar sasvim:

— Ni govora, ser. Kad smo upali u krčmu, sve je već bilo završeno. Zatekli smo nekoliko građana izmešanih sa prevrnutim stolovima i stolicama. Barmen Hal je bio bez one svoje skraćene dvocevke koju je dečak držao u rukama, a gospodin Latanig je baš bio zabavljen svojom duvankešom. Još kada je gospodin viši štapski narednik potegao sablju i komandovao juriš. . .

— A mi kao u dobra stara vremena zaurrali i poleteli na mrskog neprijatelja — dodade Rod Stenli i pogleda drugog Ajovljanina — a. . . Henk?

Žuljevitom šakom Benton nespretno dohvati balčak sablje i gotovo je istrgnu iz korica.

— Mrski neprijatelj, Rode, i sad stoji pred nama. Da ga dokusurimo.

Izgledalo je da će se majorova kancelarija zaista pretvoriti u razbojište jer su seljačine pokazivale spremnost da svog ljubljelog narednika slede i u vatru i u vodu, što bi starešinu Fort-Kernija gotovo sasvim izvelo iz pameti, da se ne umeša smireni Deks Karpenter. Ne žureći progura se između vojnika i ležerno pride mršavom Teksašaninu.

— De, da zapalimo. . . ne slušaj budale.

Ako je dotad izgledalo da je fitilj na buretu baruta dogoreo do kraja, sve se začas izmeni i napeta situacija splasnu na nivo nedeljnog piknika. Ajovljani obustaviše juriš, ostali s olakšanjem odahnuše, a narednik-planina nađe se pod udarom munja i gromova koje počeo da sipa major Donald Ridžis:

— Dosta glupiranja, želim kratak i tačan izveštaj. Da li su ovi ljudi uhapšeni?

E, ni gospodin viši štapski narednik nije bio mačji kašalj. Dokazao je to čim je razjapio usta:

— Ko uhapšen, razoružali su oni mene!

Dobričina Ridžis nalazio se na pragu teške glavobolje izazvane visokim krvnim pritiskom i gotovo potpunim nervnim rastrojstvom. Kad bi gospodin viši štapski narednik počeo da lupeća i mnogo čvršći momci sa indijanske granice mogli su da se zabrinu za svoje zdravlje. Jedva je uspeo da pripita:

— Kako to... razoružali? I gde, bogamu?

— U našem zatvoru, ser — odvali Bil. Za vreme saslušanja.

— He, saslušanja... drao si se i mlatarao rukama da je Šorti morao da izvadi onaj skriveni revolver — dobaci tamnopusi momčić i nastavi da doliva ulje na vatru: — S vašim dopuštanjem, ser... upitao bih zašto jednog narednika i to višeg a još i štapskog, nazivaju glupanom? Ili mu je to kršteno ime?

Deks i Šorti uveliko su dimili i bili zauzeti nekim privatnim časkanjem, seljačine iz Ajove previjali su se od smeha dok se zapanjeni regrut Vilijemson nemorno osvrtao tražeći objašnjenje situacije:

— Tako razgovarati o jednom naredniku, i to višem...

— Neka, neka... dosta je on nas maltretirao — osvetnički dobaci plavokosi Čet. — Je l' tako, Nile?

U celoj zbrci Morgan je služio samo kao dekoracija. Nije se mešao u prepirku i smrknuto je stajao po strani. Na Četovo pitanje jedva je smrsio:

— Bogamu, Čete, ti nikako da odrasteš. Svako ima pravo da pravi budalu od sebe.

— Ali ne i od mene — gotovo zajauka komandant tvrđave Fort Kerni. — Hoću da znam...

— I ja, gospodine — nastavi Bil s kuknjavom. — Ovaj ovde, krakati — pokaza glavom na Šortija — nije hteo da odgovara na pitanja, a crnju ništa nisam razumeo. Kakvo nepoznavanje gramatike?

Sasvim raspamećenog regruta Vilijemsona seljačine počese da pljačkaju uzimajući mu duvankesu odakle su zavijali debele cigarete. Čet Bejli dograbi stolicu i uzmuva se oko majora.

— Izvolite se odmoriti, ovo može da potraje...

Možda bi i potrajalo, ali je među glupim regrutima bio i poneki pametan čovek. Pošto se malo obavestio od Šortija, Deks Karpen ter razvuče familijarnim glasom:

— Momci su u nevolji, Donalde, ovaj... ser. Imaju stado od osam stotina krava, a šef im je slomio nogu. Sada i njega i stoku čuva Komanč dok njih dvojica traže nekoliko ljudi da im pomognu. Nevolja je u tome što nikako da nađu vešte jahače, a uzmemo li u obzir Indijance koji se stalno motaju po našem kraju, malo je verovatno da će sačuvati goveda koja teraju čak sa Brazosa.

Major je s razumevanjem klimao glavom.

— A ko im je šef? — zapita Deksa propuštajući priliku da se o svemu obavesti preko najstarijeg po činu — narednika Bila Vejlija.

— Neki Dvajt Armstid, ser — izvesti Karpen ter, a Ridžis se prilično iznenadi.

— Onaj komandir čete!

— Baš tako, gospodine — razvuče Latanig. — Kapetan i ja smo s Rio-Konča, a posle završetka rata držali smo se skupa. Što se tiče Grifita, njega, sam, hm... pronašao u jednom zatvoru, a Kameni Vuk nema porodicu i ne namerava da se vraća Komančima Kvanaha

Parkera. Jednom je pobjegao od njih i sada bi ga isekli na parčice da im se vrati.

Major je zamišljeno klimao glavom.

— Žalosno je to, gospodo, borili smo se protiv ropstva, a sve nešto mislim da se tamnoputi momak ne bi dobro proveo dole na jugu. Izgleda da je lakše dobiti rat nego promeniti shvatanja ljudi.

— Tako i ja mislim — dočeka Bil Glupan pokušavajući da vrati bar deo autoriteta. — Zato smatram svojom svetom dužnošću da stalno pazim na ponašanje poverenih mi ljudi, kako i sami znate, skupljenih odsvakud...

Prvo je prekipelo Nilu Morganu koji besno smrsi psovku kroz zube, a onda pogleda komandanta tvrdave.

— S vašim dopuštenjem, ser... otišao bih do kantine na jedno pivo. Besmislice je teško slušati.

Što se Henka i Roda tiče, bili su prave krvopije. Sitne usluge koje su Nilu činili zamenjujući ga na straži gde su obično hrkali umesto da obave preuzetu dužnost, u čišćenju konjušnice ili glancanju čizama, bogato su naplaćivali pijući besplatno u kantini pa ni ovog puta ne propustiše priliku da mu se nađu za petama.

— Uvek smo za pametan predlog — počese da objašnjavaju spremni da Morgana ni za trenutak ne ispuste iz vida. — A Bil samo sipa gluposti. Eto, vidite i sami... šta nas dvojicu ima neko da proverava? Da smo neki pametni momci, bili bismo trgovci ili kongresmeni, a ne farmeri.

Možda bi to mišljenje i bilo opšte prihvaćeno, da se bez ikakve potrebe ne umeša Čet i bubnu im pravo među oči:

— Kakvi ste mi vi farmeri, a pogubili konje?

— Kakve konje, obične rage! — odmah počeo da galami Rod, a Benton steže pesnice spreman da tog bogataškog sina iz Bostona pesnicama urazumi. Svi su, naravno, znali da su im odlutali konji i da zbog toga nisu smeli kućama nego su se obreli u regrutnom centru u Omahi odakle su sva sedmorica stigli u Fort Kereni. Rage ili ne, taj gubitak je bio presudan u njihovom opredeljenju da se jave u vojsku.

U učmaloj sredini tvrđave svaka gužva dobro je došla i ljudi su se radovali i najmanjoj sitnici zbog koje bi mogli malo da se razmrđaju pa i pošaketaju. Druge zabave nije bilo izuzev iskretanja čaša u kantini što je sada predložio Nil Morgan. A znalo se da nije škrtica. Čašćavao je sve redom, a prvi na toj listi ispičtura bili su baš Ajovljani i narednik Vejli.

Time je ovaj čudnovati raport u kome su regruti vešto skrili mnoge činjenice: razlog zbog čega su dvojica južnjaka došli u sukob sa posetiocima saluna »Jenki« u Stink-Velsu, odakle se vojnici nadoše u krčmi gradića udaljenog pet milja od tvrđave kao i propust da o privođenju i hapšenju civila nije obavesten dežurni oficir, bio završen. Bar tako je izgledalo sve dok trojicu ispičtura koji su se već našli u vratima ne saseče Deksov hladni glas:

— Gospodo, zaboravili smo na nevolje u kojima su se našli naši posetioци s juga. Zar ćemo dozvoliti da im stoku otme neka od indijanskih grupa koje stalno lutaju okolinom?

Da su mogli, seljačine bi ga progutali zajedno s čizmama jer se Nil Morgan zaustavi na pola puta, a i šašavi regrut Vili počeo da krešti o tome kako se četvoriца ljudi, makar bili i nekadašnji

ratni protivnici, ni u kom slučaju ne smeju ostaviti na cedilu. To je moglo da znači samo dve stvari: apsolutno mimoilaženje kantine u kojoj je carovala lepa Čeril Tod i proketo-žuljanje stražnjica na sedlima u potrazi za teksaškom stokom. Nekadašnjeg kapetana južnjačke armije major Ridžis neće ostaviti na cedilu. U to su se, naravno, odmah i uverili jer komandant počeo da naređuje:

— Naredniče Vejli, spremite patrolu i pravac do stada gospodina Dvajta Armstida. Želim da njegova stoka bezbedno stigne u Stink Vels.

II

Da se od neprijatelja najbolje brani kad mu se pođe u susret, bila je jedna od prvih pouka velikog poglavice Komanča Kvanaha Parkera kada se obraćao mladim ratnicima među kojima je bio i beli dečak Vejn Lavado, jedini preživeli iz karavana koji su masakrirali Indijanci.

Zato je i sada postupio na isti način. Umesto da ostane kraj stada i povređenog Armstida, osedlao je sivog mustanga, jednu izdržljivu životinju čeličnih mišića i tetiva i vinuo se u sedlo.

— Evo ti puška i čutura, Dvajte. Odmaraj se i ne brini za stoku. Goveda će se držati rečice gde imaju dovoljno vode i trave.

Prosedu čovek verovao je da njegov izvidnik zna šta radi pa se škrto osmehnu i malo pomeri na čebetu. Ležaj mu je bio postavljen ispod stene tako da mu se samo spreda moglo prići. Osim toga, Lavado je vešto rasporedio nekoliko konja i pripeo ih konopcima da ne mogu da odlutaju. Poludivlje životinje, znao je nekadašnji ratnik, osetiće približavanje bilo kog čoveka

i dahtanjem obavestiti ranjenika.

I pored loma noge, Armstid nije bio bespomoćan. Zajedno su prošli rat i mnoge okršaje, trpeli svakojaku oskudicu, toliko puta pogledali smrti u oči da bi jedan o drugome znali sve. Hladnokrvan i vešt strelac mogao se, ovako dobro smešten i zaklonjen sleđa, odupreti i trojici napadača kojima su šanse da mu se privuku neopaženo bile gotovo ništavne. Pored nekadašnjeg Kvanahovog učenika i ratnika nije im bilo prolaza.

Terajući sivca lakim kasom Lavado je uveliko zamakao uz potok, a onda skrenuo prema brežuljcima obraslim retkom šumom. Kao pravi indijanski izvidnik koristio je svaki zaklon nastojeći da mu konj ide krševitim terenom kako bi ostavljao što manje tragova. Brzo je našao pogodno mesto odakle je pucao vidik na sve strane i zaustavio se. Bio je to lep kraj tako različit od teksaških ravnica obraslih sparušenom bafalo-travom.

— Pravo mesto za ranč — smrsi pažljivo prebirajući očima daleka prostranstva. — Mnogo vodotokova i dolina gde bi stoka bila sklonjena u zimskom periodu.

Jutarnja izmaglica polako se dizala prema vrhovima brežuljaka i Lavado je znao da je to najpogodnije vreme za putovanje. Ukoliko su Indijanci bili u blizini, ovako skriven mogao je lako da ih otkrije.

Kao isklesan od kamena i dalje je strpljivo stajao i tamnim očima bio zagledan u daljinu. Iz iskustva je znao da je strpljivost najveća vrlina svakog izvidnika i da će na ovom udaljenom stražarskom mestu ponajbolje pomoći kapetanu i njihovom stadu.

Trud mu se isplatio jer je ubrzo otkrio neko kretanje u dalji-

ni. U stvari, još nikog nije prime-
tio, ali je nad jednim šumarkom
iznenada poletelo jato ptica.

— Poplašio ih je neko ko se
oseća sigurnim ili je u pitanju
prava neznalica — mrmljao je
ne skidajući pogled sa šumice.

Ptice, međutim, nisu daleko
odletele. Spustile su se na kroš-
nje obližnjih stabala, a iz šumice
se niko nije pojavljivao.

— Sigurno su se zbog nečega
zaustavili — i dalje je razgova-
rao sam sa sobom prebirući u
glavi razloge koji su na to utica-
li.

Usamljen u pustoši, izvidnik
se najčešće savetovao sam sa so-
bom i zbog toga je ovakav mo-
nolog bio sasvim razumljiv, a
Vejn je znao da mora što pre us-
tanoviti o kome je reč. Ukoliko
se radilo o Indijancima, u što je
sve manje verovao, trebalo ih je
namamiti i što dalje odvući od
potoka gde su se nalazile njihove
krave.

Preletevši pogledom još jed-
nom po okolini, zajaha sivca i
lagano krenu niz strminu. Siva
boja konja, kao i njegovo kožno
odelo ukrašeno resama na šavo-
vima rukava i visoko preko gru-
di, stapali su se sa okolinom i
samo bi vešt i pažljiv posmatrač
mogao da primeti njegovo kre-
tanje. Već se uveliko spustio niz
breg i zašao u jarugu kojom je
krivudao potocić obilazeći ste-
nje i jureći niz kratke brzake.

Popreko sedla bila mu je polo-
žena stara »henrijevka« sa se-
dam metaka u magacinu koju je
držao za vrat kundaka. Okidač
je već bio nategnut što je svedo-
čilo o metku ubačenom u cev,
dok je kažiprst bio stegnut oko
obarača. Trebalo je da čovek sa-
mo pomeri cev prema cilju i da
puška plane.

Za razliku od Šortija Lataniga
kome je stari »frontijer« ležao u
futrolji nisko pripasanoj na des-
nom boku, nekadašnji ratnik

Komanča više je verovao u puš-
ku. Očigledno, pouzdavao se da
će neprijatelja otkriti i primetiti
na vreme pa mu munjevitost po-
tezanja kratkocevnog oružja i nije
bila potrebna.

Preko košulje zategnute na ra-
menima imao je pojas sastavljen
od srebrnih okruglih ploča,
umetnički kombinovanih sa os-
novom od bivolje kože i predi-
com u obliku nekog indijanskog
totema. Takve pojaseve radili su
samo Navahosi i pripao mu je,
verovatno, posle pobede nad ne-
kim viđenijim protivnikom,
apačkim poglavicom koji je mo-
gao da nabavi ovakav ukras.
Zdesna, o pojas mu je bio oka-
čen krivi nož za skalpiranje u is-
to tako ukrašenim koricama,
dok je na leđima, zataknut za
opasač, čovek imao tomahavk,
strašnu indijansku bojnu sekiru.

Približavajući se krivini gde je
jaruga oštro zavijala oko stene
visoke nekoliko stotina metara
u čijim pukotinama su se prime-
ćivali slojevi kvarca i pirita koji
su svetlucali na suncu, sivac
podize uši i počeo tiho da frkće. I
bez zatezanja uzdama osetno je
usporio korak pa Lavado kliznu
sa sedla i meko se dočeka na no-
ge obuvane u mokasine.

— Odavde ću sam, momče —
prošapta puštajući da uzde pad-
nu na zemlju i konj stade kao
ukopan.

U nekoliko hitrih skokova
Vejn stiže do krivine i ugleda ra-
dilište tipično za kopače zlata,
gde su poslovala dvojica ljudi
zaraslih u bradurine. Baš su lo-
patama bacali pesak u primitiv-
ni sistem za ispiranje sklepan
od grubo otesanih dasaka i obli-
ca posečenih stabala. Desetak
koraka dalje nalazila se brana
gde je akumulirana voda iz po-
toka i koja se u sistem puštala
pomeranjem zasuna, slično kao
i na jazovima vodenica.

Na sve strane primećivali su se tragovi grozničavog rada. Mnoga stabla bila su posećena pa su goli panjevi pružali tužnu sliku uništene prirode, a na više mesta stajale su rupe od kopanja zlatonosnog materijala. Postrance, ispod nagnute litice bila je na brzu ruku sklepana zemunica-brvnara, a uzvodno nekoliko konja i mazgi bili su pušteni da se sami snalaze. Ljudi su bili zaokupljeni neuporedivo važnijim poslom — ispiranjem zlatonosnog peska.

Posmatrao ih je bar čitav minut. Tada se ridobradi kopač, koji je po mnogo čemu ličio na narednika Vejlija, okrenu i ugleda ga.

— Šta si zinuo? — mrzovoljno mu se obrati i zakorači prema opasaču sa oružjem obešenom o prečku korita. — Idi dalje, ovo je privatno vlasništvo.

Drugi kopač bio je nešto niži rastom i brada mu je rasla »iz očiju«. Bičevi duge, masne kose padali su mu gotovo preko lica. Sad je i on pogledao došljaka i oslonio se na lopatu.

— Zar si gluv, ču li šta ti reče Luk? Sevaj, samo nam smetaš.

To je, dakle, bila dobrodošlica kojom su ga dočekali goldvočeri kojima je zlatna groznica uništila svaki smisao za učtivost i komunikaciju. Trebalo je iskoristiti svaki trenutak i iz potoka isprati što više zlata, a onda se otisnuti u lepši život — ponajčešće ludovanje i pijančenje po salunima selendri koje su tek nicale u pustošima Vajominga.

Vejn se već davno susreo sa kopačima zlata. Bilo mu je devetnaest godina i uveliko je smatran dobrim ratnikom. Imao je i ratničko ime — Kameni Vuk, ali nikada nije zaboravljao da je belac kome su Komanči pobili roditelje, a onda ga odveli u selo i prepustili da se snalazi kako zna. Komanči ga nisu hranili,

nisu čak ni pazili da ne pobegne. Šestogodišnji dečak nije imao kud iz sela i ako je želeo da preživi morao je da se oko otpadaka hrane otima sa psima. Zahvaljujući snažnoj volji i intelektu, Vejn je uspeo da preživi. Od opute i komada kože napravio je pračku i njome vijao pse. Ali, nije to činio slučajno. Pazio je na povratak ratnika iz lova i zauzimao busiju pored šatora čiji je vlasnik doneo najveći ulov. Strpljivo je čekao da jedna od skvo baci delove iznutrice tek odrane životinje, a onda bi kamen iz njegove pračke nepogrešivo pogadao psa. Tako je dolazio do hrane i otimao je ispred razjapljenih vilica nakostrešanih pasa, a onda nastavljao da čeka dok iz šatora ne budu izbačene napola oglodane kosti pečenja.

Za uvek gladnog dečaka sve je bilo hrana. Kad nije bilo otpadaka od lovine, odlazio je u šumu i pračkom obarao ptice, hvatao zmije i debele kuniće. Čak je počeo da pravi i zamke krišom posmatrajući kako to rade odrasli. Ni s kim se nije družio. Nije imao zaštitnika, a da se nekom nametne kao snažniji i bolji partner — smatrao je nepotrebnim luksuzom.

Ma koliko su se činili nezainteresovanim, Komanči su i te kako pratili njegov razvoj i posle ispita koji je trajao celu godinu Kvanah Parker ga je svrstao među dečake. To je bio pravi život. Sad je o njemu brinulo selo, a iskusni starci imali su po grupu dečaka i obučavali ih kako da prežive u divljini. Kod Indijanaca sve je bilo zasnovano na čistim odnosima. Protekcija je bila nepoznata a merila jednaka za sve. Starci su ih obučavali kako da u pustoši pronađu hranu i vodu, kako da se sačuvaju od groma, bujica ili ledenih zimskih vetrova. Svako je morao

sam da napravi luk i strele, da nauči kako se loži vatra bez dima, da se neopazice privuče neprijatelju, kako da se bori šakama, nogama, oružjem, kamenom pa kad zatreba i zubima. Ptice, zveri... sve što je želelo da preživi moralo je da se bori za opstanak, a ljudi su morali od njih da uče. Ta jednostavna filozofija pomagala je Komančima da prežive i da se vrlo uspešno suprotstavljaju sve snažnijoj najezdi belaca.

Iako je Kvanah Parker bio zauzet stalnim borbama sa američkom konjicom, pohodima u Meksiko, čarkama sa susednim plemenima Apača i Kijova, uvek je nalazio vremena da poseti pripadnike dečjih indijanskih škola i na licu mesta se uveri o napredovanju budućih ratnika.

Odmah je uočio Vejna koji se, po običaju, držao malo po strani.

— Ti si onaj s praćkom — obrati mu se što se moglo smatrati velikom čašću, jer su poglavice, a pogotovo vrhovni vođa svih Komanča, razgovarali isključivo sa učiteljima i njima saopštavali primedbe ili pohvale na rad njihovih štićenika.

Dečak je samo klimnuo glavom i dalje gledajući u zemlju. Indijanska učtivost zahtevala je da se tako veliki ratnik ne gleda u lice nego da se koncentriše i zapamti svaka njegova mudra reč.

I sam napola belac, jer mu je majka bila jedna od doseljeničkih žena zarobljenih u nekom okršaju i odvedena u selo Komanča, Kvanah je duboko u srcu voleo dečaka i tokom one surove prve godine strepeo potajno, želeći da preživi. Sad ga je, poraslog i očvrsllog, gledao strogim očima.

— A, da li si poboljšao preciznost?

I dalje gledajući skromno u zemlju dečak je odmotao praćku stegnutu oko vitkog struka, uzeo oblutak sa zemlje i zavitlao oputu iznad glave. Još uvek je držao spuštenu glavu i niko nije znao šta je odabrao za cilj, a onda je munjevito podigao pogled prema poglavičinom vrancu koji je po strani pasao i ispustio jedan kraj opute.

Hitnut žilavom dečjom rukom, kamen fuknu i pogodi unkaš Kvanahovog sedla i uz fuk se odbi na stranu, a uplašena životinja poče da frkće i striže ušima.

Kvanah Parker bio je čovek koji je sve radio temeljito pa ni ovog puta nije želeo da očevici ostavi mogućnost bilo kakve dileme. Zato kratko naredi:

— Ponovi!

Novi kamen je ponovo bio stavljen u praćku i dečak poče polako da njome kruži oko glave. Za trenutak je izgledalo da se dvoumi oko izbora cilja, a onda se okrenu prema poglavici i zagleda mu u lice. Izgledalo je da će oblutak hitnuti ravno poglavici među oči, a onda se oputa izvi i kamen pogodi dršku poglavičinog krivog noža. Od udarca, snažni čovek se usuka, ali hitro uspostavi ravnotežu. I dalje ga je merio strogim pogledom ispod večito smrknutih veđa, a onda, sasvim neočekivano, reče potmulim glasom:

— Daj da probam.

Sad je stvar uzimala neugodan tok. Ukoliko bi poglavica promašio, ugled u plemenu bio bi mu prepolovljen, a pošto se ogledao sa jednim detetom, ko zna... možda i sasvim uništen.

To je shvatao starac, ali i svaki od njegovih učenika pa je u logoru zavladała grobna tišina. Svi su sa zebnjom očekivali šta će da se dogodi.

Ali, ni Kvanah Parker nije bio obični razmetljivac koji bi do-

zvolio da zbog glupog natezanja sa nekim detetom dovede u pitanje svoj ugled vrhovnog poglavice, a time i opstanak plemena koje je tako dobro vodio u borbama protiv belih ljudi. Umeo je da rukuje svakom vrstom oružja pa i praćkom. Nekada je takođe prošao surovu indijansku školu. Lagano je zavitlao primitivno oružje i posle dva kruga hitnuo kamen koji prelomi jednu od strela iz Vejnovog tobolca ukoso obešenog preko leđa.

Iako mu je kamen fijuкнуo jedva pola pedlja pored lica, dečak se nije ni pomerio. Hladnokrvno i hrabro podneo je poglavčinu vezbu u gađanju, a onda je došla pohvala koju Kvanah Parker ne bi rekao ni mnogim odraslim ratnicima:

— Moj mladi brat uskoro će steći ime i biti veliki ratnik. Od zime čuvaće sa odraslim dečacima stado mustanga. Ja sam rekao!

Bila je to izuzetna pohvala, visoko odlikovanje koje bi mogao samo da poželi bilo koji pripadnik plemena. I kad je letnja obuka prošla i Komanči se povukli u zimski logor, poglavica je održao reč. Među dvojicu odraslih dečaka, kao čuvar, svrstan je i Lavado.

Tom prilikom izvršio je svoje prvo junačko delo i stekao ratničko ime. Dogodilo se to kada je čopor vukova napao stado. Ne dvoumeći se, Vejn je zavitlao praćku i jednu od zveri pogodio tačno u glavu. Krv je prsnula po snegu, a ostali vukovi se bacili na toplo truplo svog sabrata i počeli da ga komadaju.

Ne čekajući da se priberu, poterao je svog čupavog konjića kroz celac i novi kamen je stigao žrtvu. Sad je s druge strane galopirao stariji čuvar i strelom oborio treću zver, a onda je smrtonosni kamen stigao još

jednog vuka i čopor se definitivno razbežao.

Kad je vest o tom događaju stigla u selo, svi su je primili s radošću a Kvanah je sećekao proleće i povratak stada da dečaka konačno promoviše u čoveka.

— Tvoje ime biće Kameni Vuk i od sada ćeš jahati uz mene kao izvidnik.

Deset punih godina Kameni Vuk je uz Kvanaha Parkera išao iz borbe u borbu, nosio rane od kuršuma i meksikanskih mačeta, postao junak poznat na jugozapadnoj granici... ali... nije zaboravljao svoje poreklo. Jednog dana susreli su petoricu traagača zlata, pobili ih i uzeli im vrećice sa zlatnom prašinom i nagitima — krupnijim grumenjem.

Kao da je znao šta se zbiva duboko u duši belog Indijanca, poglavica mu je dao zlato, a mesec dana kasnije Vejn je iskoristio priliku i pobežao od Komanča. Znajući vrednost zlata, u prvom mestu pokušao je da noćenje u hotelu plati nagitima, ali je doživeo prvo veliko razočaranje. Ono što se kod Komanča nije moglo ni zamisliti, desilo mu se na prvom koraku među belcima — iste noći su ga napali i opljačkali. Do gole kože.

Bez igde ikog, praznih džepova i s ogorčenjem u duši našao se pred kapijom nekog vojnog garnizona i postao vojni izvidnik. Opet je nastavio da se bori, u stvari da radi jedini posao koji je znao. A o borbi... znao je sve. Kako i ne bi kad je prošao onako surovu indijansku školu u kojoj mu je glavni ispitivač bio lično Kvanah Parker, strah i trepet teksaških ravnica, meksikanskih provincija Sijera Leone, Koahula i Čivava, gudura Novog Meksika, zavičaja strašnih apačkih plemena Čirikaua, Kojoterosa i Bela Planina.

Tako se našao i u vihoru američkog građanskog rata i dospao u jedinicu Dvaja Armstida. Dve ojađene duše lako su se zbližile. Kapetanu Armstidu u ratu je stradala porodica i uništen ranč, a Lavado je bez igde ikoga ostao još od ranog detinjstva. Jedini prijatelj, a istovremeno i krvni neprijatelj, bio mu je Kvanah Parker s kojim je raskrstio prilikom povratka u civilizaciju koja ga je tako grubo dočekala.

Eto takvog čoveka dočekali su sada dvojica bradonja sludena pohlepom za zlatom. Što se tiče njegovog osnovnog zadatka, obezbeđenja stada i ranjenog Armstida, goldvočeri ga nisu interesovali. Možda samo toliko da bi se raspitao o eventualnim kretanjima Indijanaca, ali, nešto ga je sprečavalo da se jednostavno okrene na peti i napusti ih. Neko šesto, njemu tako svojstveno i izoštreno čulo držalo ga je na mestu. Nije znao o čemu se radi, a nije mogao da shvati arogantno ponašanje goldvočera od kojih je onaj Luk bio udaljen od oružja nekoliko koraka, a drugi u rukama imao samo — lopatu.

Sumnja da se na nalazištu nešto događa, nikako ga nije napuštala, a onda je začuo novi glas i kroz glavu mu sevu misao: treći čovek!

Sve je, međutim, bilo kasno. U istom trenutku začu i zlokobni zvuk puščanog zatvarača, a onda ugleda i cev položenu preko kamena pokraj vrata zemunice. Skriveni strelac držao ga je na nišanu što je omogućilo Luku da se dokopa futrole i revolvera dok je crnobradi smatrao da su dve cevi dovoljne i krenuo mlatajući lopatom.

— Rekosmo li ti da ne zabađas nos gde ne treba. Bacaj pušku!

Još dok je prilazio bonanci i video o kome se radi, Vejn je spustio okidač i prebacio »henrijevku« preko lakta leve ruke. Strahovao je samo od Indijanaca, ali... eto, pokazalo se da ni mnogi belci nisu bolji. Uхватili su ga iz zasede i kako su zasad stvari stajale nije se mogao nadati ničem dobrome.

— Polako, ljudi — reče i pažljivo odloži pušku kraj nogu — samo sam u prolazu.

— Ma, nemoj? — nakezi se onaj s koltom čiju cev je držao poravnatu sa njegovim stomakom. — Pa što ne ode kad sam ti rekao?

Vejn Lavado je po shvatanju bio čistokrvni Komanč. Umesto da počne da psuje i besni, hladnokrvno je razmatrao mogućnost da im se suprotstavi.

— Metju — povika ridobradi, očigledno šef grupe — pazi na nož!

— Ma, vidim i sam — smrsi i dalje se nadmoćno smešeći. — A, ti... rاسباسuj se.

Umesto da otkopča predicu, Vejn sa dva prsta dohvati dršku noža i odbaci ga pored puške.

— Dobro, ljudi — ponovo se javi pomalo grlenim glasom — treba li i da se izuvam?

Situacija je, samo naizgled, bila bezizlazna mada su goldvočeri verovali da ga potpuno imaju u šakama. A na tu kartu Vejn je baš i igrao.

— Zver saterana u jazbinu je i najopasnija — imao je običaj da kaže Kvanah Parker, ali trojica kopača očigledno nisu imala prilike da čuju te mudre reči.

Uzdajući se u svoju brojnost, kao i činjenicu da je bio razoružan, pažnja napadača uveliko je opala. Ali, bivši Komanč računao je sa još jednom šansom na koju goldvočeri nisu ni pomišljali; u trenutku kada mu Metju pride na dovoljnu blizinu da ga raspali lopatom, dvojica s oruž-

jem neće moći da ga koriste, kako ne bi pogodili ortaka. A u borbi prsa u prsa malo koji čovek je imao izgleda da ga pobeđi.

Čovek sa bradom »iz očiju« stiče do na tri koraka. Cerio se a ispod brkova videli su mu se krupni zubi požuteli od duvana. Od stezanja držalice pobeleli su mu zglavkovi na rukama.

— Sada ćeš da vidiš šta mi radimo sa nasrtljivim momc.

Dalje nije stigao. Kao puma, Lavado mu se glavačke baci u noge, a bradati čovek tresnu na lice dok mu iz šaka ispade lopata. Od pada na zemlju uzvitlali su poprilično prašine pa Luk počeo da urla na kompanjona:

— Pomakni se, prokleti glupane! Kako da ga uzmem na nišan.

Metju je i sam ocenio nepovoljnu situaciju pa se pridiže na ruke u nameri da se otkotrlja u stranu, ali Vejn ponovo skoči i baci mu se na lađa. Samo, sada je u ruci držao strašnu indijansku sekiru kojom ga postrance udari u glavu i istog trena, onako s kolena, zavitla je prema Luku.

Ni ne gledajući rezultat glavačke odlete prema gomili zemlje izbačene posle ispiranja. Bio je gotovo sasvim zaklonjen od skrivenog strelca kraj vrata brvnare, a ni od ridobradog mu više nije pretila nikakva opasnost — oštrica sekire zabila mu se u butinu i sada se valjao urlajući od bolova. Odbačeni kolt svetlucau se između kamenja, a i da mu je bio nadohvat ruke — ne bi posegnuo za njim. Da je Vejn sekiru zavitlao punom snagom, presekla bi mu nogu, ovako... ukoliko nije presečen neki važan krvni sud, ne bi se moglo reći da je teško ranjen. Ali, povreda je bila bolna, zbog čega se valjao po zemlji i urlao iz sveg glasa:

— Ejbe, idiote... sredi ga!

Idiot Ejb nimalo nije podsećao na čoveka bez pameti. Vešto ga je zaskočio s leđa i dvojici grmalja omogućio da se lako razračunaju sa razoružanim čovekom, a ni sada nije hteo uludo da rasipa municiju. Protivnika nije dobro video, a da gađa gomilu zemlje... nije imalo smisla.

Kao istinski borac, Vejn je munjevito shvatio s kim ima posla i zbog toga je i dalje ostao skriven iza nasipa. Luk je bio izbačen iz borbe, ali se Metju svakog časa mogao vratiti svesti i dočepati oružja. Pitao se zašto Ejb već jednom ne krene i puškom ga istera iz zaklona. I to je moglo da se dogodi ukoliko zaista nije bio idiot kako reče njegov ridobradi ortak.

Morao je nešto odmah da preduzme, a najpre da se dočepa svoje odbačene »henrijevke«. Nije se nalazila daleko, jedva tri, četiri koraka dalje, ali bi ga Ejb sigurno pogodio ukoliko bi pokušao da skoči iz zaklona i jurne prema njoj.

I kao i uvek, spasonosni izlaz našao je prisećajući se Kvanahovih saveta:

— Ako neprijatelju skreneš pažnju na nevažnu stvar, pola posla si obavio.

To je, naravno, bilo jedino rešenje pa žurno smače šešir i pošto nogom udari u pesak i podiže malo prašine, lagano baci šešir na desnu stranu, a onda, ne čekajući da vidi da li je strelac od brvnare naseo na trik ili ne, jurnu u levo i jednim džinovskim skokom stiže do oružja. Još u padu zgrabio je pušku i ne prestajući da se kotrlja nestao u plitkom jarku gde je još uvek ležao crnobradi Metju.

Ejb nimalo nije bio naivan. Doduše, naseo je na trik sa šeširrom i opalio jedan metak u vetar, ali je munjevito vratio cev na pravu stranu zasipajući kur-

šumima Vejna koji se ipak dočepao oružja i dobrog zaklona.

Za izvidnika situacija je sada bila neuporedivo povoljnija. Imao je svoj pouzdani karabin u rukama, a nadohvat ruke nalazio mu se još uvek omamljeni bradonja koji je baš počeo da se meškolji i dolazi svesti.

To mu je dalo ideju pa dopuza jarugom i zgrabi ga levicom za okovratnik debele izmašćene košulje.

— Na noge, čoveče! — mrmljao je preteći mu puščanom ceviju koju mu je zabio u rebra. — Da vidim koliko te Ejbe voli?

Napola omamljeni kopač nekako se osovio na noge dok mu se iza leđa nalazio stranac u kožnom odelu. Puščana cev sada mu je dodirivala potiljak, zbog čega se sav tresao od straha i nije prestajao da ubeđuje čoveka ispred zemunice:

— Ejbe, idiote... ima me u šakama. Bacaj pušku!

Čovek kraj kolibe dvoumio se samo trenutak, a onda baci pušku iza kamena i pridiže se na kolena. Bio je mlad momak pomalo glupavog izgleda lica, široko razmaknutih očiju među kojima se kočoperio mesnati nos velik kao osrednja pesnica.

— Ha, čoveče, uhvatio si nas — reče dižući se sa zemlje. — Ne bi se toliko natezao s ovom dvojicom da nisam danas bio dežuran u kuhinji i malo te preplašio s onom svojom puškom. Šta veliš, da pomognem Luku?

Ispostavilo se da rana uopšte nije teška i da je ridobradi više paničio nego što je istinski trpeo bolove. Sekira je, doduše, zasekla unutrašnji deo desne butine, ali je debelo sukno pantalona, donekle ublažilo silinu udarca pa su mu brzo zaustavili krvarenje, a glavati momak počeo da ga testerije.

— Tako je to, ja sam idiot a gluposti čine ostali.

Vejn Lavado nije gubio vreme. Pokupio je razbacano oružje i zavitlao ga preko potoka, a onda se okrenuo bradonjama i razrokom momku.

— Ja sad odlazim i bio bih vam zahvalan ukoliko biste i dalje mirno sedeli i sačekali da zamaknem za krivinu. Ostavljam vas s vašim blagom i lopatama...

— I gomilom zlata, čoveče! — počeo da se glupira Ejbe zbog čega Luk sevu pogledom i počeo da psuje kroz brkove:

— Prokleti idiote, umukni...

III

Trebala su tri dana ubrzanog marša pa da patrola Bila Vejlija stigne u blizinu potoka gde je bila zaustavljena teksaška stoka.

Predveče Šorti zaustavi zape njenog konja što nije prošlo bez Bilovog zajedljivog komentara:

— Šta je, momče, izgubio si se?

Žilavi momak mirno je sedeo na konju i razgledao okolinu, a crnoputi Grifit počeo da se ceri:

— Kako da se izgubimo kada se već ceo sat oko nas muva Kameni Vuk.

O toj tajanstvenoj ličnosti vojnici su već nešto načuli, ali su sa nestrpljenjem čekali trenutak da upoznaju pravog indijanskog izvidnika koji je među Komančima proveo mladost i kome se celi život sastojao od neprekidne borbe. Naravno, i ranije su se susretali sa starim graničarima koji su izviđači za vojničke garnizone, ali da se neko neprimećen muva toliko vremena oko sedmorice ljudi... e, to je bilo neverovatno. Bil je bio spreman da se i opkladi, a Ajovljani zagalamišu nevesto imitirajući Grifitov viksburški sleng:

— Ti crni momak sasvim biti bez pameti. Gde to videti?

— Ovde, džentlmeni — preseče ih pomalo grleni glas, a iza stene sa leve strane potoka izjaha čovek odeven u kožu, kome se preko lakta leve ruke nalazio stari »henri« karabin.

Sorti se samo nasmeši i ponudi Deksa duvanom, ali je zato Leonard morao da prokomentariše:

— Ko sad biti sasvim bez pameti, džentlmeni?

Tvrdokornim seljačinama, naravno, nije bilo ni na kraj pameti da se zbog toga sekiraju. I dalje su se kreveljili gledajući izvidnika kako tera konja preko vode, ali je vojnik Vili širom otvorenih očiju buljio u čoveka.

— Kakva ljudina... pa neka mi neko objasni kako je onda Jug izgubio rat.

Za Henka i Roda takvo pitanje bila je prava besmislica. Ratni vihor mimoišao je njihov kraj, a i da su se kojim slučajem našli bilo na jednoj ili drugoj strani, sasvim bi im bilo svejedno; uvek bi našli načina da se izvuku od opasnosti i smeste negde u zavetrinu. Kao i u Fort Kerniju, gde im je četna štala bila pravi bastion.

Čovek prejaha potok i stade uz Šortija, a Karpenter liznu smeđi papirić tanke cigarete i gurnu je u ugao usta.

— Vidiš, Vile — razvuče kao testera škripavim glasom — veština i hrabrost najveće su vrline boraca, ali... njih su pobedili radnici iz springfildskih fabrika. Mada nisu ni primirisali barut, dobili su rat danonoćno proizvodeći sve modernije vrste oružja...

— U čemu si im i ti pomagao? — dobaci Čet Bejli, a onda se neočekivano javi Nil Morgan:

— Nešto ste ipak zaboravili, gospodo. Rat nisu dobili hrabri ljudi i vešti stratezi. Pobedio je

kapital, novac koga je Sever imao ugušio je Konfederaciju južnih država.

Svi odjednom naperiše uši. Prvi put Nil se upustio u neku raspravu. Inače, čutljivi čovek strogo je gledao svoj posao i skrivao neku veliku gorčinu. Čak i Rod Stenli pokuša da nešto iščupa iz njega:

— Ih, pare... ti ih bar imaš, a ovamo — stružeš sedlo za trinaest dolara mesečno. Ljudi, jedino su oni važni.

Odmor je najpre dobrodošao životinjama koje spustiše glave da se napoje, a ljudi se mašiše duvankesa.

Na to će kockar zagledan negde u daljinu:

— Vidi, Rode... nekada sam imao brod. Brz jedrenjak koji je iz Francuske stizao za petnaest dana do naših obala. Za tovar baruta dobijao sam toliko novca da nisam imao vremena ni da ga brojim, a kako je besneo rat... nisam morao da brinem da li ću naći kupca za svoj smrtonosni tovar.

— Uuuuh! — jeknu Ajdovljanin gledajući zemljaka — da smo se nešto mi našli u blizini, Henk. Brojali bismo i dan i noć.

Henk se čak pokazao prilježnijim radnikom.

— Ma, odrekao bih se i ručka.

— Da vas nešto čuje moj otac, odmah bi vas angažovao za knjigovode — dobaci Čet, a obojica uglas zagalamiše:

— Pa što ode od takve dobrote, budalo?

Sad su na neki način svi bili zainteresovani pa i Bil Vejli odvali iz basa:

— Dodijala mu kašika. Čuo sam da gospoda na istoku, kad sednu za sto, ne dižu se po dva sata. Toliko se umore da posle samo podriguju.

Ustobočen na svom velikom konju Kentakijanac je izgledao kao spomenik i očekujući odob-

ravanje s visine gledao na potčinjene.

Utisak je bio više nego bedan. Čak su se i Ajovljani ustručavali da ga podrže, a Vili počeo otvoreno da negoduje:

— Bože, šta bi na ovo rekla moja majka?

— Ništa, čoveče. Jedna dama razlikuje se od prostacine jer jednostavno ne primećuje njegovo ponašanje — smrski plavokosi momak.

Ali, Nilu nešto nije dalo mira.

— Pa, sad... knjigovođe — svrnu pogled na Ajovljane — u pare se ne razumete, kao ni ja. Oni dolari što sam dobijao za prodati barut bili su južnjački. Posle rata postali su obično smeće. Gomila bezvrednog papira za koju nisam mogao da kupim ni čačkalicu.

— Ali, ostao ti je brod. Mogao si da ga prodaš za jenkijske pare — mudrovao je Henk Benton.

— Nije, čoveče... zapleniš ga u Čarlstonu. Još sam i robije do speo. Tako odoše i brod i pare.

Seljačine su mlatarale rukama i jadikovale više od njega:

— Kakva šteta...

— Koji bih od šale prežalio... — preseče ih Morgan, a vojnik Vilijemson počeo da ga teši:

— Bio si na pogrešnoj strani. Da je kojim slučajem pobedio Jug...

Deks Karpenter je pažljivo gledao kockara pa besno smrvi opušak i zareža:

— Umukni Vile, nije sav život sabijen u one knjižurine što si ih listao u Vest-Pointu. Nešto drugo izjeda Nila. Nisu samo pare.

Čovek nežnih šaka vrpolio se u sedlu. I sam je osećao da Morgan ima još nešto na duši, ali se po običaju zaletio Glupi Bil kome je svaki dolar bio veliki kao kuća:

— Da znaš, Dekse... stvarno si budala. Jedan moj komšija ta-

mo u Kentakiju obesio se jer je premorio volove na oranju, a Nil je izgubio sto puta više.

— Hiljadu puta više, Bile — jedva smrski Nil Morgan. — Izdala me žena koju sam voleo i zbog koje sam se opredelio za Konfederaciju.

Svako od prisutnih na neki način preživljavao je svoju tragediju. Znalo se, na primer, da je Karpenter nekada bio inženjer u nekoj fabrici oružja u Sprigfildu, Ajovljani su se otisnuli od kuće zbog izgubljenih konja, a Čet se odlučio da ostavi bogatstvo jer nije želeo da se oženi devojkom koju mu je otac izabrao. Čak je i Vilova prošlost bila obavijena velom tajne, a ni Bil Glupan se ne bi našao u knjici da mu nije dodijala siromaština u dalekom Kentakiju. Pa i čovek koga još nisu videli, taj južnjački kapetan Armstid doživio je da mu rat odnese porodicu i imanje, a ko zna kakvi su tek razlozi pokrenuli dečaka Leonarda Grifita da krene sa pamučnih polja ravne Džordžije.

— Ta žena... Lorin — nastavi Morgan ne osvrćući se na podeljena mišljenja svojih drugara — nije želela da deli život sa jednim gubitnikom. Spetljala se s nekim pukovnikom severnjačke armije i požurila da ga uveri u žarku ljubav koju je odjednom počela da oseća prema tom koljaču koji je zatro mnoge poznate porodice iz Južne Karoline. Rekla mu je za brod.

Čet Bejli, sin bogatog brodovlasnika koji se nešto razumeo u lađe i pomorstvo, s nerazumevanjem zavrte glavom.

— Slušaj, Nile... brod ipak nije igla da je zaturiš u plastu senna. Šta je morala da mu govori, mogao je i sam da ga vidi na navedu.

— E, vidiš, nije. U posadi sam imao desetak momaka, neka-

dašnjih gusara koji su se dobro snalazili u okolini grada. Save-tovali su mi da neposredno pred dolazak trupa Unije sakrijemo brod duboko u močvarama Frenči-Meriona. Mislio sam da je to nemoguće, ali su momci znali posao. Koristeći visoku plimu naveli su brod uzvodno uz reku Kuper, a onda skrenuli u baruštine, spustili dva čamca i do smrti se naprezali da »Lori« odvuču što dalje.

Za trenutak je zastao pribirući misli dok mu se jedna duboka bora usekla oko usta.

— Nadčovečanskim naporima uspeli smo da ga zavučemo duboko u baruštine, poskidali križeve sa jarbola i dobro ga kamuflirali granjem i trskom. Hteli smo da sačekamo dok ne prođe prva gužva i posle se ponovo vratimo na more, ali je Lori našla pukovnika i odvela ga do skrovišta. Da nije bilo mojih gusara i njihovih pomoćnika koji su me izbacili iz zatvora, ko zna kako bih završio. Pukovnik-koljač nije ostavljao žive svedoke svojih nedela.

Dekš i Vili počese da othukuju, a čak i Rod Stenli počeo da shvata da pare ipak nisu najvažnija stvar na svetu i uskuka se:

— Svega mi, prava veštica!

Samo je čovek u kožnom odelu i dalje mirno sedeo na svom sivom konju, a kad se malo stišase protesti, oštro pogleda Morgana.

— Vrednost svakog čoveka meri se snagom i upornošću kojima se hvata ukoštac sa svojim nevoljama. Možda ćeš naići na novu ženu, ali ćeš gorčinu u duši nositi doveka. Preko glave preturio sam mnoge nevolje ali to sa ženom... srećom nisam imao priliku. To mu ga dode gore i od Kvanaha Parkera i njegovih Komanča.

Noć je uveliko ovladala kada stigoše do logora Teksašana, a Bil Glupan rasturi loše raspoloženje uobičajenom kasarnskom dernjavom:

— Henk, Rode... smestite konje, a ti, Čete, vataj kazan. Osim Vila, ostali... voljno. Taj gospodin sa manikiranim noktima će na stražu.

*

Mokri i umorni Luk Džejkobs i njegov ortak kraj sistema korita za ispiranje zlatonosnog peska Metju Park mrzovoljno se spustiše kraj vatre pred kolibom.

Ridokosi je cedio nogavice i utrnule noge gurnuo bliže vatri. Mrštio se gledajući ispod oka čvrstog Parka.

— Ovo je već treće slabo ispiranje, Metju. Jedva devet unci.

Čovek kome je brada rasla »iz očiju« držao se za bolnu leđa.

— Jedva nešto preko sto dolara, a donedavno vadili smo po celu hiljadarku. Ako mene pitaš, treba brisati odavde.

Luk je trljao bosc noge i klimao glavom. Videlo se da se dvoumi šta da kaže, ali ga preteče crnobradi ortak:

— Rekoh da treba napustiti iscrpeno nalazište, ali ne znam gde da tražimo novo. Da nam onaj nakindureni mamlaz...

— Ma znam na koga misliš, onaj Mala Vrana.

— Tako je, uvek zaboravim kako se ta ptica zove — osmehnu se Park. — Dakle, taj ludak misli da je celo ovo brdo od zlata i da doveka možemo da čepkamo po potoku. Ti divljaci...

Ridobradi baci nekoliko grana na vatru zadovoljno se nametajući kraj ognja.

— Sve nešto mislim... doći će on opet. Šta je tovar pušaka...

— Sad ti previše brbljaš, čove-

če. Galamimo na Ejba, a sad i ti počeo. Puške više ne pominji.

— A viski? — podbode ga ponovo. — Da vojska sazna za buriće strpali bi nas na robiju.

Zveckajući tanjirima i kašikama od zemunice se uputi zrikavi Ejbrehem Luis. Po običaju glupavo se cerio.

— Je l' to neko reče da će biti viskija?

— Umukni! — mrzovoljno će Luk. — Bolje daj da vidimo kakve si splachine skuvao.

— Pasulj, šta drugo? — testerisao ga je razroki momak ne prestajući da se smeje. — Znaš i sam kakve su nam zalihe.

Zauzeti kopanjem i traženjem bogatije žile, sva trojica su gotovo zaboravili da bi trebalo da odu do Stink Velsa po namirnice, i zbog toga su sada žvakali nedosoljen pasulj.

Zato obojica spustiše glave i mrzovoljno prihvatiše tanjire.

— I... šta ste odlučili, mudraci? — nije prestajao razroki Ejb. — Ko ide u grad?

Luk ga odmeri ispod oka.

— Tebi se baš odlazi u kupovinu, a momče?

Glavati momak nije prestajao da se krevelji.

— Pa, sad... ne bih se pretrgnuo. Uzmem dve mazge i šaku nagita pa da vidiš šta biste jeli mesec dana. Ama, i pitu od jabuka.

Obojici pođe voda na usta a plećati Metju čak odgurnu tanjir i počeo da se dernja:

— Slušaj, Ejbe — još samo jednu reč i odvrnuću ti tu glupavu glavu. Šta ti znaš o mešenju pite od jabuka?

— Može i od kajsija, samo ako nadem neku konzervu.

Sad se i Luk sasvim izbezumi i taman htede da zaurla potpuno neuveren da bi razroki mogao tako nešto da pripremi za jelo, kad se iz mraka začu grleni

glas, a sva trojica pokrenuše ruke prema oružju:

— Neka belci i dalje mirno sede, Mala Vrana došao je u miru.

Naravno, nikog nisu primećivali i samo su zverali u pomrčinu, a onda se iza drvenog korita za ispiranje pojavi tamna senka i zaputi preko potoka.

Čovek je bio srednjeg rasta, ogrnut nekakvom kožom otrcanom na krajevima, dok je na glavi imao kožnu kapu sa rogovima bafala. U ruci je držao »spenserov« konjički karabin sa osam metaka u magacinu.

U dva skoka nađe se preko potoka i pride vatri.

— Mala Vrana čuo šta govore beli ljudi. Reći će im gde ima još zlata.

Sva trojica načuljiše uši i odmakoše ruke od oružja. Za tovar pušaka otkrio im je ovo nalazište i ostavio ih da na miru ispiraju zlato, a sada je došao iz istog razloga. Ponovo su mu bile potrebne puške i municija, a naravno... i poneko burence rakiije. Za to je bio spreman da im otkrije nova nalazišta.

E, stvari baš i nisu bile tako jednostavne kako je možda razmišljao Mala Vrana, poglavica ostatka plemena Santi-Sijuksa ili Dakota, oteranih sa starih ognjišta u susednoj Dakoti. Zato ga Luk pozva da sedne kraj vatre, a Luis trkom ode do brvnare da donese čuturu jedva dopola ispunjenu rakijom.

— Mala Vrana je dobrodošao — počeo ridobradi pošto mu tutnu čuturu u šake — iako nam je pokazao bezvredno nalazište. Ovde više nema zlata.

Na Indijančevom mršavom licu ne pokaza se nikakav znak iznenađenja ili neverice. Mirno je odložio čuturu i zagledao se u njihova lica.

— Zlata ima i na drugim mestima i Mala Vrana će svojoj bra-

ći pokazati gde da traže žuti metal.

Naravno, jasno im je bilo da je poglavica rešio da ide do kraja i učini ono što nijedan Indijanac u Vajomingu ne bi ni pomislio da uradi. Isteran iz starih lovišta, bio je prisiljen da se potuca po teritoriji gde su živeli Čejeni, Hankpape ili Odžilala Sijuksi koji, bez obzira na uticaj Crvenog Oblaka, vrhovnog poglavice svih Sijuksa, na to nisu blagonaklono gledali. Mala Vrana je zbog toga priželjkivao povratak u istočne predele Crnih brda, ali... za to su mu bile potrebne puške.

Nešto oružja dobio je od trojice goldvočera, ali... imao je još oko dvesto ratnika naoružanih lukovima i strelama, a sa takvom snagom nije mogao da računa na pobedonosni povratak u staru postojbinu. Morao je da ima dobro opremljenu jedinicu koja bi kao vihor prokrstarila područjem sa druge strane Blek-Hilsa, rasterala farmere i tragače za zlatom, uništila manje garnizone u tvrđavicama koje su se tek gradile i podigla moral svim plemenima sa severozapadne indijanske granice koja bi, bar kad je reč o mlađim ratnicima, listom krenula u osvetničke pohode.

Time bi bio stvoren uslov za povratak njegove nejači; staraća, žena i dece koji su sada gladovali u Vajomingu jer su starosedeoč polagali isključiva prava na bogatija lovišta prepuštajući im predele gde divljači gotovo da i nije bilo.

Da bi sve to mogao da ostvari, Mala Vrana je bio prisiljen da oda skrovita mesta sa zlatom. Bio je svestan da trojica goldvočera dobijaju basnoslovnu cenu za krjumčareno oružje, ali... izbora nije imao. Ukoliko je želeo puške, morao je da za njih plati i

basnoslovnu cenu. Uostalom, sve je bilo jeftinije od laganog izumiranja celog plemena, i zbog toga je večeras došao do njihove vatre.

Ali, po licima belaca video je da sve neće ići baš tako lako. Beli ljudi su bili ludi za zlatom, ali... ova trojica su se nešto nećkala. To se videlo čim je započeo priču o novom nalazištu.

U to se uverio kad ridobradi Luk Džejkobs uze reč:

— Mala Vrana želi puške i za njih nam nudi nova, bogatija nalazišta. Mi želimo te bonance i zlato iz njih, ali... do oružja je vrlo teško doći. Šta nam vredi sve zlato Vajominga ako nas vojnici uhvate i obese o prvo drvo?

Indijanac je i dalje sedeo nepomičan kao statua. Nijedna crta lica nije mu se pomakla, a iz očiju mu je izbijala neka potmula vatra. U sebi je vagao Lukeve reči i posle poduže pauze izrekao nedvosmislenu pretnju:

— Beli vojnici ubijaju konopcem, Dakote znaju i teže načine umiranja. Beli ljudi morali bi i na to da misle.

Još od samog početka trojica propalica bili su svesni opasnosti u kojoj su se našli sklapajući savez sa Santi-Sijuksima. Mala Vrana i njegovi ljudi nisu imali šta da izgube. Doterani na rub egzistencije listom su bili spremni da umru ili pobede, ali se Luke i njegovim ortacima još nije umiralo. Imali su lepu gomilu zlata koju je trebalo potrošiti, a na smrt misliti bar za... pedesetak godina.

Nešto su morali brzo da smisle, a najbrže reflekse pokazao je baš glavati Ejb koga su često zvali idiotom:

— Puške ćemo da ti nađemo, poglavico. Ne baš odmah, ali... naći ćemo ih. Najpre treba da utvrdimo njihov broj, a zatim da vidimo šta nam za njih nudiš.

Glupavi izraz lica razrokoć momka prevario je Malu Vranu. Poverovao je da je njegova pretnja urodila plodom i da su trojica belaca, uplašena najavljenim stradanjem na mučeničkom kocu, promenili mišljenje i prihvatili dalju saradnju. Zato je mirno rekao:

— Poznajem više mesta gde ima mnogo žutog zlata. Neka od njih bogatija su i sto puta nego ovo na kome sada radite. Što se nagrade tiče, belci nema šta da brinu. Učiniću ih bogatim.

Za trenutak je učutao i zagledan u noć pribirao misli. Nije ni pokušao da dohvati čuturu s rakijom po čemu su sudili da je hteo da mu glava ostane bistra, a onda iznenada reče:

— Hoću dvesto pušaka.

Sva trojica poskočiše zaboravljajući da su bez obuće i da im tabani staju na ugarke.

— Šta reče, pa to je gotovo dvadeset tovara! — odvrati Metju Park sevajući pogledom ispod kuždravih obrva.

— Konje ću vam dati — reče poglavica i pogledom pokaza na tri mazge koje su pasle kraj potoka. — Belci treba samo da nabave oružje.

Luk Džejkobs zamlatara rukama.

— Nije reč o konjima nego o tome da se toliko oružje ne može odjednom krišom doneti iz grada. Neko bi mogao da nas primeti...

Mala Vrana je mislio i na tu mogućnost.

— O tome belci ne treba da brinu. Karavan će obezbeđivati moji ratnici, i niko neće moći da vam priđe. Ako bi i prišao, biće mrtav čovek. A mrtva usta ne govore. Bar tako kažete vi beli ljudi.

Goldvočeri se zgledaše. Svako je razmišljao na svoj način, ali se odgovor sam nametao; poglavica je ponudio dobar posao koji

nisu smeli odbiti iz dva razloga. Prvo zbog toga što je nudio basnoslovno bogatstvo, a zatim i radi pretnje koju je izrekao. Nema sumnje, bonanca je bila opkoljena i ukoliko bi Mala Vrana bio nezadovoljan njihovim odgovorom... trebalo je samo da pomeri ruku pa da ih njegovi ratnici pokolju kao zečeve.

Luk Džejkobs je preuzeo na sebe da konačno utvrdi posao i gledajući poglavicu u oči reče:

— Puške ćemo doneti u četiri navrata. Drukčije rizikujemo da nas neko otkrije uprkos pomoći koju nam nudi veliki poglavica. Za svaku pošiljku pokazaćeš nam po jednu bogatu bonancu. Dakle, za dvesto pušaka...

— S municijom — dopuni Indijanac ne menjajući kameni izgled lica.

— Da, s municijom — pristade ridobradi. — Znači, donećemo dvesto pušaka, a dobiti četiri nalazišta.

Tek sada Mala Vrana dohvati čuturu i pusti ljuto piće niz grlo. Videlo se da je veoma zadovoljan, a da bi tom raspoloženju doprineli još više, počеше da ga ubeđuju kako će uz oružje da mu donesu i nekoliko bačvica rakije.

Rastadoše se u velikoj ljubavi i... strahu da jedni druge ne prevare.

IV

Čeril Tod se nalakti na barsku tezgu od nerendisanih dasaka i razvuče usne u očaravajući osmeh.

— Još jedno piće, Lefti?

S druge strane šanka stajao je koščati saržant koji je carovao u magacinu Fort-Kernija. Oduvek je bio veliki cicija koji bi se pre ubio nego nekom platio piće. Si-noć je, međutim, izvukao kova-

nicu od dvadeset dolara i tresnuo je na tezgju.

— Ceril, sipaj svima.

Gotovo ne verujući buljila je u zlatni »dvoorlaš«, celu njegovu mesečnu platu koju je sada razbacivao samo da bi čuo pljesak nekolicine ispičutura koji se odmah sjatiše kraj njega.

Novac se, naravno, najlakše troši u krčmi pa je tako bilo i sa Leftijevim »dvoorlašem«. Za nekoliko minuta bio je pretvoren u brdo krigli piva i čaša sa viskijem.

Sada je, posle preležanog mamurluka, opet stajao kraj njenog bara buljio u izrez bluze, koji je otvarao vidike u zamamne obline njenog torza.

— Rekoh, da li si za jedno piće? — ponovi plavokosa kantinerka. — Kuća časti.

To kao da ga prenu iz misli pa brzo odgovori:

— Lefti Bruk ne mora celog života da bude prokleti cicija s kim se šegači celi Fort Kerni. Sipaj oboma, ja plaćam.

Bio je besan, ali se Čeril pitala zbog čega. Niko ga nije terao da se razbacuje s mukom zaradenim novcem, a ni sada nije trebalo da plaća. Posle sinoćne pijanke mogla je da ga časti i tri puta zaredom.

Polako je nasula dve čaše viskijem iz trbušaste flaše koju je za posebne goste držala ispod tezge, a onda mu nazdravila:

— De, Lefti... ne duri se. Ovo je iz moje specijalne boce. Čist skoč.

Starešina magacina jedva je prineo piće ustima i srknuo gutljaj. I dalje je bio smrknut iako se videlo da tom izgledu nije doprinosiso samo mamurluk. Nešto ga je izjedalo i Čeril je znala da bi trebalo da sazna kakve to muke snadoše uvek staloženog sarženta.

U poslednje vreme svi su strepeli od pobune Indijanaca pa su

učestale patrole sa kojih su se ljudi vraćali izmoreni do krajnjih granica, a konji danima ostavljani na poštediti. Ali, čim bi se dokopali tvrđave i redovnog katarskog života, momci bi živnuli i tešili se kraj njenog šanka.

Što li je onda Lefti Bruk, oslobođen tih terenskih vratolomija, obesio nos i bio spreman i da zakuka?

Polako su ispili piće i Čeril ponovo dohvati flašu, ali je čovek spreči energičnim pokretom ruke.

— Ovu rundu ću da platim, devojko. I da znaš, voleo bih da to činim celog života. Razumeš li me?

Čeril se nasmeja iako su joj oči bile hladne.

— Da to ti mene ne prosiš, Lefti?

Želeći da što bolje potvrdi ponudu, saržent izvuče iz džepa novi »dvoorlaš« i baci ga na tezgju.

— Pa šta, prosim te. Zar delujem kao neko ko ne bi mogao da izdržava ženu?

Kantinerki kleknuše kolena. Nije šala, cicija Lefti trošio je već drugu dvadeseticu i kako su stvari stajale, bio spreman na još veću rasipnost.

— De, de... o'ladi malo. Bacaš pare kao da si negde opljačkao banku.

Košcatom čoveku kao da se zatresoše ruke kojima besno tresnu o pulu.

— Sipaj i nemoj da me učiš pameti. Svojim novcem radim šta hoću...

— Zar njime kupuješ i nevestu?

Bruk sruči piće i zagleda joj se u oči.

— Čeril Tod... reci kad je dosta.

Pri tome izvuče iz džepa celu šaku »dvoorlaš« i počeo da ih ređa po šanku. Košcatim prstima spuštao je jedan za drugim svet-

lucave zlatnike i cedio kroz zube:

— Želim da zatvoriš kantinu, a otključaš ona vrata što vode u tvoju sobu. Dakle...

Bilo je jutro i u krčmi nije bilo mušterija pa se u grobnoj tišini čulo samo njihovo disanje i zvuk zlatnog novca.

— Jedan, dva... tri, četiri — brojao je šef tvrđavskog magacina. — Pet, šest...

— Stani, prokleti Lefti! — zareža kantinerka i besno zatrese bujnom kosom boje meda. Stani i ne pravi budalu od sebe. Nisam na prodaju.

— Sedam... osam, devet — nije prestajao da broji uporno je gledajući u oči. — Deset, jedanaest...

Čeril Tod nije bila nikakvo nevinašce inače bi sa trideset godina već našla muža i ne bi traćila život služeći pijane vojnike koji su joj dobacivali psovke i bezobrazne aluzije na račun njenog razbludnog tela. Odavno je prestala da broji muškarce iz svog života i odjednom je počela da pazi da sa ovim Leftijem Brukom... ne pretera. Ma koliko je želeo, cicija će u jednom trenutku podleći svojoj najvećoj slabosti — srebrojuplju i jednostavno pokupiti »dvoorlaše«. Uostalom, u obližnjem Stinks-Velsu bilo je salunskih devojaka koje bi mu već i zbog jednog zlatnika pale u zagrljaj.

— Dvanaest — kao kroz san začu njegovo sporo brojanje, a onda se nešto u njoj prelomi i poče besno da viče:

— Stani, prokleti vojniče, odoh da zaključam kantinu!

Ni ne pogledavši zlatnike, Bruk lagano pode prema uglu kantine, gde su se nalazila vrata od njene sobe. Otvori ih udarcem teške vojničke čizme.

Onako odeven, svali se na krevet čkiljeći prema Čeril koja

ljutito ude u prostoriju i poče da otkopčava dugmad bluze.

Mrzela ga je iz dubine duše i u sebi proklinjala najstariji zanat kojim su se bavile tolike žene na ovom svetu. Ipak, nastavila je da se svlači. Ne zbog onih dvanaest dvadesetica na šanku, ni zbog rmpalije Leftija koji je mogao da u krevetu zadovolji svaku ženu.

Radila je to zbog toga što nije imalo nikakvog smisla da ga odbije. Šta bi time dokazala. Možda neiskustvo ili nevinost. Taman posla, pripadala je mnogim muškarcima, ponekim i samom na desetak minuta.

Sve je bilo besmisleno. I ovaj čovek izvaljen na njenom krevetu i licitacija lažne ljubavi koju je od nje zahtevao.

A kad je otišao i ostavio je svu slomljenu dugo je buljila u plafon i pitala se šta se to dogodilo sa škrtim magacionerom, i odakle mu onolike pare?

— Stvarno, odakle mu novac?! — povika skačući iz kreveta. — Od plate sigurno nije.

Nervozno je zapalila vatru u peći i odjurila do šanka da doneše lonac s vodom. U uglu se nalazio čabar za kupanje, za mnoge u Fort-Kerniju pravi luksuz o kome nisu mogli ni da pomisle.

Ali, njoj nije pomogao. Ništa nije moglo da spere gorčinu poraza koji je doživela sa mrskim saržentom, čovekom koji je na tako brutalan način kupio njeno telo. Mrzela ga je i pitala se kako će izaći na oči Četu Bejlju, nežnom plavokosom momku iz Bostona koji je umeo tako lepo da priča i još strastvenije ljubi. Nije mu bilo važno što je u zadimljenoj kantini služila raspodijeljene vojničine i slušala njihove lascivne primedbe. U njoj je gledao ženu, želeo je i posedovao. Ali, poštovao je. Uvek je imao lepu reč, kompliment, po-

klon ili samo poljski cvet done-
sen sa nekog patroliranja.

— Šta da radim? — pitala se
ježeći se u kaci već ohlađene vo-
de. — Ovakve stvari ne mogu se
sakriti. Kao što me kupio, Lefti
će se pohvaliti među ljudima.

Ipak, znala je šta mora da
uradi. Od prvog trenutka kada
je počeo da broji prokleti novac
na njenom šanku.

— Sve ću reći Četu pa... neka
me prezre ili mi oprost. A onom
Leftiju Bruku, njemu ću se osve-
titi. Makar mi to bilo poslednje
što ću uraditi u životu.

*

Sutradan je stigao drugi paraj-
lija i počeo da se razmeće u nje-
noj kantini:

— Ljudi — drao se glavati Ej-
brehem Luis i plašio ljude razro-
kim pogledom — ovamo! Ko za-
kasni sam plaća piće!

Nije bilo potrebno da posebno
napinje glasne žice. Očar se sja-
tilo desetak žednih vojnika, a
dvojica Ajovljana stigoše galo-
pom.

— Čoveče, dolaziš kao poru-
čen. Sad smo se vratili iz patrola
a možeš misliti kako čovek ožed-
ni kad pet dana pije samo vodu?

— Kako biste tek ožedneli da
mesec dana stojite u prokletom
potoku i sipate pesak u korito?

Rod prevrnu očima i zaječa:

— A tek onaj mukotrpn posao
oko vaganja zlata. Ne znam ka-
ko si to preživeo?

Ispičuture isprazniše čaše i
Ejb dade znak Čeril da im pono-
vo naspe:

— Pa, kako živite. Je l' Donald
Ridžis još gazda ove selendre
ograđene plotom?

— S tim plotom možeš da ideš
do đavola — odvali neko s kraja
šanka. — Samo budala ne vidi
da su ono palisade.

Goldvočer se nije ljutio, ali ni
mного pio. Platilo je još jednu
rundu pa klimnu glavom Čeril i
pođe prema vratima.

— Idem do dućana, ona dvoji-
ca mojih ortaka nemaju ni zalo-
gaj 'leba da okuse.

U dućanu mu nisu pripremlje-
ne ovacije. Mrzovoljni trgovac
premetao je nešto po policama,
a u uglu radnje stajao Leonard
Grifit i uživao mljackajući posle
svakog gutljaja soda-vode, koju
je potezao iz flaše.

— Pomeri se malo — zarezja
zagrejeni Ejb ne primećujući da
u tamnom uglu stoji mršavi Šor-
ti Latanig. — I ne mljackaj više!

Tamnoputom momku nije bi-
lo ni na kraj pameti da ga poslu-
ša. I dalje je stajao kao spome-
nik i srkao iz flaše.

— Čuli ti mene, budalo! Ili ja
govorim zidovima?

Sad se iz tame pomeri žilavi
revolveraš i čutke stade kraj Le-
onarda. Samo ga je merio onim
hladnim očima pa Luis prestade
da se razmeće i čutke pride te-
gi.

— Evo spiska namirnica i na-
gita. De, reci kolika je cena i od-
vagni zlato. Žuri mi se.

Trgovac se uzmuva oko izne-
nadnog mušterije i dohvati tera-
zije.

— Osamdeset dolara i... nosi
robu. Je l' važi?

Razroki klimnu glavom i
strpa kesu u nedra.

— Spakuj u vreće, doći ću za
dva sata po robu.

Leonard prestade da mljacka
svoju soda-vodu i zagleda se u
vrata kroz koja nestade razroki
kopač.

— Al' se ovom negde žuri, od-
jednom mu više nije do zakera-
nja sa mnom.

Šorti je i dalje stajao napet
kao struna dok su mu u poluta-
mi svetlele blede oči.

— Hajdemo napolje, dečko. Ne volim ljude koji se previše žure.

Hitrim korakom kopač je zamicao prema tvrđavskom magacinu, a iza dućana pojavi se Vejn Lavado s puškom obavezno prebačenom preko ruke. Čak ni uvek oprezni revolveraš nije čuo meki hod izvidnika koji se škrto osmehnu.

— Bio sam kod kapetana da vidim kako mu je lekar namesitio prelom.

Grifit razvuče usta, pa mu blesnuše zubi.

— A šta radiš iza dućana? Tako je samo šupa gde gazda drži praznu burad i sanduke.

Sad se i revolveraš osmehnu.

— Šta ćeš. Komandū... momci stasaju pa moraš izmišljati stalno nove trikove. De, reci... kud lutaš?

Na mirnom, kao od kamena srezanom, licu izvidnika ne pomače se nijedan mišić.

— To je momak s puškom.

Na to crnja prevrnu beonjačama.

— Pa, šta... u pustoši svako nosi pušku. Eto i ti se ne razdvajaj od tog karabina.

Tamne oči Vejna Lavada spojno su gledale dečaka koji u neko doba počeo da se premešta s noge na nogu.

— Šta sam sad izvalio, Šorti? — zapita revolveraša. — Ovaj me čudno gleda.

— Pa i treba da te gleda kad istrčavaš kao junac iz stada. Pusti ga da objasni zbog čega prati momka s puškom.

Lavado je krajičkom oka pogledao za kopačem koji je baš ulazio na vrata magacina, a onda reče onim pomalo grlenim glasom:

— Momak je razrok i izgleda glupavo, ali je to samo varka. Najopasniji je među kopačima koji su me onako neljubazno dočekali na bonanci. Čak je uspeo

i da me zaskoči s leđa, i to vojničkim karabinom.

Leonard ga još uvek nije shvatao.

— Baš i dobro što je imao taj kratkocevi karabin. Šta misliš da te dočekaš onom mojom »parker« dvocevkom sa petercima u cevima. Izrešetao bi te kao sito.

Uvek staloženom Latanigu prekipa pa oteže po teksaški:

— Ne brbljaj nego najpre razmisli šta ćeš da kažeš. Dvocevka je dobra za bliska odstojanja, a šta znaš odakle je momak nišanio na Vejna. Možda i sa pedeset koraka?

Momak s pamučnih polja Džordžije dobio je još jednu lekciju iskusnog zapadnjaka i na prste počeo da broji:

— »Parkerica« za blisko odstojanje, puška...

— Pazi Leonarde, reč je o vojničkom karabinu — prekide ga izvidnik, a dečak izbulji oči tek sada ne shvatajući ništa.

— To si rekao već dva puta.

Vejn se škrto osmehnu.

— Moraću, eto i treći put. De, dečko, reci otkud nekakvom kopaču iz pustoši vojnička puška u šakama. Da mu je nije kojim slučajem poklonio baš komandant tvrđave Fort Kerni?

— To je, naravno, čista glupost — počeo da mudruje Grifit.

— Ko je još video tako nešto.

— Sad već misliš svojom glavom — upade revolveraš. — Ali, nastavi i dalje. Trebalo bi, recimo, da se upitaš gde mu je sada taj karabin. Video si ga kako praznih šaka mlatara po tvrđavi.

Leonard je ponovo počeo igru prstima.

— Prvo... možda ga nije ni poneo, a drugo...

— To drugo... ne postoji. Jednostavno, nije ga poneo. E, sad se moramo zapitati i zbog čega je rizikovao da bez puške krene

kroz pustoš. Kao da se više plašio da ga neko u tvrđavi ne primeti sa »spenserom« nego što je strahovao od Indijanaca.

Temnoputi momak zverao je u dvojicu sagovornika.

— Mi iz Džordžije smo temeljiti ljudi, sve radimo polako pa i mislimo na isti način. Ništa vas ne razumem.

Sad ga preuze Šorti Latanig:

— U pustoši svako nosi oružje pa i taj glavati Ejb mora tako da se ponaša. Ali, eto, prešao je osamdeset milja mlatarajući praznim šakama po vazduhu. Je li to tebi u redu?

— Nije u redu — odvali crnac. — A nije ni mlatarao rukama. Morao je da vodi mazge.

Kad bi se Leonard zaintačio, s njim je bilo badava raspravljati. Do uveče mogao je da se izmotava i izluduje ih iako je, naravno, sve shvatao i bio spreman da istog časa jurne na kopača i čvorovatim pesnicama sravni ga sa zemljom.

Zbog nečega Ejb nije smeo da se u tvrđavi pojavi sa vojničkom puškom u rukama, a na njima je bilo da to otkriju, inače mu se opasni izvidnik ne bi stalno nalazio za petama. Vejn Lavado nije badava trošio vreme. Osetio je pritajenu opasnost od neljubaznih goldvočera, a njena meta moglo bi da bude i njihovo stado dugorogih goveda smešteno kraj rečice koja je proticala ispod tvrđave.

Sad i Latanig doli ulja na vatru:

— To s puškom, dobro si primetio — klimnu Lavadu — a sad da i ja nešto upitam; šta jedan mamlaz iz divljine ima da traži u magacinu tvrđave, gde ni mnogim oficirima nije dozvoljen pristup?

Iz nekog, samo njemu znanog, razloga Lavado se okrenu na peti i zamače iza dućana, a Gri-

fit prevrnu očima i poče da zapomaže:

— Odakle ja znam te vojne propise, treba pitati gospodina glavatog štapskog narednika. On pravila zna napamet.

— On zna samo da se dernja, a ti — reče mu polazeći za Lavodom — ulazi u dućan i vataj se flaše sa soda-vodom. I da si mi istog časa javio kad razroki lepota dođe po robu i krene iz tvrđave.

— Aha, baš volim soda-vodu, i neću da mrdnem iz dućana sve dok me gazda ne najuri. Mi iz Džordžije, čoveče, sve radimo temeljito.

V

Trojica čuvara određenih da pripaze na stado stoke sterane uz Svitvoter, potok koji je na milju proticao kraj Fort-Kernija, dobro su obavljali posao. Nil Morgan je zavijen u čebe spavao kao klada, a Ajovljani su odnekud izvukli izmašćeni špil karata i vežbali se u podvaljivanju.

— Imam tri asa — obelodani Rod Stenli skor od pet podeljenih karata.

— I ja! — poče da se ceri Henk okrećući karte na lice.

Rod prevrnu očima i pljunu u prašinu.

— Ništa od nas, Henk. Dobri kockari imaju petog asa u ruku, a mi uvedosmo čak šest najjačih karata. Nastavimo li ovako, obesiće nas već u prvoj igri.

Benton je bio nešto veći optimista.

— Samo ti ponovo podeli, čoveče. Da vidimo koliko kraljeva ima u špil.

Igrali su, naravno, u pasulj i uz put se svađali kao deca, a za to vreme neke mršave prilike izdvojile su iz stada tri debela junca i poterali ih u šipražje. Niko

od nezainteresovanih stražara nije ih primetio.

Krađu su otkrili Dekš Karpen-ter i vojnik Vili kome je grubo sukno vojničke uniforme nažu-ljalo vrat pa je stalno jadikovao:

— Dobro ti reče, one knjižuri- ne iz Vest-Pointa baš mi doneso- še samo nevolje.

Lagano su terali konje niz po- tok dok ne naiđoše na mesto gde su izdvojeni bikovi iz stada i visoki vojnik zaustavi konja.

— Ako ovo nisu tragovi indi- janskih ponja poješću šešir.

Vilijemson je buljio u zemlju i samo odmahivao glavom.

— Konjaniče Karpentere — pokuša da imitira višeg štam- pskog narednika — ne pričaj ko- ješta. Zbog uništavanja vojne odeće sledeće ti najmanje se- dam dana zatvora.

Krakati vojnik već je sjahao i vodeći konja na uzdi krenuo u šipražje. Nije bilo sumnje, Indi- janci su ukrali tri govečeta. Po- sle pedesetak koraka zaustavi se i pogleda čoveka iza sebe koji se više nije izmotavao nego s ot- kočenom puškom pažljivo os- matrao okolinu.

— Šta da radimo, Vile? Možda nam pomognu tvoje knjižuri- ne.

— Vojni propisi, Dekš. . . vrlo su jednostavni i razumljivi. Pošli smo da smenimo stražu, ali smo otkrili krađu, hm. . . objekta po- verenog nam na čuvanje. Prva nam je dužnost da otkrijemo kradljivce, a što se dosadašnjih stražara tiče, oni moraju da na- stave da vrše dužnost sve dok im smena ne stigne.

Krakati vojnik baš nije bio ap- solutno uveren u znanja koja su akademcima Vest-Pointa uteri- vali u glavu i sumnjivo zavrte glavom.

— Rizikovaću sedam dana bu- vare i stvarno pojesti šešir, ako onaj Nil ne spava kao zaklan pripremajući se za večerašnji

kockarski obračun u »Jenki« sa- lunu, a što se seljačina tiče. . . da su iole pazili ne bi se usred dana dogodila krađa. Trebalo bi da ih opomenemo.

Viljem Vilijamson uopšte nije izgledao kao smušeni vojnik sa začelja Glupanove regrutske de- setine. Energično je preuzeo ko- mandu.

— Vojniče Karpentere, na- pred! Nil se neće ni pomeriti is- pod čebeta, a Ajovljanima je io- nako badava govoriti. Moramo da uhvatimo kradljivce.

Laganim kasom nastavili su da slede tragove i posle dvoča- sovnog jahanja stigli lopove. Sa- mo, čekalo ih je pravo iznenađe- nje. Umesto očekivanih indijan- skih ratnika sa bojnim sekirama u rukama, ugledaše dve žene koje su se brčkale u potoku duž koga su vodili tragovi oterane stoke.

— Dve indijanske skvo koje moramo uhvatiti i ispitati — kruto odredi bivši akademik, ali je Dekš bio precizniji:

— Jedna je devojka Vile. . . skvo je ona krupnija sa sisa- ma.

— Konjaniče Karpentere, uz- držite se neukusnih objašnjenja. Uostalom, radi se o kradljivcima koji bez obzira na uzrast jedna- ko podležu zakonskim propisi- ma.

Krakati vojnik uopšte ga nije slušao. Kao opčinjen gledao je razgolićene žene koje su se prskale i smejele pa sjaha i kru- tim korakom krenu prema poto- ku.

Dok je devojka smerno gleda- la u zemlju, krupnija žena iza- zovno isturi grudi i pođe mu u susret.

— Belac, dobar — mrmljala je pružajući mu ruke dok joj se mokra kosa sjala na suncu. — Dođi Letnjem Cvetu.

Vilijemson se i dalje vrpeljio na sedlu osećajući da od posla,

zbog kojeg su samoinicijativno krenuli u poturu, ubrzo neće biti ništa. Ako se budu zamlaćivali sa Indijankama, preostala dvojica lopova oteraće stoku.

Sad na scenu stupi i druga žena. Stidljivo držeći ruke na grudima počne da prilazi i nežno mu dotaće čizmu.

— Neka beli čovek sjaše, Vatrene Zvezda ne ume da vodi ljubav u sedlu.

— Kakva ljubav, mi smo u patroli, i propisi.

Badava mu je bilo opiranje jer se devojka prope na prste i dokopa ga za rukav uniforme. Energично i vrlo snažno povuče ga s konja zbog čega se nekadašnji akademik gotovo glavačke nađe na zemlji, bolje rečeno u njenom naručju.

— Vatrene Zvezda vrlo zadovoljna, sada će da ti pokaže šta umeju kćeri pustoši — mrmljala je i hitrim prstima navalila na dugmad njegove uniforme. — Beli vojnik biti srećan što sresti Vatrene Zvezdu.

I pored strogih vojničkih propisa koji su apsolutno zabranjivali ovakvu vezu uniformisanih lica sa pripadnicima neprijateljskih plemena od kojih su njih dve bile osumnjičene za krađu goveda, sve je nezadrživo išlo svojim tokom. Deks se jednom rukom raspasivao, a drugom skidao čizme, a nežni vojnik Vilijemson sve više je popuštao pod naletima vatrene devojke koja se nimalo nije stidela svoje golotinje.

— Oh, propadoše krave — u neko doba jeknu gotovo ne shvatajući kako je sad ostao i bez košulje pa i sam počne da grli devojku dok su Letnji Cvet i krakati Karpenter uveliko zalegli na travu.

Četvoro ljubavnika, bar kako je izgledalo, potpuno su pogubili glave ne osećajući kako vreme odmiče. Isprepletani u ljubav-

nom žaru uzdisali su dok se u neko doba Karpenter ne svali kraj zadihane žene i počne da kopra džepove tražeći duvankesu.

— Letnji Cvet — raspitivao se — iz kog si plemena?

— Ja Santi Sijuks. Nemam domovinu. Moj narod umire od gladi.

— Znači, tako. . . pa i mi kažemo da se od ljubavi ne živi. Dok smo se mi ovde valjali i uzdisali, tvoji su oterali naša goveda.

Gledajući ispod oka na Vatrene Zvezdu i njenog nesprenog ljubavnika koji je pokušavao da dokaže da je zaista muškarac, Indijanka uzdahnu od čega joj se pomeriše kruškolike dojke, a Deksa nešto ponovo štreću podno stomaka.

— U ratu, sve je dozvoljeno. Pa i lažna ljubav.

Dimeći iz tanke cigarete koštunjavi čovek tužno je klimao glavom.

— To ne mogu da ti zamerim, ženo. Nas vojnike uče da je iznandni plotun iz zasede delotvorniji od bilo kakvog drugog načina borbe i prećutkuju da u tome nema nikakvog viteštva. Kome je do toga kada se pruža prilika da se pokolje što više protivnika.

— Tako je — dodade Letnji Cvet i ustade da potraži kožnu haljinu. — Naši su već poklali vaše krave.

Ubrzo se ispostavilo da je prevara potpuno uspešna jer kad su prestali da uzdišu, a počeli normalno da rasuđuju, . . . sve je bilo kasno. Indijanke su se dokopale ponija skrivenih u vrbaku i odjurile ne osvrćući se na ostavljene ljubavnike.

— 'Ajd'mo kući, Vile — smrsi Deks pritežući opasač sa teškim konjičkim »dragon« koltom. — Treba da smenimo Nila i Ajovljane.

Vojnik Vilijemson, međutim, još nije do kraja shvatio lekciju i

dvoumio se da li da prihvati predlog koščatog drugara.

— A da ipak krenemo za njima?

— Pa da se opet nađeš pod onom svojom ždrebicom. Bogamu, uzjaši već jednom i da nisi Bilu ni zucnuo o ovome. Dvajt Armstid i njegovi Teksašani neće osiromašiti zbog tri krave.

— Tako i ja velim — začuše grleni glas Vejna Lavada koji se, sasvim neočekivano, pojavi sa druge strane potoka ležerno terajući sivog mustanga. — Santi narod gladan, ali su uzeli samo tri govečeta. Od onakvih stražara mogli su da oteraju celo stado.

Iznenadeni, Deks i Vili poniknuše očima ne usuđujući se da se s oštrookim izvidnikom upuštaju u raspravu. Vojnici na straži pokazali su se sasvim nedorašlim obavljanju stražarske službe, a ni sami nisu bili ništa bolji; dozvolili su da ih dve Indijanke žedne prevedu preko potoka.

— U redu, izvidniče — na kraju se odluči da nešto kaže nežni vojnik Vili i počea se po nažuljanom vratu. — Treba da se vratimo. . .

— Samo vas dvojica — preseče ga Lavado. — Ja ću za Dakotama. Ako dobro pretpostavljam, ne interesuju njih samo naše krave.

*

Napori Male Vrane nisu ostali neprimećeni još od jednog čoveka. Već danima budne oči Crvenog Čebeta pratile su šta se zbiva u kraju oko Fort Kernija, kraja koji je odvajkada smatran lovištem pripadnika njegovog sela.

Sada se našao kraj tvrđavske kapije i mirno posmatrao uzrujanog stražara koji ga je uzimao

na nišan kratkog konjičkog karabina.

— Odstupi — dernjao se vojnik — nikakav prokleti Indijanac ne sme u tvrđavu.

Crveno Čebe apsolutno se nije smelo nazivati »prokletim indijancem«. U nekoliko slučajeva dokazao je mudrost i odlučnost u očuvanju krhkog mira na indijanskoj granici i bez obzira na to što se radilo o starešini samo jednog malog čejenskog sela, njegovu reč uvažavali su listom poglavice, ali i major Donald Ridžis. Vrhovni poglavica Sijuksa Crveni Oblak, koga su poštovali i pripadnici Čejena, Šošona, Nez Perc-indijanaca, Minikondža ili Ljudi Bez Lukova pa čak i strašni borci Arapaño plemena, nije ga džabe svrstao među članove vrhovnog veća plemenskih poglavica i često slušao njegove savete.

Ali, šta je o tome znao neki vojnik Fort-Kernija? Verovao je da će stražarsku dužnost najbolje obaviti ako mu zapreti puškom i dernjavom.

Crveno Čebe se, naravno, nije ni pomerio na svom šarenom mustangu. Jašući duž palisada iznenada se našao pred kapijom i da je hteo, duša belog vojnika već bi bila na putu za večna lovišta. Crveno Čebe nije bio nasledni poglavica, kao što, uostalom, nije bio nijedan od indijanskih starešina. To mesto izborio je hrabrošću, veštinom u borbi i mudrošću u vođenju svoga naroda pa je i sada strpljivo čekao da stražareva vika dovede nekog od starešina.

Dovela je Glupog Bila koji se, mrzovoljan zbog dežurstva koje ga je zapalo neposredno po povratku iz patrole, razvika još jače od stražara:

— Straža k oružju, top puni kartečom!

Na vetrom i nevoljama izbraždanom mirnom licu Indijanca

nekoliko bora pomeriše se u jedva vidljiv smešak.

— Zašto moj brat velike glave poziva na uzbunu kad Crveno Čebe dolazi u miru. Gde je poglavica Fort-Kernija?

Videći o kome se radi, Bil Glupan je na vreme rasterao stražare i prekinuo punjenje topovske cevi iz koje je poslednji hitac ispaljen prošlog leta za Dan nezavisnosti, ali nije mogao a da ne istakne važnu ulogu štabuskog narednika.

— Gospodin major Donald Ridžis je u svojoj kancelariji i. . .

— Neka me moj brat velike glave odvede njemu — mirno će poglavica ali se Glupi Bil nije dao omesti u svakodnevnom ludiranju. Nastavio je ustobočen kao spomenik:

— Veoma je zauzet. . .

Čak je i neograničeno strpljenje Crvenog Čebeta imalo granice jer iznenada podbode konja koji iz mesta jurnu galopom kroz kapiju i uz put gospodina štabuskog narednika zakači grudima i svali u prašinu.

— Stoj, straža k oružju! — razdra se Bil kolutajući besno očima na vojnike koji su mu se smejali u lice jer komanda nije imala nikakvog smisla pošto je poglavica već dotutnjao pred štab i skočio s konja.

Privučen galamom, major se pojavi na tremu i srdačno dočeka pridošlicu:

— Kakvi razlozi dovode mudrog poglavicu u Fort Kerni? — raspitivao se uvodeći ga u kancelariju i ispod brka se smeškao gledajući kako njegov prvi narednik razbacuje debele noge dolazeći trkom od kapije.

Indijanac je prihvatio ponudenu stolicu i jedno vreme ćutke gledao oficira koji sede iza pisaćeg stola. Bio je to uobičajeni ritual na koji se Ridžis navikao i mirno posmatrao posetioca.

— Crveno Čebe želi mir — konačno progovori dodirnuvši prstima vrećicu obešenu oko vrata. — I poglavica Fort-Kernija nije za rat.

— Naravno da nisam — uzvrte se major. — Samo, nešto se suška. . .

Poglavica je i dalje sedeo kao statua.

— Beli ljudi kažu da se suška, a Crveno Čebe veli da samo što nije izbio okršaj. Srećom većina ratnika je zauzeta letnjim lovom na bizone, inače bi već bila iskopana ratna sekira.

Ridžis je brisao znoj sa čela i zverao u sapovornika.

— Šta govoriš, zar je takva situacija? Ko zakuvava pokolj na granici?

— Crveno Čebe još ne zna ko hvata drške tomahavka, ali bi to najpre mogli da budu Santi Sijuksi. Ionako su se pomirili sa sudbinom. Svejedno im je kad će nastupiti čas potpune propasti.

Za trenutak Ridžis se duboko zamisli. Zbog letnjeg lova mnogo plemena bila su u pokretu, ali su se bar znali njihovi letnji logori gde su žene sušile meso ulovljenih životinja, a starci i deca pazili na krda konja. Ali, Dakote nisu imali nikakvog čvrstog oslonca i stalno su se seljicali ponajpre u područja koja bi napustilo neko od drugih plemena. A, to je bilo sasvim nepredvidivo. U ogromnim prostranstvima bilo bi potrebno hiljadu izviđača koji bi pročešljali krajinu a da opet. . . ništa ne otkriju.

Ali, Crveno Čebe nije došao u fort samo da bi se žalio na mučnu situaciju na granici. Nešto je, verovatno, saznao i želeo da zajedno sa vojskom spreči opasno vrenje koje bi moglo izazvati krvoproliće.

Zbog toga upitno pogleda Indijanca i zapita:

— Da li je Crveno Čebe nešto saznao?

— Malo, majore — odmah će Indijanac. — Neki moji mladi ratnici odnekud su se dokopali rakije i dan—dva pravili nered u selu. Sačekao sam da se otrezne, ali kad sam hteo da ih ispitam, nestali su kao dim na vetru. Vatrene voda — uzdahnu i pogleda oficira u oči — najveća je opasnost za crvene ljude. Od nje gube glavu razum i postaju oružje u tuđim rukama.

— Da, da — odmah će major nudeći ga cigarama — to se kod nas već događalo. I uvek su u pitanju bili beli lopovi.

Poglavica je polako odbijao dimove i kroz prozor gledao na vojničko vežbalište.

— U pravu si. Samo beli ljudi imaju rakiju, a loši beli ljudi nude je Indijancima. I to je ne nude badava.

— A, da li si i osim toga nešto primetio? Možda neke pokrete među susednim plemenima.

Čejen ga je s pažnjom slušao.

— Crveno Čebe primetio dosta tragova čak i nekih tvojih vojnika. Dvojica su se — prvi put se malo osmehnu — zabavljali sa ženama Dakota.

Major poskoči sa stolice.

— To je, bogamu, strogo zabranjeno. Ako ih uhvatim. . .

— Nemoj strogo da ih kažnjavaš — upade mu u reč poglavica sav zavijen oblakom dima. — Žene su ih prevarile nudeći im ljubav, a dvojica staraca Dakota odveli tri šarena bizona. Nejač im neće gladovati bar nekoliko dana.

Major je sada mirnije sedeo za stolom i razmišljao ko bi od sedmorice vojnika iz grupe Bila Vejlija mogao da nasedne većim Indijankama.

— Sigurno ona dvojica farme-
ra iz Ajove — promrmlja smeš-
kajući se ispod prosedih potkre-

sanih brkova. — Ta dvojica vra-
gova. . .

I Crveno Čebe se škrto osmeh-
nu.

— Eto, nije sve ni tako crno kako mi stariji mislimo. Ali, koliko će to potrajati. Gladnim ljudima tri krave neće dugo garantovati pune stomake i opet će morati u krađu. A baš to bi moglo da bude uzrok velikih nesporezuma. Kad padne krv, ljudi polude. Svejedno o kome se radi, belcima ili Indijancima.

Na neki način poglavica mu je nudio rešenje i major živnu i odmah pozva dežurnog podoficira.

— Neka se javi narednik Vejli. Smesta!

Bil Glupan je mogao smesta da se javi jer se celo vreme poglavičine posete nalazio na tremu ispred štaba i besno škripao zubima zaklinjući se da će tog davoljeg Čejena, koji ga je oborio u prašinu, do kolena saterati u zemlju.

— Neka vidi kako je bilo meni tamo kod kapije. . .

Ljut kao ris uleteo je u kancelariju i zauriao koliko mu je dopuštao podbradnik stegnut predicom na poslednju rupu:

— Viši štapski narednik Bil Vejli javlja se po vašem naređenju, ser! Želite li da izbacim ovu lopužu?

— Coveče — pokuša i major da dostigne bar polovinu intenziteta njegovih glasnih žica — smesta se izvinite mom gostu!

Covek iz Kentakija ne bi se munjevito probio na hijerarhijskoj lestvici tvrđavskih podoficira da se u trenutku nije mogao pretvoriti u nežnog leptira iako je dotad režao kao puma. Zato napuni grudni koš vazduhom i zauria:

— Gospodine majore, smesta se izvinjavam vašem gostu. Neka ide do đavola. . .

— Šta kažete? — prenerazi se komandant tvrđave.

Bil je izgledao kao spomenik, ali nije krio da mu je veoma drago što je postigao visoku temperaturu tokom posete Crvenog Čebeta. Sačekavši da se major dovoljno uzruja i zabrine za ishod cele posete, odvali glasom koji je mogao da nadjača grmljavinu oluje:

— Kažem da idem do đavola, ser. Naravno — lukavo se naceri — ukoliko se vi slažete. Mogu da zamislim šta bi se dogodilo kada bi štab Fort-Kernija ostao bez svog prvog narednika koji bi, s vašim dopuštanjem, ser... otišao do đavola.

Major se preznojavao od muke. Umesto da sa poglavicom vodi ozbiljan razgovor, morao je da trpi Bilovo prenemaganje i utvrđuje da li je psovke uputio sebi ili gostu.

Sa druge strane, Bil se nije samo prenemagao. Lukavi brdakin iz Kentakija dobro je znao da bi stvaranjem ovakve zategnute situacije mogao da nešto sazna o razlozima posete Crvenog Čebeta i to, naravno, iskoristi za lični uspeh i napredovanje. Na taj način pošlo mu je za rukom da se u kratkom roku iskaže i jedini napreduje među sedam regruta koji su iz regrutnog centra u Omahi stigli u Fort Kerni. Dok su oni i dalje bili obični redovi sa platom od trinaest dolara mesečno, Bil Vejli, sa sasvim pogrešnim nadimkom Glupan, šepurio se sa tri romboidna širiti na rukavu podoficirske bluze, imao znatno veću zaradu i bio pošteđen mnogih vojničkih obaveza.

Ukoliko bi bar i naslutio razloge Indijančeve posete, mogao je da na svoju ruku preduzme neke mere i stekne još veći ugled pa i medalju za vojničke zasluge.

To mu je, donekle, i uspelo jer raspamećeni major grmnju kostrešeći prosede brkove:

— Želim da pomogneš gospodinu Dvajtu Armstidu da me poseti u štabu. Možda bi njegovi bikovi mogli više da pomognu očuvanju mira nego moj bedni garnizon od jedva dvesto sabalja.

Žureći prema sobi gde se odmarao bivši kapetan južnjačke armije grozničavo je razmišljao o majorovim rečima i nepogrešivim instinktom došao do zaključka da komandant tvrđave namerava da longhornima hrani Indijance. Naravno, dosetio se i koje. Najpre Santi-Sijukse koji su se zlopitali na slabim lovištima i čiji su starci, deca i žene bukvalno gladovali.

To je, nema sumnje, bio tek prvi korak, ali se Bil Vejli nije mnogo brinuo o tome kako će pronaći Dakote i umešati se među mnogo važnije aktere akcije za sprečavanje rata u vajominskim pustošima.

Marširajući preko vežbališta uopšte se nije osvrtao na podsmehljive poglede vojnika, svedoka njegovog neslavnog pada u prašinu pred mustangom Crvenog Čebeta.

— Koješta, jedna izgubljena bitka ne znači i izgubljen rat — smeškao se žureći prema barakama za stanovanje. — Još ću ja pokazati ko je Bil Vejli zvani Glupan. Ima da padne medalja a možda i četvrti širit glavnog garnizonog podoficira.

Za novi munjeviti uspeh računao je na pomoć Vejna Lavada. To mu je već odavno palo na pamet.

— Taj bivši Komanč može da sledi tragove, ali ne i moje misli — mrmljao je vešto suzdržavajući uobičajeno kreveljenje. — Poslaću ga da zbog uzvišenih razloga očuvanja mira na granici pronađe Malu Vranu i njegove

ljude, a onda... pa, Bil Vejli umeće da sve sredi jednom munjevitom akcijom. Bogamu, regnuti su se ionako isuviše ulenjili.

U Kentakiju odakle je došao ljudi su najviše verovali u snagu i grubu silu. Ukoliko bi mu pošlo za rukom da iznenadnim naletom zabriše grupu nezadovoljnika oko Male Vrane, učinio bi neocenjive usluge i vojnim garnizonima, odnosno naseljenicima koji su u sve većem broju stizali u Vajoming, ali i ostalim indijanskim plemenima koja su, ionako stešnjena na teritoriji Vajominga, svoja lovišta sada morala da dele i sa izbeglicama s istočnih padina Blek-Hilsa.

— Ma šta jedna, ima da padne čitav pregršt medalja. Dovoljno da se zakiti i onaj isterani akademac iz Vest-Pointa. Kad Bil Vejli nešto smisli...

VI

Gulikože iz Ajove su dobro živeli čineći usluge Nilu Morganu. Neka para znala je da padne i posle domundavanja sa Četom Bejljem, lepotanom iz Bostona kome je, ko zna kako, poštom često stizao podeblji svežanj novčanica. O bankarskim depozitima i slanju novca na određene adrese, nisu ništa znali. Verovali su samo u garnizonskog blagajnika koji im je dolare spuštao na dlan a, naravno, i u bakšiš koji su im takode u gotovom, davali Nil i plavokosi vetrogonja koji nije imao prečeg posla nego da zbog devojke ostavi bogatog oca i strugne u knjicu.

Sad su ga zamenili u čuvanju stada, a nestrpljivi ljubavnik osedlao je konja i galopom poja-hao voljenoj ženi u zagrljaj.

Samo, život je pun nepredvidljivih okolnosti koje ni plavokosog junošu nisu mogle da mimo-

idu. Umesto raspoložene devojke, za šankom je zatekao razro-kog krmalja i koščatog pozadin-skog seržanta Leftija Bruka koji je raspamećivao njegovu trenutnu izabranicu.

— Hajde curo, prekini sa izmotavanjem i usreći mog druga-ra Ejba. Ima punu kesu zlata, a ženu nije video mesecima. Ima da se nauživaš...

Više nije stigao ni da zucne. Još s vrata, Čet se zaletio i raspalio mu takvu šamarčinu da se čulo do pola vežbališta.

— Napolje, obojica! — zareža streljajući pogledom goldovočera koji na njegovu viku uopšte nije obraćao pažnju. Prema njemu izgledao je kao neki nedorasli dečak pa se glupavo osmehnu i smrsi:

— Pa, čačkalico... kad budem gotov s tobom, neće ti do kraja život biti potreban zubar.

Iako je rastezao reči, pesnicama je mahao neuporedivo brže. Zamahnuvši iz sve snage uputio je jedan gromovit kroše koji je bio dovoljan da Četa ostavi bez polovine zuba, ali se vižljasti momak već usukao i laktom oslonio na šank.

Od zamaha, Ejb grudima tresnu na pult, a plavokosi momak tresnu ga levom nogom u pre-pone.

— Uuuuh! — jeknu snagator dok mu laktovi počеше da klize niz šank, a onda je sledovao novi udarac na isto mesto što grmalja prepunog zlatnih nagita i želje za raskošnim telom Čeril Tod, definitivno posla u carstvo snova.

Tuča time nije bila završena jer sad mu s leđa krenu Lefti Bruk i zgrabi ga čvornovatim šakama za vrat. Za trenutak izgledalo je da Četu nema spasa i neki od ljudi uplašeno zavikaše da ga pusti, kad usledi čudan red udaraca.

Momak prvo zamahnu desnim laktom i seržanta tresnu u slabine.

Udarac je bio toliko slab da se koščati čovek samo osmehnu, a onda mu Čet uputi isti udarac sa suprotne strane.

— Je l' to sve što znaš, gopodiću? — dahtao mu je u uvo Bruk ne popuštajući stisak dlakavih ručerdi. — De, koprcaj se još malo.

Čet sad udari sa oba lakta što istera malo vazduha iz Leftijevih pluća, a onda naizmenično zareda sa leve i desne strane.

Bruk nije popuštao zahvat oko vrata. Čet munjevito podiže nogu i petom okovane konjaničke čizme tresnu ga iz sve snage po prstima i prednjem delu desnog stopala. Začu se urlik povredjenog čoveka koji je naprosto visio na njegovim leđima, a onda ga momak zgrabi za podlaktice i jednim trzajem prebaci preko glave.

Teško telo Leftija Bruka tresnu preko omamljenog goldvočera, a Čet odmahnu nekoliko puta glavom i okrenu se zastrašenoj devojci.

— Ova dvojica neće ti više došadivati, Čeril. Sipaj mi jedno pivo. Može i ostalima ukoliko iznesu ove snagatore — pokaza glavom na oborene protivnike. — Kako si?

Zabavljena točenjem čaša devojka izbeže odgovor, ali posle dve — tri runde razjuri goste i zaključa kantinu.

— Pa, sad smo sami, dušo...

— Čete, ne zovi me tako dok ti ne kažem...

Momak nije želeo da je sluša. Hteo je da uživa u njenim zagrljajima pa je zgrabi u naručje i ponese u sobu.

Čizme, bluza, opasač, košulja... leteli su po sobi dok je Čeril sedela na krevetu i ukočeno buljila u suprotni zid.

— Čete, dragi... dogodilo se nešto strašno, nešto što ne umem da ti protumačim.

— Onda nemoj ni da se trudiš. Bolje raskopčaj bluzu, znaš mene... uvek pokidam dugmad.

Odjednom devojka poče da plače.

— Prestani da se glupiraš i saslušaj me. Onaj Lefti, onaj grmalj bez imalo smisla za ljubav, upotrebio je silu...

— I dobio što je tražio — smrsi momak mučeći se oko njene dugmadi. — Šta te briga za nje-ga?

Čeril nije prestajala da jeca i sve više mu se privijala uz gole grudi.

— Ništa ne shvataš, licitirao je kao kad farmeri kupuju rasplodnog bika.

— Ja sam bik, može i rasplodni — zagalami skidajući joj bluzu i sasvim zaboravi na Leftija čim joj ugleda grudi koje su se belasale u polutami. — Želiš li me?

Od milovanja i poljubaca cura je za trenutak zaboravila na sve ostalo i počela da mu uzvraća nežnosti.

— Oh, Čete... oprost mi zbog neverstva. Ali, bilo je dvanaest puta po...

— Dvanaest! — zapanji se plavokosi lepotan i ukoči kao motka. — Odakle mu...

— I ja se pitam, Čete. Samo je polako brojao i slagao na gomilu. Da ga nisam prekinula, mogao je izgleda do ujutro.

Bostonski vetrogonja obišao je pola sveta, bio u Kini gde je naučio kung-fu veštinu kojom je obarao dvostruko snažnije ljude od sebe, preživeo tolike ludosti Bila Vejlija, ali ga je Čeril potpuno dotukla.

— Veliš do ujutro? — gotovo zajecha, a cura ga potpuno saseče:

— Kad ti kažem, stalno ga je vadio iz džepa.

Čet više ništa nije shvatao.

— Iz džepa? Šta govoriš?

— Pa gde se drži novac, dragi?! — gotovo zakuka kantinierka.

— Oh, devojko! — jeknu plavokosi lepota i zgrabi je mišićavim rukama.

— A ja mislio, bogzna šta se desilo.

Kasnije, dok su zadihani ležali jedno kraj drugog a devojka mu se nežno privijala uz grudi, zapita je:

— Ono s parama, Čeril... šta bi na kraju?

Slatki umor potpuno ju je savladao i baš joj nije bilo do sličnih razgovora. Jedva je uspela da promrmlja:

— Zaboravi ciciju, dragi. I nje govih dvanaest dvoorlaša.

E, to su sada bile već neke druge stvari. Ako je mogao da joj oprostí neverstvo, toliki novac mu nije dao mira. Ukočen kao daska, nije osećao njena milovanja nego sasvim poslovno počeo da se raspituje:

— Odakle mu, bogamu, tolike pare?

Čeril je shvatila da je s ljubavnim uživancijama završeno i zbog toga se svali na drugi kraj kreveta i hladno odgovori:

— Šta ga znam, nabavio odnekud.

— Ali, odakle, devojko? — nije prestajao da se raspituje. — Ko bi mu dao tolike dvoorlaše. I zbog čega?

Vrlo nezadovoljna raspletom događaja, Čeril Tod uzdahnu spremajući se da ustane iz kreveta.

— Možda mu je umrla kakva bogata tetka pa nasledio...

— Nije tetka, devojko. S neke druge strane stižu pare — mrmljao je, a onda mu odjednom jedna luda misao sevnu u glavi pa je zapita:

— Koliko su Lefti i onaj gol-dvočer popili večeras i ko je plaćao račune?

— Oh, mnogo su popili, a Lefti nije dopuštao grmalju ni da pipne kesu sa zlatnim grumenjem. Plaćao je kao lud.

I dalje mu je sve bilo nerazumljivo. Ako je seržant bio rasstrošan želeći da dobije njenu ljubav, šta mu je trebalo da jednu ispičuturu iz brda poji viskijem.

— A šta, ako je u pitanju neki dobar posao? — smrsi tražeći razbacanu odeću.

Skrivajući golotinju čaršavom Čeril dodade sa svoje strane:

— Znam muškarce, i sve mi se čini da su rakijom zalivali neki unosan dogovor. Stalno su se kucali čašama i pominjali neke mazge i toware. Baš smešno.

— Ko zna, možda i nije smešno — od vrata će Čet trpajući krajeve košulje u čakšire. — Navratiću ponovo.

*

Ponoć je odavno prošla kad u štalu upadoše Deks Karpenter i kung-fu veštak Čet Bejli i skleptашe sirotog vojnika nažuljanog vrata.

Čet ga zgrabi za šake i prikovao na slamu, a Deks mu dlanom zatvori usta i muni ga u rebra.

— Probudi se, Vile, ideš s nama, da malo prelistaš neke knjižurine.

Uplašeni čovek samo je kolutao očima pitajući se šta žele jedan izvikani ljubavnik koji je jurio za svakom suknjom i tako ozbiljni čovek kao što je bio Deks Karpenter. Ali, nije imao mnogo vremena za razmišljanje. Naterali su ga da obuje čizme i pošto mu nabiše kapu na glavu, izvedoše ga iz štale.

— Samo napred i ne saplići se — sokolio ga je Karpenter i gu-

rao pred sobom. — Hoćemo da nešto pogledaš.

— Znam ja to tvoje »nešto pogledaš«. Bogamu — sad se i on razbesne — oteraćete vi mene pod vojni sud! Što ne idemo ujutro?

— Eh, ujutro — naceri se plavokosi lepotan. — Ujutro iz magacina ne izlazi onaj ludi seržant. Nego, da mi grunemo večeras.

Grunuli su na taj način što je Deks Karpenter počeo nešto da petlja oko brave i katanaca magacina, a onda šarke tiho zacviliše i čovek objavi da je put slobodan.

Taman su se spremali da uđu kad s leđa začuše otegnuti tek-saški naglasak i u tami primetiše Šortijevu mršavu priliku kraj koje je stajao tamnoputi Grifit.

— Vi kao naručeni, gospodo. Baš smo se pitali kako da savladamo ovalike katance a da ne potežemo sekiru i ne budimo celi garnizon.

Dok je smušeni Vili drhtao od straha, Karpenter je već imao kolt u rukama, a Čet šake spremne za udarac. U poslednji čas su se suzdržali, pogotovo kada i momak iz Džordžije navali da ih testerise:

— Za Bila Glupana ne brinite. Tutnuli smo Ajovljanima dve flaše i posle mu rekli da sede kraj korala i krišom natežu iz njih. Sad im pomaže iz sve snage.

Dok su brbljali, nisu gubili vreme. Sva petorica se nadoše u hodniku, a onda Deks zapali sveću pripremljenu za ovu priliku a ostali navališe da vešaju čebad na prozore.

— Deder Vile, listaj knjige dok mi prebrojimo oružje — gurnu ga Karpenter za seržantov sto dok se ostali razleteše između soški i rafova. — Ti pamti svoje, a mi ćemo se truditi da ne zaboravimo šta smo pronašli na licu

mesta. Posle ćemo da uporedimo.

Posao je završen za pola sata, a Deksu je bilo potrebno jedva minut da sve katance vrati na svoje mesto i ponovo zaključa brave na vratima. Hitro šmugnuše uz zid zgrade i požuriše u štalu.

— Tamo je najbezbednije, ko-nji ništa ne razumeju, a drugari su na drugim mestima — Čet češlja karte u »Jenkiju«, a Glupi Bil nazdravlja Ajovljanima kraj korala — šaptao je Čet dok su se gurali ka štalskim vratima iza kojih ih sačeka niko drugi nego gospodin viši štapski narednik sa prigušenim fenjerom u ruci.

— Veliš... nazdravlja seljačinama — zareža potmulim glasom i očima im pokaza da se postroje kraj zida. — E, moj Čete, dok si ti, s oprostjenjem, pišao u gaće, Bil se uspešno nosio s polovinom svih kentakijskih mangupa. Deder, počnitel!

Na to žilavi revolveraš počeo onim unjkavim glasom:

— Devedeset i pet karabina i isto toliko kompleta municije u soškama na severnom zidu magacina. Sablji je bilo...

— Ne interesuju me sablje. Sad ti, Dekse, raspali!

— Dva Gatlingova mitraljeza, pet cevi u snopu, uz svako oruđe po deset doboša sa četrdeset metaka. Proizvedeno u springfildskoj fabrici...

— Ali, Dekse... pogrešio si. Tri mitraljeza tipa Gatling... — počeo Vilijemson dok svima u štali krenuše žmarci niz kičmu.

Prvi se snađe Glupi Bil i uhvati ga ručerdama za grudi.

— Ludi Vile, znaš li šta govoriš?

Smeteni vojnik koprcalo mu se u šakama i borio da uhvati malo vazduha. Jedva je procedio:

— Hej, ne davi me. Pročitao sam toliko knjiga, valjda mogu da zapamtim nekoliko cifara.

Pisalo je, znam tačno... tri mitraljeza. A ni municija se ne slaže. Prema podacima glavne magacinske knjige nedostaje petnaest doboša.

Narednik-planina zamalo od muke ne ispusti fenjer u slamu.

— Da mi o svemu lepo izvestimo komandanta tvrdave.

Jedno vreme svi su buljili u Leonarda dok Bil ne smože snage da zakrešti kao promukla svraka:

— Ili ga urazumi, Šorti... ili ćemo da ovu crnčugu obesimo baš na gredu ispod koje stoji. Pa on je sasvim lud. Kako da Donaldu objasnimo način na koji smo ušli u magacin? A, čoveče?!

Revolveraš je krišom zavijao cigaretu pa kad liznu smeđi papirić i zalepi krajeve uze mu fenjer i mirno povuče stakleni cilindar. Bez obzira na strogi propis o zabrani pušenja u štali, mirno povuče nekoliko dimova i reče jedva rastavljajući tanke usne:

— Pa... bio je to samo predlog koji nećemo usvojiti. Nego, da čujemo tebe, Bile.

Umesto Bila odjednom se umeša vojnik Vilijemson:

— Kad biste mene poslušali...

Na to Bil Glupan odvali nekoliko psovki i ote Šortiju fenjer iz ruke.

— Ludi Vile, umukni... a vi ostali, marš na spavanje. Do ujutro ću se setiti šta treba da uradimo.

*

Do jutra su se i neki drugi setili šta treba da urade. Pred samu zoru usnuli garnizon trgoše povici uplašениh stražara:

— Vatra, gori magacin!

Podmetnuta na više mesta, vatra je odjednom zahvatila celu drvenu zgradu pa su napori vojnika bili bezuspešni. Za tren

oka u ognju je nestalo sve. I magacinske knjige i sva rezervna municija. Iskrivljeni i upropašteni metalni delovi oružja tužno su izgledali pomešani sa ugljenisanim gredama i pepelom, seržant pozadinac hramao je obilazeći zgarište.

— Eto, samo što sam jednu noć proveo u ambulanti, a vidi šta se dogodi.

Bil Glupan je bio pred nervnim slomom, a ni ostali noćni posetioci magacinskih prostorijsa, nisu mnogo bolje izgledali. Pogotovo Deks Carpenter koji se jedva suzdržavao da magacionera ne uhvati za gušu.

— Dobre batine razvezale bi mu jezik — mrmljao je izvaljen na travi iza korala.

— Naravno, čoveče — uglas su odobravali Ajovljani — a kome?

— Vas dvojica, marš u konjušnicu! — naredi Bil Vejli i Ajovljani bez reči strgnuše od korala. — A ti, Vile... šta predlažeš?

Bil Vejli je baš pao na niske grane kada je zatražio pomoć od smušenjaka Vilijemsona koji, uprkos svim pročitanim knjižurinama, nije mogao da se nosi sa njegovim marifetlucima.

Promašaj je, naravno, bio potpun jer vojnik predloži najluđu stvar na koju niko nije ni mislio:

— Da prebrojimo izgorelo oružje?

— I uporedimo sa izgorelom magacinskom knjigom — saseće ga Glupi Bil. — Vile, sevaj i ti u konjušnicu!

Sad je na red došao Leonard Grifit.

— Šta nas briga za naoružanje Fort-Kernija. Postoji komandant, pa neka se...

— Vidi pametnjakovića — počeo Bilu da raste krvni pritisak — a što si se noćas muvao oko magacina? Nego, 'vataj konje i tutanj kod krava. Bolje da čuvaš

stoku nego što raspamećuješ ljude.

Bil Glupan svrnu pogled na Četa koji se blaženo protezao i sanjivo treptao očima.

— Cura reče da je rasipao pare i čašćavao kopača prepunog zlatnog grumenja. Je l' tako?

— Naredniče, svet se okrenuo naglavce — prevrtao je očima i cerio mu se u lice. — Puškar Deks umesto da popravlja oružje lomata se oko brave i katanca, Nil provodi noći deljući ljude na kartama a naši Ajovljani ga oguliše hrćući umesto njega na straži, a najgore je što je ljudi Vili uzalud žuljao stražnjicu u Vest-Pointu. Tebi kad čovek nešto kaže, polovinu sigurno zaboraviš.

Narednik-planina naduva grudni koš s očiglednom namerom da zaurla na regruta koji se usudio da ne poštuje njegove širite, ali ga momak preteče:

— Zar ti, Glupi Bile, ne rekoh da je Bruk dao Čeril dyanaest dvoorlaša za sat vremena u njenom krevetu? De, malo računaj, ko još daje tolike pare za žensku, a sutradan još čašćava apsolutno nepoznatog momka i još mu namešta ženu.

Bil splasnu kao izduvani mehur.

— To se ne može poreći i zbog toga sam bio na oprezu čim si mi rekao za tolike troškove našeg magacionera. Znao sam da ćete preduzeti nešto na svoju ruku, a još kad ste počeli da udruženo izvodite budalaštine i čašćavate seljačine i još mi o tome nešto pričate, sasvim sam bio načisto da će Deks krenuti u akciju. Samo, šta vam bi da vodite Vila?

— Pa, najbolje se razume u knjižurine — smrsi Karpenter, ali se narednik okrenu mršavom Teksašaninu željan da čuje i njegov unjkavi glas.

— Ove moje mangupe još i razumem, ali šta vama bi da jurisate na naš magacin. Znete li vi da je svaki prokleti regrut imao pravo da vas ubije na licu mesta?

— Ih, ubije — odmahnu žilavom rukom. — Pa imao sam snažno zalede. Pratio me Leonard Grifit, momčić s kojim sam prošao poneki okršaj i uverio se kako vešto mlatara pesnicama, a o »parkerici«, sačuvaj bože... da i ne govorim.

Ispruženi na travi ljudi se nasmejaše što Bila opet naljuti.

— Dosta glupiranja, stvarno hoću da znam...

— Pa sad, i mi smo malo izviđali, i onaj naš Komanč naleteo je na bonancu trojice mangupa od kojih ga onaj glavati momak umalo ne ubi s leđa. Zatim ga je Lavado primetio u Fortu pa smo mu se zalepili za pete i otkrili vezu s seržantom Brukom. Zamislite — škrto se osmehnu — nekakav goldvočer rastrčao se po magacinu gde ni mnogim oficirima nije bio dozvoljen ulaz.

Neovisno jedni od drugih, stočari i grupa regruta Fort-Kernija zajednički su stigli na cilj — pred zakatančena vrata garnizonog magacina koji više nije postojao. Neko, vešt i promućuran, pobrinuo se da uništi tragove svog lopovluka.

Naravno, niko drugi nego seržant Lefti Bruk kome je sa inventarskog spiska nestao, ništa manje nego — mitraljez »gatling«.

O tom novom brzometnom oružju zasad se malo znalo. U Fort-Kerniju je dospelo pre jedva mesec dana. Stajalo je u magacinu jer iz Springfielda nisu stigli instruktori koji bi obučili ljudstvo u rukovanju.

Odjednom se s druge strane korala stvori izvidnik Lavado i sjaha s umornog sivca.

Hitrim pogledom preleteo je preko ostataka zgarišta, a onda se okrenuo mršavom revolverašu.

— Neko je uništio tragove.

Šorti ćutke klimnu glavom i još jednom pogleda sivog konja.

— Dobro si ga izmorio.

— Kako i ne bih kad sam jahao podaleko, u brda i još naleteo na Indijance koje predvodi momak sa rogovima na glavi. Dobro su me pojurili pa mi je izmakao razroki momak sa natovarenim mazgama.

— Sad je trag izgubljen i na toj strani — javi se plavokosi Čet — pa svi možemo da odemo kod komandanta i obavestimo ga o svemu. Neko baš vešto muti vodu.

Nešto su morali energično da preduzmu.

Ali, šta... pitali su se zaokupljeni različitim mislima sve dok se od konjušnice ne začu zavijanje Henka Bentona:

— Hej... sada će zbor za ručak!

VII

Da u Fort-Kerniju ipak ima i neka smirena i trezvena glava dokazala je dospoda majorica koja kao tornado ulete u Ridžisov štab mašući rukama.

— Ali, Donalde, kako si mogao da čoveka dovučeš ovamo i nateráš ga da sedi na toj tvrdoj stolici? Povređen je.

Major se uzmuva iza stola, a Dvajt Armstid nekako ustade na onu zdravu nogu i smače šešir s glave.

— Sasvim mi je dobro gospodo.

— Biće vam sasvim dobro, dragi gospodine, kada vam pripremimo pristojan ležaj. Dežurni... ovamo!

— Izvolte...

— Hoću da za minut ovde bude postavljen krevet.

Podoficir nestade kao vihor, a major skrenu pogled u ugao i poče da kuka:

— Ali, Lizo... pa tu su ratne zastave našeg bataljona.

— Kakav rat i kakav bataljon, Donalde! — sekla je punačka ženica sevajući očima. — Premesti ih tamo iza stola.

Zastave su istog časa promenile mesto, a Dvajt je dobio udoban ležaj.

— Čula sam, Donalde — osmehnu se ženica na kršnog južnjaka — da je gospodin Armstid imao visok čin u armiji Konfederacije i celo vreme rata proveo u borbama. Njegovo iskustvo moglo bi da bude od neocenjive koristi u sprečavanju rata na indijanskoj granici...

Tako je štab Fort-Kernija iznenada ojačan još jednim iskusnim oficirom mada više nije nosio uniformu, a zbog slomljene noge nije mogao ni konja da uzjaše.

Neke stvari ubrzo su krenule novim tokovima. Na savetovanju štaba, iniciranog od strane Dvajta Armstida, odlučeno je da se od Crvenog Čebeta zatraži pomoć u izviđačima, a na tri različita mesta pošalju brzi odredi jačine jednog voda. Ukoliko bi neki od izvidnika pronašli logor Male Vrane, trebalo bi da o tome obaveste najbliži vojni bivak čija bi jedinica napala Indijance i nastojala da ih zarobi i privede u tvrđavu. Naravno, u pomoć bi pritekla i druga dva voda, a kuriri bi stalno obavestavali štab o stanju u brdima.

Dosadašnja praksa povlačenja iza palisada tvrđave time je bila potpuno prekinuta i oficiri su vrlo zadovoljno klimali glavama.

— O ovakvom načinu ratovanja nismo učili u akademiji — primetio je komandant.

Armstid se osmehnu.

— Pa i niste mogli. Nastao je iz nužde, dok sam komandovao gerilskim odredom jačine vašeg bataljona.

Svi su ga sa zanimanjem slušali.

— O tom sistemu, naravno, nisam imao pojma dok mi ga nije predložio moj izvidnik Lavado. reče da je to naučio kod Komanča. Kvanah Parker bi prvo sklonio nejač na neko daleko i usamljeno mesto, a zatim rasporedio grupe ratnika i s jednom od njih izvršio lažni napad na neko naselje i galopom strugnuo neobavljenog posla.

Tad bi nastala luda trka za »prljavim Indjancima«. Kvanah se starao da ih stalno drži na pristojnom odstojanju i iza sebe ostavljao dovoljno primetne tragove, a kad bi ih proveo pored prve zasede kretao je prema drugoj. Ne znajući da im se za leđima nalazi snažna grupa ratnika, belci bi jurili dalje i srljali u propast. Ponekad, Kvanah bi stvar rešio uzimajući poteru u unakrsnu vatru između svojih ljudi i prve zasede, ali su nekad kaznene ekspedicije bile veoma snažne pa je u postavljanju klopke moralo da se nađe i po pet-šest njegovih zaseda.

Nekoliko trenutaka oficiri su zadivljeno komentarisali genialnost komančkog vođe dok se Armstid ponovo ne javi za reč:

— Pored snažnog psihološkog utiska o vlastitoj nepobedivosti, Kvanah je na taj način dolazio do novog oružja, a pre svega do municije. Tako opremljen, nestajao bi preko Rio-Grande-a u Meksiku, a vojne patrole, jačine i po nekoliko eksadrona, samo su badava gubile vreme i morale konje.

Savetovanje se primicalo kraju i bivši gerilac izlaganje priveđe kraju:

— U našem slučaju, ne povlačimo se pred neprijateljem nego ga napadamo čim ostvarimo kontakt, a onda mu se zalepimo za pete i gonimo ga dok u pomoć ne pristignu druge skrivenne jedinice. Nadam se da delim mišljenje ostale gospode — zakruži pogledom po oficirima — da bi bilo svrsishodnije ukoliko bismo Malu Vranu i njegove slabo naoružane ratnike zarobili umesto da ih pobijemo. Tako bismo izbegli da nas nazovu koljačima poslednjih Santi-Sijuksa, a sa poglavicama ostalih plemena mogli bismo da se dogovorimo o stvaranju teritorije za privremeni rezervat gde bi Dakote bile bezbedno smeštene.

— U pravu ste — dodade ozbiljni kapetan Peters, zamenik komandanta tvrdave — već smo od Vašingtona zatražili da nam hitno upute sposobnog agenta za indijanska pitanja koji bi imao ovlašćenje od vlade da zauzme područje pogodno za rezervat ali i novac kojim bi kupovao dodatnu hranu tamo smeštenim Indijancima.

Ali, Armstidov plan nije uspeo iz celog niza razloga. Starešine, na primer, nisu pokazale dovoljno vlastite inicijative da bi slanjem manjih patrola privukli pažnju Male Vrane i, kao neka- da Kvanah Parker, namamili ga da naleti na zasedu.

Bila je to prava pat pozicija. Nijedna strana nije stupila u borbu, a vreme je proticalo.

Ali, neki nisu gubili vreme.

Neprimetno praćen od grupe Dakota, Ejb Luis je stigao do iscrpene bonance, a već ujutro se pojavio Mala Vrana sa dvadesetak ratnika.

— Gde su puške? — upitao je gledajući rastovarene mazge,

puštene uz potok. — Rekli smo pedeset karabina s municijom.

Razroki momak nadmoćno se smeškao.

— Doneli smo ti nešto mnogo bolje. Mitraljez!

Indijanci nisu ni čuli za to novo oruđe i s nevericom su posmatrali kako trojica kopača iz zemunice guraju smrtonosnu spravu.

— To obična kola — sumnjičavo će Mala Vrana. — Hoću puške.

Okupljeni ratnici zveckali su oružjem i preteći gledali kopače koji doguraše mitraljez i okrenuše cev prema gomili zemlje na kojoj su bile prazne konzerve, flaše i polomljene lopate.

Razroki Ejb seo je na lafet i nanišanio preko snopa cevi, a onda dohvati ručicu mehanizma za okretanje.

— Sklonite se u stranu — reče Metju Park i zajedno sa ridobrađim Lukom počeo da gura Indijance. — Sad će da zapuca.

Do pucanja, međutim, nije došlo jer razroki glavonja uopšte nije mogao da pomeri ručicu. Badava je bečio oči i trzao mehanizam, snop cevi nije se ni pomerio niti je ijedan metak opalio.

Među Indijancima začu se preteće gundanje, a mnoge ruke prihvatise drške noževa i tomahavka.

— Ejbe, idiote! — zaurla Luk i priskoči oruđu — kočnica...

Sva trojica se sjatiše i počeo da odgonetaju šta bi moglo da sprečava rad mehanizma sve dok plećati Metju ne nađe utvrđivač smešten u osovini čekrka i trijumfalno ga iščupa.

— Sad će da zaprašti! — počeo da se dernjaju sva trojica — a ti, poglavico, spremaj se na put. Hoćemo svoju bonancu.

Zrikavi Ejb malo se pravio važan i doterivao mitraljez u najbolji položaj za gađanje koncer-

vi što su svi pratili s neskrivenim nestrpljenjem. Indijanci su prvi put videli ovakvo oruđe i s dosta respekta gledali pet spregnutih cevi.

— Pazite, počinjem! — objavi Ejb početak prezentacije i energično okrenu ručicu, ali se ni sada ne začu karakteristično ravnomerno pucanje oruđa. Badava je vrteo mehanizam. Snop cevi se okretao ali nijedan metak nije opalio.

— Bogamu, šta je sad ovo? — besno počeo da psuje u čemu mu se priključise i ostala dvojica lopuza.

Dakote nisu psovali, samo su se polako primicali spremni da trojicu varalica pokolju i skalpiraju.

Videći šta im se sprema, Ejb skoči sa lafeta i počeo da urla:

— Stani Mala Vrano... s ovim oružjem možeš da pobediš sve vojnike u Vajomingu. Čekaj...

Za poglavicu Dakota trojica kopača bili su jedina mogućnost da dođe do oružja belaca i grozničavo je razmišljao kako da reši taj najvažniji problem. Ukoliko bi ih pobio, ostao bi sa onih desetak pušaka i malo municije i dobro zamišljen plan o pokretanju rata na celoj indijanskoj granici potpuno bi propao.

Ali, goldvočeri su mu, umesto karabina, ponudili ova kola tvrdeći da su sto puta ubojitija od pušaka. Bili su samo trojica i nisu smeli da ga prevare. Uostalom, mnogo su želeli zlato iz novog bogatijeg nalazišta i Mala Vrana sve više je verovao da se radi o nekom nesporazumu, a ne o izdaji.

— Neka moja braća stanu — zapovedi ljudima, a onda se okrenu glavatom Ejbu i dodade: — Šta je u tim sanducima?

— Municija, poglavico — drhtavim glasom povika i počeo

da vadi limene okvire. — Mnogo lepih žutih metaka za mitraljez.

Mala Vrana i dalje je bio zabrinut i neodlučan. Razmišljao je zbog čega bi belci vukli ovoliko municiju ako ta kola smrti ne dejstvuju. Toliko glupi nisu bili.

— Neka mi čovek velike glave odgovori ko mu je dao oružje? — smrsi opasno ga streljajući pogledom.

Ocenjujući da bi Indijanci mogli početi sa pregovorima umesto pokoljem, jedva dočeka da mu odgovori:

— U Fort-Kerniju ima jedna velika kuća u kojoj vojnici drže rezervno oružje i municiju. Starešina se zove Lefti i stari mi je prijatelj. Od njega sam dobio puške koje sam ti dao, a sada i mitraljez.

Poglavica i dalje nije skidao pogled sa kutija s municijom i limenih okvira. Osluškiavao je glas belog čoveka i sve više verovao da ga ne laže.

— Taj Lefti, je li vojnik?

Ejb je bio uveren da će im glave ipak ostati na ramenima i spremno odgovori:

— On je starešina vojnika, nešto kao poglavica manjeg indijanskog odreda. Veoma je vešt.

— Onda jaši i dovedi ga — odeće Mala Vrana. — Ako on popravi kola smrti i nauči Dakote da pucaju iz pet cevi, dobićete svoje nalazište. Čekam pet dana.

Luk i Metju radosno zagrajaše, ali je Ejb nekako obesio nos i samo zverao okolo.

— Ne mogu, ne smem. . .

Istog časa Indijanci se ponovo mašišu oružja, a ridobradi Luk ga zgrabi za košulju na grudima i besno počne da ga drmusi.

— Šta sad izводиš, idiote! Vidiš da će nas poklati.

— Oni u Fortu strpaće me u zatvor — počne da se dernja i oti-

ma iz žilavih Džejkobsovih šaka. — Potukao sam se u kantini.

To je bio neočekivan problem i Luk ga pusti pa se okrenu Maloj Vrani.

— Čuo si ga, poglavice. Budala nije mogao a da ne zakuva svađu sa vojnicima. Moraću ja da idem.

Santi-Sijuksu bilo je svejedno ko će da krene u tvrđavu. Bio mu je potreban taj Lefti koji je znao da puca iz kola smrti pa mirno reče:

— Čekam pet dana.

Minut kasnije osedlao je dva odmorna konja, a neko mu je tutnuo torbu sa hranom.

— Traži Leftija Bruka, seržanta — obavesti ga na brzinu glavati kopač — i ne vraćaj se bez njega. U protivnom. . . odoše nam i glave i zlato koje smo iskopali.

Bez reči Luk mamuznu konja i vodeći rezervnu životinju na uzdi galopom jurnu niz potok, a Mala Vrana mahnu rukom svojim ljudima i još jednom reče:

— Čekam pet dana.

*

Bar pola dana vojnik Vilijemson je uvijao vratom oguljenim suknenom uniformom i pleo se Karpenteru oko nogu dok konačno ne izvali:

— Ja bih. . . do teksaških kra-
va.

Košcati stručnjak za oružje, katance i legirane čelike lukavo se osmehnu.

— Vidi, kauboja, pa Vile, ti ne razlikuješ kravu od bika.

Smušeni čitač knjižurina iz Vest-Pointa zamaha nežnim rukama.

— Ma. . . pusti krave. Možda bi one Indijanke ponovo svratile.

— A, to je! — zaceni se Deks, ali se i odmah uozbilji i zareža

hvatajući ga za rukav. — Slušaj, nisi ti ni tako loš momak. Stvarno, mogle bi da naiđu.

Vili je potpuno zaboravio za nažuljeni vrat i raspalio da objasni:

— Velim, ovako. . . kad dođu mi ih uhvatimo i saznamo gde im se nalazi logor.

Karpenter počeo da se mršti:

— Sta će nam starci i deca, treba da nademo Malu Vranu i ratnike.

— To, to. . . i ja hoću da kažem. Cure bi nam rekle. . .

— Ko zna, Vile. Prošli put su nam se smejale u brk i pobegle na konjima. Kao da im se nismo svideli?

Vilijemson se nije dao. Ponovo je navalio da ga ubeduje:

— Možda mi i nismo neki stručnjaci za žene, ali ona Vatrene Zvezda. . . samo da vidiš kako je prevrtala očima i uzdisala. Kad me ponovo vidi. . . prvo ću da joj izmamim priznanje, a onda ćemo da se veselimo. Nadam se punom uspehu.

Da li je Vatrenoj Zvezdi dodijalo višemesečno druženje sa izlapelim starcima i ženama oko kojih se stalno vrzmao čopor prljave i uvek gladne dece ili su ti nežni momci sa istoka bili pravi dinamit, tek. . . sve se dogodilo prema predviđanjima nekadašnjeg akademca. Žene su, izgleda, baš čekale da oni dođu na stražu i dotutnjale na neosedlanim mustanzima.

— Idemo do potoka! — viknu Letnji Cvet bestidno se cerekajući.

Dvojica ljubavnika bili su čvrsti kao stena. Nisu se ni pomerili s mesta.

— Prvo da popričamo — odseče Vilijemson i po običaju dotakne nažuljeni vrat.

— Pričati kraj potoka — navali sada i Vatrene Zvezda i prebaci

nogu popreko konja da joj sevuše vitke butine. — Bez odeće.

Izgledalo je da će Karpenter popustiti pred tolikim izazivanjem, ali ludom Vilu nije bilo ni na kraj pameti da krene. I dalje je stajao i žmirkao zbog jakog sunca.

— Vatrene Zvezdo — počeo zvaničnim glasom — želim da mi odgovoriš na jedno pitanje. Onda ćemo do tog potoka.

Indijankama je bilo najvažnije da ih nekako odmaknu od stoke i omoguće da starci izdvoje nekoliko grla pa se zgledaše, a devojka pristade oberučke.

— Neka čovek meke kože pita Vatrene Zvezdu.

— Želim da znam. . . gde se nalazi Mala Vrana sa ratnicima.

Skvo se ukoči na mustangovim ledima i nekako tužno odmeri koščatog ljubavnika. Izgledalo je da od ljubavi neće biti ništa i da ženama nije ni na kraj pameti da im odaju puteve kretanja svojih ratnika, ali se Vatrene Zvezda nasmeši i brzo reče:

— Zna li čovek nežne kože gde je područje Retlsnejk-Rivera, tamo jašu naši ratnici koje vodi poglavica Mala Vrana.

Vojnici se samo zgledaše i krenuše prema viru gde su prvi put sreli Indijanke. Dobili su tačan i precizan odgovor, ali je on malo vredeo. Područje Čegrtušine reke bilo je ogromno i predstavljalo splet kamenitih pustoši i brda ispresecanih suvim voderinama gde su mogle da prežive samo zvečarke. Pročešljavati taj pusti kraj i tražiti grupu ratnika bila je prava ludost i zbog toga je Vatrene Zvezda odlučila da ih obavesti o putevima ratnika Dakota.

Gurajući se i trupkajući teškim konjaničkim čizmama, Ajovljani upadoše u štalu i uglas počеше: — Videli smo konje, dva mustanga!

Bil Vejli namače marševsku kapu na obrve i zagleda se u zadihane ljude.

— Šta me briga za nekakve mustange? Ne blefirajte, došli ste da iskamčite koji gutljaj raki-je.

Henk Benton napravi uvredeno lice.

— Bile, stvarno si glupan. Eno konja rasedlanih i pomešanih sa našim ragama. Kad bi pokrenuo tu debelu stražnjicu, lako bi ih našao u koralu. Valjda umeš da razlikuješ vojničke konje od poludivljih mustanga.

Henkov energični stav natera sumnjičavog narednika da se zamisli pa žurno odredi plavokosog Četa da ode i proveri njegove navode. Tad se na vratima štale ukaza Lavadova stamena prilika i začu tihi grleni glas:

— Neka niko ništa ne preduzima. Video sam jednog ridobradog goldvočera koji je dojahao u tvrđavu. Ne smeće da ga poplašimo, jer je on naš jedni trag koji ćemo slediti i stići do ukradenog mitraljeza.

Svi se začuđeno zgledaše što natera Ajovljane na sasvim nepromišljenu ideju:

— A da mi tog goldvočera malo propustimo kroz šake. Ma, propevao bi sve što zna.

Bil Glupan se zaista uplaši i poče da ih smiruje jedva se suzdržavajući da ne zaurla:

— Ostav, budale, i da niste mrdnuli iz štale. Skleptaćemo ih i bez vaših pesnica.

*

Samo, umešao se solista Nil Morgan i to na svoj uobičajeni

način. Obojicu ih je skleptao za zelenim stolom.

Počelo je tako što je potpuno nezainteresovan sedeo za stolom u uglu kantine i slagao pasijans.

— Izvadi damu i oslobodićeš red — grmnu ridobradi pošto Nil pođe rukom za neku drugu kartu.

Nil ga je neko vreme trpeo iza leđa, a kad nasede na navodno pogrešni potez, pozva ga za sto:

— Ovo igraju babe, hoćemo li jedno pravo deljenje?

Posle tri deljenja Džejkobs je zadovoljno trljao ruke i poručio flašu.

— Bogami, bolje igraš pasijans — rugao se Nilu namigujući na mrgodnog Bruka kojeg dosad nisu služile karte. — Deder, još jednom.

Sledeću igru dobio je koščati seržant i malo živnuo udvostručujući ulog.

— Dodija mi igrati za jedan dolar.

Nil ćutke gurnu snop karata goldvočeru i sačeka da ulože pare pa gurnu šest dolara i objavi da otvara na nevideno.

— To sam čekao, golube! — razvika se već naćefleisani kopač i na svoje tri dame dodade još dve karte. — Ima da te ogulim.

I ovu rundu dobi Lefti Bruk, a Džejkobs malo obori nos.

— Sad je sav dobitak kod tebe, Lefti. Opasno igraš.

Narednog časa svašta se događalo a pedesetak dolara naizmenično je menjalo vlasnike i sve više ih raspamećivalo. Jednu, dve runde dobijao je Lefti Bruk i zadovoljno trljao ruke, a onda bi mu sreća okrenula leđa i dolari odlazili kod ridobradog.

Što se Nila tiče, njemu je bilo svejedno. Igrao se s obojicom i vešto ih zavađao. Dobro je znao magičnu moć novca. Ljudi su bili pohlepni na tуди, a bili su

spemni da grizu sve oko sebe da bi sačuvali svoj.

Od toga nisu bili imuni ni ova dvojica. Jedan je nešto šurovao sa Indijancima, a drugi mu u tome uveliko pomagao i vešto krio tragove lopovluka. Zato su sada mnogi vojnici bili ozbiljno zabavljeni zidajući novi magacin.

Samo, igra je postajala monotona pa regrut odluči da ih malo razdrma. Vešto im je podelio po dva asa i na nevideno relansirao tri puta pa su obojica jedva dočekali priliku da nadjačaju jedan drugog. Na Nila nisu ni obraćali pažnju. Ionako je dosad samo gubio.

— Meni tri — zatraži ridobra di i naže iz flaše.

— I meni — javi se seržant. — Još kad bi mogle tri iste.

— Da ti nije malo previše? — raspitivao se Luk gustirajući ugame karata.

Ugledao je trećeg asa i zadržao dah od uzbuđenja. Sledeća je bila osmica pik, a za njom još jedna osmica, karo.

Srce mu brže zakuca. Nije šala, u rukama je držao ful kečeva, snažan skor kojim je mogao da igra do — plafona.

Ni narednik nije držao pet letvi među koštatim prstima. Na dva asa jednog za drugim dobio je tri kralja i bio uveren da će zaraditi celu gomilu dolara.

Otvorio je sa dvadeseticom, ali ga Nil nije pratio. Mrzovoljno je odbacio karte i naručio viski. Izgledalo je da ga dvojica partnera uopšte ne interesuju, a kad Čeril prinese piće nekako nespretno dohvati čašu i pola tekućine pljusnu prema goldvoče-ru.

— Izvini, drugar — smrsi gledajući ga kako se saginje pod sto da bi o pantalone obrisao polivene karte. — Desi se.

— Nema veze — smrsi Džekobs jedva čekajući da nastavi

igru. — A na tvojih bednih dva-
deset dolara kažem... deset puta. De da vidim kako sad pevaš?

Lefti ga je baš čekao. Ful kraljeva sa asovima bila je strašna karta. Mogao je da gura do besvesti.

Mirno počeo da broji zlatnike i kad izbroja trideset, reče mu:

— Tri puta.

Goldvočer je počeo da se preznojava. U potu je bila gomila novca i ukoliko je želeo da ga pokupi, morao je da izbroji još četiri stotine zelembača.

Ispod oka posmatrao je protivnika i sve više verovao da ima kare pubova, desетки...

— Mrcina, zna da me ima u šakama — smrsi u bradu, ali mu davo i dalje nije dao mira. Imao je i on dobre karte, kečevski ful. Da ih sada baci... smejala bi mu se sva kantina.

Na kraju uzdahnu i odvali po brđanski:

— Sad ću da te oderem. Platio!

Iako pomalo, nesiguran, izbroja četiri stotine dolara i obrnu karte.

— Ful kečeva, čoveče.

Košcati seržant poblede kao kreč.

— I ja imam dva asa...

E, zbog sličnih događaja letele su glave i među boljim prijateljima. As viška... gotova pucnjava.

Ali, nešto ipak nije štimalo. Nisu oni delili, karte su dobili od ćutljivog regruta koji je u uglu usana držao tanku »virdžiniju« i polako odbijao dimove.

— Šta veliš na ovo, čoveče?! — prosikta kopač, a seržant dobaci sa svoje strane:

— Ti si delio.

— Pa šta, imate po pet dobrih karata, a ja sam svoje letve bacio. Samo sam badava platio za deljenje.

— Za pogrešno deljenje! — opasno zareža goldvočer. — Ot-kud nam u rukama pet kečeva?

Morgan se i ne pomeri s mesta. Mirno odbi još dva dima i kresnu mu u oči:

— Ako sam delio, šta si ti tražio ispod stola?

Bruk je držao šaku na kundačku konjaničkog »draguna«.

— Zar to ti meni, bre... ortak?

Ispod stola Luk je kliznuo desnicom i iz čizme izvukao teški bovi nož.

Ni Morgan nije bio sasvim nespreman. Kratkocevi velikokalibarski derindžer izleteo mu je iz rukava u šaku i obojicu je mogao da pogodi. U srce, naravno.

Ali, želeo je nešto drugo. Da počnu da psuju i svađaju se. A tada, moglo bi da se čuje nešto zanimljivo. Na primer, nešto o nestalom »gatlingu« i kasetama municije.

E, dode tako dan da i Nil Morgan izgubi sva deljenja i... ostane kratkih rukava. Ridobradi Luk Džejkobs i pored alkoholnih isparenja i gomile novca na stolu ispolivanom alkoholom, još je uvek imao trun razuma u svojoj ludoj glavi. Shvatio je da bi ova glupa svađa mogla da dovede do neslućenih posledica: Mala Vrana pobio bi njegove ortake, a od obećanih bonanci ne bi bilo ništa ukoliko bi zaklao koščatu budalu umesto da ga dovede u brda i Dakotama pokaže kako se gađa iz mitraljeza.

Nekako je uspeo da se savlada i napravi grimasu koja je trebalo da znači osmeh.

— Mani ga, ortak... šalio sam se. K'o velim, da malo zakuvamo i razveselimo se. De, nosi pare i zovi piće.

Sad je sve otišlo do đavola. Kad je omanuo i Nik Morgan, onda za družinu Bilovih regruta više nije bilo izlaza. Na zadatku dobijenom od majora Ridžisa, propali su na svakom koraku. Posle ovako bedno izgubljene partije mogao je da počne rat na celoj indijanskoj granici.

— Onda, džentlmeni — smrsi i ne gledajući dvojicu lopuža — bilo mi je zadovoljstvo.

— I nama, čoveče — zagalamiše uglas, a seržant brzo poku-pi pare i diže se od stola.

— Ideš li i ti, Luk?

Džejkobs pomisli na perjem i skalpovima okićene ratnike Male Vrane i strese se od neke pri-tajene jeze.

— Naravno Lefti, šta si mislio. Uzmi dve-tri flaše da nam se nadu na putu. Čekam te kod koralu.

*

S nestrpljenjem očekivani Džefri Veb, agent za indijanska pitanja stigao je jašući na — mazgi.

— Što ste zinuli, gospode?! — obrecnu se na nekoliko... koji su mu se smejali dok lazio vežbalištem.

Neko počeo da se raspit- li bi prodao mazgu dok su- tali i dalje kezili neveštom ja-ču, ali kad čovek dojah do tre- ma pred štabom i počeo da dozi- va »prokletog komandanta sku- pine majmuna koja poštenom putniku ne da mira«, razbežaše se, a dežurni podoficir istrča na trem i počeo da ga umiruje:

— Čoveče, 'oćeš da dospeš u apsanu?!

Za takvog gosta, naravno, našla se lepa soba i kaca puna tople vode gde je čovek iz Vašingtona mogao da se osveži od napornog puta. Doteran i namiris- san u štab se vratio paradnim korakom i s vrata raspalio:

— Gde je rezervat?

— Još nije oformljen, gospodi- ne — obavesti ga major. — Želi- te li piće?

— Želim svoj rezervat i kuću u kojoj ću stanovati. Dalje, potre- ban mi je tumač i grupa veštih

jahača koji će nabavljati stoku i dovoditi je u rezervat.

Izvaljen na krevetu Dvajt se smeškao, a major Ridžis počeo izokola da se propituje:

— Želite li da vam saznamo crkvu i dovedemo pastora. Sijuksi i Čejeni jedva čekaju da neko dođe i gurne ih u kakav potok i objavi da su odsad izvedeni na put hrišćanstva. To što ih konstantno koljemo i potiskujemo u pustoš...

Agent ga je gledao razjapljenih usta i bio spreman da zapeva drugu pesmu.

— O čemu vi to?

— Kako o čemu, čoveče?! — razvika se major dok mu modri pečati počеше da izbijaju po licu. — Tražite kuću i tumača, a mi još ni ne znamo gde je pleme nemirnih Santi — Sijuksa kao ni prostor gde bismo osnovali rezervat. Shvatate li uopšte gde ste došli?

Videći na koga je naleteo, okrenu se Armstidu.

— Iako ste u civilu, vidim da stanujete u štabu garnizona. Imate li ikakvog uticaja na gospodina majora, da bi...

— Nemam uticaja, ali imam stado krava. Ukoliko vam budu potrebne, za prvu pomoć rado ću izdvojiti stotinu bikova. Zna-te, ljudi se najbolje smiruju ukoliko su im stomaci puni.

Agent je sada lakše disao jer je i Ridžis ponovo zauzeo mesto za stolom i zabavio se paljenjem cigare.

— Veoma cenim vašu ponudu, gospodine...

— Armstid, Dvajt Armstid — predstavi se južnjak. — Samo, sto goveda neće doveka biti dovoljno za tolika gladna usta.

— E, mislio sam ja i na to — zabrza agent uzimajući ponovo onaj nadmeni stav. — Goveda će dobijati samo zimi, leti neka lo-ve bafale.

— Čime, mister Vebe? — do-baci sad major Ridžis, a došljak sa Istoka odlučio da ga definitivno nadmaši pameću:

— To se, naravno, samo po se-bi razume. Loviće oružjem.

— O tome apsolutno nemate pojma, čoveče. Indijanca s oružjem u ruci nikada nećete saterati u rezervat. Dakote moramo prvo naterati na predaju i razoružati.

Stručnjak za indijanska pitanja koji je predstavu o crvenokošcima stekao gledajući prerušene belce kako podvriskuju i vitlaju tomahavcima u putujućim cirkusima, opet počeo da obigrava oko Armstida:

— Kažite, zar baš mora tako?

— Voleli bismo da bude tako, gospodine Vebe. Ali, Dakote su izgubili staru postojbinu i mala je verovatnoća da će položiti oružje. Veoma su ogorčeni i spremni da listom umru. Verovatno ste čuli da se to već dogodilo sa mnogoljudnim narodom južnih Čejena u Kanzasu. Od nekada velikog plemena ostala je jedva šaka ljudi. I nijedan od njih nije ni u kakvom rezervatu. Potucaju se kao pravi beskućnici.

Veb je sada podsećao na izduvani mehur. Skljokao se na stolicu i jadikovao:

— Šta da radim, imam ovlašćenja od vlade, ali nema Indijana. Kakav sam ja agent za indijanska pitanja?

— Pa... nismo džabe tražili da nam se uputi takav čovek — javi se major zavijen oblakom duvanskog dima. — Preduzeli smo opsežne mere da Santi — Sijukse primirimo i otpočnemo pregovore o smeštaju u rezervat. U tom smislu uputio sam pismo generalu Milsu, da pokuša da otvori rezervat u njihovom starom kraju, istočno od Crnih brda. Ovo ovde... moglo bi se nazvati samo sabirnim centrom,

a nameravamo da od pouzdanih plemena stvorimo i neku vrstu indijanske policije.

— Znači, još nije sve propalo — kao da živnu namirisani stručnjak za indijanska pitanja.

— Naravno da nije — dobaci Armstid i isturi se na postelji. — U Oklahomi, kuda sam prošao sa stadom, video sam čak i misionarske škole za indijansku decu. Nećete verovati, dojučerašnji Kajove i Osejdz Indijanci, pevaju psalme i uče slova.

— I dobro jedu, mister Vebe — dobaci major. — Naravno... govedinu a ne bizonsko meso.

IX

Za dolazak agenta i razgovor u štabu regruti Bila Vejlija saznali su mnogo kasnije, pošto su već proglašeni — dezterterima.

Počelo je one noći kada je Nil izgubio pare na kocki, a Bil Glupan nogama počeo da budi usnule ljude:

— Diž' se, malo ćemo vežbati terensko jahanje.

Pri svetlosti napola prigušene petrolejke ljudi su se čutke spremali, a Ajovljani počese da psuju i premeću po senu.

— Gde se zaturiš one flaše?

Sasvim uozbiljen, narednik je pregledao opremu i naoružanje, a kad stiže do Karpentera čutke se zagleda u zavežljaj od cirađe stegnut konopcima.

— Ja i Vili smo mislili...

Snažni čovek samo skrenu pogled na vojnika nažuljanog vrata pored koga je stajao isti takav denjak.

— Molim gospodina višeg štapskog narednika za dozvolu da uzmem i teretnog konja — smrsi Vilijemson žmirkajući na svetlo petrolejke.

Začudo, Glupi Bil nije urlao ni suviše se raspitivao o zavežljajima. Samo je pipnuo cirađu i šapatom zapitao:

— Jeste li poneli dovoljno štapina?

— Po dvadeset metara, gospodine — obavesti ga Vili. — U području Retlsnejk — Rivera ima dovoljno kanjona i vododerina gde bismo...

Narednik — planina začudeno podiže obrve.

— Šta reče ludi Vile?...

— Nisam ja, to je mišljenje Vatrene Zvezde... jedne ždrebiće raspamećene ljubavnim žarom.

Većina regruta završili su pripreme i zainteresovano pratili razgovor nestrpiljivi što ne smeju da zapale, a pošto je pomenu ta neka ženska najljubopitljiviji je bio bostonski lepotan Čet. Progurao se između ostalih i počeo da se raspituje:

— Ta, Vatrene Zvezda, je li čemu, čoveče?

— Umukni! — pokuša Bil da tiho zaurla što ispade kao neka kombinacije puminog rezanja i kreštanja svrake. — Nećemo sada o ženama.

Ozbiljan razgovor, po običaju, nije dugo potrajao. Prokleti regruti Fort — Kernija nisu bili sposobni nizašta osim da od svega naprave smejuriju. Tome je sada doprineo čak i ozbiljni Deksa koji, sasvim neočekivano, bubnu i potpuno raspameti plećatog narednika:

— Bile su dve, Čete. I da znaš, veoma je teško reći koja je bila raspoloženija za ljubav; Vatrene Zvezda ili Letnji Cvet.

E, sad i Ajovljani prestadoše da petljaju oko bisaga u koje su dotad gurali flaše išceprkane iz sena i naperiš uši.

— De, de... raspali — gurkali su Deksa željni da čuju koji pikantniji detalj. — Jeste li ih dobro...

— Jesmo, davola — smrsi žilavi čovek — jedva preživismo okršaj.

Što se vojničica Vila tiče, stvar je mogla da se prihvati bez rezerve, ali je Deks ipak bio prava ljudina i seljačine sumnjivo zavrteše glavama.

— Nešto petljaš, gde bi takvog krakatog momka...

Osećajući da mu se autoritet potpuno izmiče iz ruku, Bil Glupan naduva grudni koš i spremi se da zaurla makar sasvim upropastio tajnoviti polazak njegove desetine, kada puškar unese još veću pometnju:

— Ništa ne petljam, da ne bi muškarčine Vila koji im je izmamio priznanje...

— I namerno dozvolio da Indijanci ukradu još tri krave — skromno dodade nežni vojnik Vilijamson mršteći lice zbog nadržanog vrata.

— Ma, pusti krave, raspali o ždrebicama! — nisu prestajali Ajovljani. — Umeju te Indijanke da budu...

— Prljave Indijanke — odseče narednik i sam neosetno uvučen u besmisleni raspravu o nedavnim događajima kod teksaškog stada. — To da znate, seljačine.

Ako su ovakvu ocenu mogli da prihvate ispičuture iz Ajove, džentlmen Deks Karpenter nije ni slučajno. Stegnuvši žilave pesnice ljutito zakorači prema naredniku.

— Ako smesta ne prestaneš, udariću te u ta velika usta.

— I ja ću — naroguši se vojničić Vili koji gorostasnom podoficiru nije bio ni do ramena. — Samo sipaš uvrede.

Kao najjači među regrutima koji su iz Omahe zajedno stigli u Fort-Kerni, Bil je od prvog dana negovao običaj da je za finale svakog verbalnog duela najceľishodnija — pesnica. Zato ni sada nije imao kud nego počeo da se raspasuje.

— Onda, koji će prvi, momci?

Uvek spremni za dobru tuču regruti zažagoriše, a Čet preuze ulogu instruktora i počeo da savetuje sićušnog regruta:

— Ne boj se, Vile. Zamahni šakom, a udri nogom u prepone. Ima da prebroji sve zvezde.

Do tuče nije došlo zahvaljujući iznenadnom dolasku Vejna Lavada koji tiho upade u štalu i stade kraj vrata.

— Imate li vi, gospodo, prečeg posla? — zapita grlenim glasom, a Bil Glupan pusti predicu opasača i snade se u sekundi:

— Ti, Komanču... mobilisan si!

Na mirnom izvidnikovom licu ne pomače se nijedna crta. Tamnim očima prelete po okupljenim vojnicima i zaustavi pogled na Vilovom licu.

— Pominjao si Retlsnejk?

— Da — odseče bivši akademik čvrstim glasom — devojka reče da Mala Vrana tamo vodi svoje ratnike. Oko Fort-Kernija muvaju se samo starci, žene i deca. I žive od krađe vaših goveda.

Lavado zatim pogleda Morgana.

— Sazna li šta za vreme kockanja?

— Ma, pusti — smrsi stručnjak za češljanje karata — samo sam izgubio pedeset dolara. Bitange su umele da drže jezik za zubima. Sve sam rekao Bilu.

— Zbog toga sam naredio pokret — grmnu narednik srećan što je razgovor krenuo ozbiljnim tokom, ali ga nekadašnji Komanč saseče kao repu:

— I to usred noći, kada je nemoguće pratiti tragove.

Od muke, Glupan steže ogromne šake i nekontrolisano grmnu:

— Ostav, na spavanje!

— Koješta, čoveče — ledenim glasom razvuče Šorti Latanig i upade kroz vrata. — Treba se

neprimećeno izvući iz tvrđave, a u zoru će Vejn pronaći tragove i povesti nas za saržentom i onim ridobradim goldvočerom.

Sasvim dotučen, narednik počeo da se premeće s noge na nogu.

— A odakle ti znaš?...

— Pa, sad — oteže Teksašanin — Vejn i ja smo se malo muvali oko korala i videli ih kako sedljaju konje i brišu u noć, kroz onu sporednu kapiju koja vam služi za iznošenje dubreta.

— Onda ćemo i mi tuda — odredi narednik važnim glasom. — Hoću da smesta osedlate konje. Dosta zavatlavanja!

*

Crveno Čebe promenio je dosta izmorenih mustanga dok nije pronašao lovačku grupu Sijuksa Crvenog Oblaka posle čega je veliki poglavica batalio lov i galopom krenuo prema Fort-Kerniju.

Sada su obojica stajali pred tvrđavskom kapijom, a stražar, poučen događajima za vreme nedavne posete Crvenog Čebeta, podiže pušku na pozdrav oružjem i odmah počeo da doziva dežurnog oficira:

— Dva džentlmena na šarenim konjima, ser! — izvesti ga vrlo zvaničnim glasom. — Izgleda da žele unutra.

Videći o kome se radi, mladi poručnik na brzinu postroji stražare i izvuče sablju iz korice.

— Pozdrav! — komandova ukrućenim vojnicima dok mu je oštrica bleštala na popodnevnom suncu. — Izvolite u štab.

Pred autoritetom Crvenog Oblaka, najmoćnijeg poglavice na celoj severozapadnoj indijanskoj granici, otvarala su se sva vrata pa i od kancelarije majora

Ridžisa koji se podiže iza stola i zvanično dočeka visokog gosta.

Poglavici tamne nedokučive oči preleteše prostorijom i zaustaviše se na Dvajtu Armstidu koji se s mukom dizao sa ležaja.

— Neka moj beli brat ne ustaje. Povređen je.

Armstid se škrtio osmehnu, ali ipak ostade da stoji pridržavajući se za majorov sto.

— Pa... naležao sam se za narednu godinu — osmehnu se i pruži mu ruku. — Pozdravljam te, čoveče.

Južnjak nije znao kako se zove visoki Indijanac, ali je po držanju i plemenitom izgledu njegovog lica zaključio da pred njim stoji izuzetan čovek koji je držanjem i kompletnim izgledom širio autoritet oko sebe.

Začudo, i poglavica hitro ispruži šaku i čvrsto mu steže desnicu.

— Crveni Oblak prvi put vidi nepoznatog belca, ali mu srce kazuje da ruku pruža hrabrom borcu i mudrom čoveku. Želim da doživi sto zima i da mu kosa bude potpuno bela.

— Dvajt Armstid, poglavico — predstavi se. — Rancier iz Teksaša.

— Kome gladni narod Santi-Sijuksa sigurno krade stoku — tužno smrsi Crveni Oblak i prvi put spusti oči prema zemlji. — Eto na šta spade nekada ponositi narod Dakota.

— Ma, o tome ne treba trošiti reči. Nekoliko krava...

Crveni Oblak iznenađeno podiže glavu.

— Čuo sam da belci vešaju kradljivce čak i zbog jednog juneta. Zašto moj brat Dvajt radi drukčije?

Umesto južnjaka u raspravu se umeša vojni agent za indijanska pitanja.

— Mene je vlada iz Vašingtona...

— Crveni Oblak bio tamo. Držao govor belim poglavicama u kući koju zovu Kongres.

Džefri Veb zinu od čuda.

— Ti, u Kongresu...

Poglavica zabrinuto zavrte glavom.

— Beli otac iz Vašingtona poslao pogrešnog čoveka. Neće mu uspeti da umiri plemena na granici.

Nastojeći da smiri napetu situaciju, a pre svega da preduhitri agenta koji je pokazivao veoma izraženo svađalačko raspoloženje, major zareda sa svojom kutijom za cigare i goste ponudi da sednu.

— Crveno Čebe mudro je postupio kada je doveo velikog poglavicu Sijuksa. Ima velikih problema.

Neveštom posmatraču učinilo bi se da poglavica nezainteresovano bludi pogledom i jedino se zabavlja cigarom. Naravno, naseo je Džefri Veb.

— Samo gubimo vreme.

Crveno Čebe izgledao je još nezainteresovaniji. Poštujući indijansku učtivost strpljivo je čekao da stariji po rangu uzme reč i ukočeno sedeo na stolici.

Ni Crveni Oblak nije reagovao na uvredu brbljivog agenta. Mirno je povukao nekoliko dimova i okrenuo se Armstidu.

— Moj brat ne treba više da brine za svoja goveda. Mi ćemo hraniti nejač Male Vrane. Letnji lov dobro je počeo.

To je bilo rešenje tek neznatnog dela teškoća pa sad i major Ridžis uze reč:

— Mala Vrana ne brine se o deci i starcima. Pokrenuo je odred ratnika i može da izazove rat na granici. Dovoljno je da samo naleti na neki karavan doseljenika ili vojnu patrolu...

— Crveni Oblak zna da ima mnogo načina da se započne rat, a samo jedan da se spreči.

Narediću da moji ljudi prekinu lov i pobiju Dakote. U našem narodu važi pravilo da se gnojno mesto na telu najbolje leči ako se iseče.

Sva trojica belaca uplašeno ga pogledaše. Mudri poglavica predložio je najefikasnije rešenje, ali je to ipak bila strašna žrtva dotad nečuvena u vajominskim pustošima.

Prvi, naravno, počeo da blebeće agent za indijanska pitanja:

— Molim, gospodo... moja ovlašćenja mi nalažu da se najodlučnije usprotivim...

— Onda pušku u ruke pa u brda. Da vidim da li će beli čovek iz Vašingtona uspeti da urazumi Malu Vranu! — iznenada se javi Crveno Čebe opasno sevajući pogledom.

— Molim, molim... gospodo — uzvrte se major Ridžis — već sam preduzeo neke mere. Tri brza odreda vojnika nastoje da uhvate ratnike Dakota i razoružaju ih.

— Ne može se razoružati čovek koji je odlučio da umre — reče Crveni Oblak i pogleda majora. — Moj brat zna da su Santi Sijuksi raskrstili sa životima. Neće predati oružje.

— Hoće, hoće — nije se predavao Veb. — Pripremili smo dobar plan.

Indijanci ga nisu ni slušali. Zaseli u stolicama mirno su pušili uvereni da u pustoši nikakav vojnički odred ne može nauditi Maloj Vrani. Ako poglavica Dakota odluči da im se izmakne mogli su do zime samo da lutaju bespućem. Ali, ako je namerio da umre... onda će u večna lovišta poći i mnoge duše belih vojnika. A to znači — rat.

Major Ridžis nemoćno raširi ruke.

— Kad bi nam uspelo da ih sateramo u neki kanjon...

Ni Crveni Oblak nije bio tvrdoglav čovek. Odmah je shvatio namere belog komandanta i složio se s njim.

— Ima takvih mesta, ali ih sinovi pustoši dobro znaju. Teško da će uleteti u neku dolinu bez izlaza.

— A da kanjon zatvorimo vojskom s obe strane?

Poglavica klimnu odobravajući, a Crveno Čebe dodade:

— Dugim noževima trebalo bi nekoliko iskusnih indijanskih izviđača da pronađu odred Male Vrane i izaberu mesto za konačan obračun.

— Nekoliko smo ih već angažovali — dobaci major.

— To su deca. Mogu da prate svaki trag, ali ne umeju da misle kao iskusni izviđači. Od njih beli vojnici neće imati mnogo koristi.

Sve se, ipak, svodilo na žestoki predlog Crvenog Oblaka. Mala Vrana i njegovi odmetnici nisu se mogli savladati uobičajenim metodama. Vojska nije mogla računati na frontalni okršaj sa brзом jedinicom ogorčenih ratnika koji su sudbini prepuštili svoju nejač i rešili da listom izginu ali izazovu rat na granici i u njega uvuku i ostala plemena.

— Moj brat Ridžis — još jednom se javi Crveni Oblak — ne sme da zaboravi ni na mlade ratnike ostalih plemena. Sad su zauzeti lovom, ali kad se vrate u selo i čuju za pobunu Dakota, listom će im se pridružiti. Vrela krv nekada je opasnija od baruta.

Sva petorica ćutke su pušili. Nisu znali šta da urade pogotovo što se iskusni ratnici nisu smeli povlačiti iz lova. Prvo radi priprema zaliha hrane za zimu, a i zbog toga što okupljanje poternog odreda ne bi prošlo nezaapaženo među mladim ratnicima

koji bi bezglavo jurnuli da pomognu rođacima sa druge strane Blek-Hilsa.

Sad je osim rata između belaca i Indijanaca pretilo i bratoubilačko krvoproliće u kome bi se iskusnim ratnicima neminovno suprotstavili mlađi pripadnici Čejena ili Sijuksa. Tako nešto još se nije dogodilo u Vajomingu pa su dvojica poglavica i njihov domaćin veoma zabrinuto klimali glavama.

— Nema druge nego da se nas dvojica javimo za izviđače — u neko doba predloži Crveno Čebe. — Ne moramo oko svega da suviše dižemo prašinu. Priključićemo se uz dva poterna odreda...

— A moj izvidnik Vejn Lavado mogao bi uz treći — dobaci Armstid posle čega pozvaše dežurnog podoficira da dovede bivšeg Komanča.

Stigao je Leonard Grifit i prevrnuvši beonjačama stao da ih testiraše:

— Odlutao negde, master... a s njim i onaj ludi revolveraš.

— Šta znači... odlutao? Zar sada niko ne pazi na stoku kraj potoka? — uzvrte se prosedi južnjak.

— S vašim dopuštanjem, master... ja reći da vi pričati besmislice. Krave ja umem da čuvam. Vejn i Šorti ionako nikad nisu kod stada.

— A narednik Vejli i njegove lopuže regruti?! — zakrešta sada major Ridžis unapred spreman da čuje neprijatne vesti. — Odoše li i oni?

Ne pitajući za dozvolu, momak gurnu šaketinu u kutiju i izvuče debelu cigaru. Vešto odgrize vrh i kao pravi južnjački specijalist za skupoceni duvan ispljunu ga tačno u ugao pa dohvati žigice i poče da raspaljuje užareni vrh.

— Nešto mi je poznato o tome, master — razvlačio je kezeći

krupne bele zube zbog čega se osmehnuše i uvek ozbiljni Indijanci. — Prvo su se muvali po štali, a zatim krišom krenuli kroz kapiju za đubre. Ko zna gde su?

Crveno Čebe pogleda ispod oka poglavicu Sijuksa koji se odmah podiže s stolice.

— Crveni Oblak odavno nije pušio bolji duvan. . .

— Jašta! — umeša se tamnoputi Grifit i ponovo gurnu ruku u kutiju — evo još. . .

Svi počеше da se smeju pogotovo kad Armstid zapreti iz ugla:

— Pola plate ću da ti odbijem i dam majoru. Znaš li ti koliko staje ovako dobar duvan?

— Dolar komad — složi se Grifit.

— Pa, odo' ja kod krava.

X

Oko podneva Vejn Lavado izbi na rub klisure, gde su trojica goldvočera ispirali zlato iz peska, ostalima dade znak da sjašu.

— Vidi, naredniče, šta sve može da bude vojničko vežbalište.

Bil Vejli besno škripnu zubima gledajući seržanta kako se da za lafet »gatlinga« i skida okvir metaka sa čijeg dna izvuče tanku limenu pločicu, u stvari drugu kočnicu mitraljeza.

— Budale, niste se ovog setili! — do ušiju im dopre jeka njegovog gromovitog glasa. — Baš ste grmalji!

Kao red okamenjenih statua po strani je stajalo petnaestak Dakota i čutke pratilo demonstraciju koja poče na taj način što Bruk usmeri oruđe prema gomili zemlje i poče da okreće ručicu.

Od ravnomernog praska poplašše se indijanski konji, a i red ratnika malo se uskomeša. Gatlingova kola smrti, kako ih nazva Mala Vrana, zaista su op-

ravdala svoje ime. Seržant je nepogrešivo gađao, i konzerve i druge mete poleteše na sve strane.

Beličasti oblaci barutnog dima zaviše strelca i njegovo oruđe a kad prestade pucnjava svi se sjatiše oko gomile zemlje i počеше da razgledaju izbušene mete.

— Ha, poglavico! — nadmoćno se naceri razroki Ejb — šta veliš, jesmo li te prevarili?

Mala Vrana i rukom dotače oružje.

— Vatrema kola dobra, dobićete nova nalazišta zlata.

Bil je drhtao od besa. Eho klisure višestruko je pojačavao Dakotine reči, a kada Mala Vrana zasede za lafet, a goldvočeri se rastrčase da mu postave mete, sasvim se raspameti.

— Dekse, Vile. . . trkom nizvodno. Hoću jedan pravi vatromet!

Mada je komanda bila izrečena šapatom, obojica vojnika istog časa pognuti pojuriše udesno, a narednik skrenu pogled prema Ajovljanima.

— Sad se pokažite vas dvojica ispičutura, inače ću vam porazbijati sve flaše sakrivene u bisagama. Uzimajte drugi zavežljaj.

Seljačine dograbiše denjak i počеше da se podgurkuju.

— Ni brige. . . ode bure niza stranu!

Iz kanjona se ponovo začu prasak mitraljeza. Sad je pucao Mala Vrana i postigao zavidan rezultat. Njegov rafal sasekao je veći deo postavljenih meta što je izazvalo borbene poklike Dakotina obradovanih moćnim oružjem.

Malo izmaknuti, Šorti i Vejn Lavado pripremali su oružje, a Nil Morgan, smrknut kao oblak, liznu palac i pređe preko nišanske mušice na cevi »spenser« karabina.

— Ja ću džukelu magacionera! — smrsi raspoređujući ciljeve sa Teksašanima.

Od početka Šorti je samo gledao ridobradog Luka Džejkobsa i puščanu cev pomerao kako se čovek kretao dole na radilištu. Goldvočer je mogao da se pozdravi sa životom. Revolveraš s Rio-Konča nije promašivao, ni puškom ni revolverom.

Izvidnik je preko oka ocenio kud smeru njegov drugar ledenog pogleda i cev »henrijevke« poravnao s širokim grudima Metjua Parka. Sad se i treća lopuža mogla da pozdravi sa životom.

Ajovljani su kasnili sa pripremama i uz put se koškali:

— Zalepi ga već jednom, seljaci! — siktao je Rod Stenli gledajući kako se Henk muči da porred štapina, otvor bureta sa barutom zatvori šakom gline. — Pljuni pa zamesi.

— Ti ćeš da me učiš — procedi Benton boreći se sa suvom zemljom.

— Pa da se štapin ugasi.

Rod zamalo ne pade na leđa.

— Prokleti glupane... pretekao si narednika. Pa, štapin je premazan smolom. Davola će da se ovlaži.

— A barut u buretu, idiote. Vлага može...

— Guraj fitilj dublje u bure i... gotovo. Briga te ako se nešto baruta ovlaži kod otvora. Unutra je potpuno suv.

Fitilj je nekako bio postavljen, ali su ih čekale nove nevolje i nesporazumi.

Sad Henk počeo da testerise Roda:

— Skrati malo, inače će imati vremena da iščupaju fitilj. Onda možeš da ih gađaš kamenjem.

Bivši farmer čkiljio je niz padinu i nešto brojao na prste:

— Ima sto pedeset koraka.

— Nema — odmah će Benton.

— Možda korak dva više od stotine.

Rod odjednom postade nesiguran.

— Možda sto dvadeset?

— Potpuno si oćoravio. Skraćuj pa da palimo.

Stenli se još uvek skanjivao. Strepeo je da nedovoljno dug štapin ranije ne izazove eksploziju pa bi tutnjava, umesto da nanese štetu, samo opomenula neprijatelja.

— Da pitamo Bila?

Narednik ih je odavno držao na oku pa se žurno primače i debelim prstom pokaza na štapin.

— Ovde seci i... potpaljuj!

Time su dalji nesporazumi bili isključeni pa seljačine presekoše fitilj, a Henk kresnu sumporaču.

— Sad guraj! — gurnu Stenlija u rebra kome bure s barutom ispade iz ruku i počeo da se kotrlja niz strminu, a narednik se sasvim raspameti:

— Niste nizašta, trebalo je da ga usmerite niz vododerinu!

Bure je prešlo bar dvadesetak metara, a onda nalete na niz niskih leskovih džbunova čime je kretanje bilo značajno usporeno. U jednom trenutku čak se učinilo da će sasvim zastati, a onda inercija savlada otpor granja i njihova primitivna bomba nastavi da se kotrlja.

Ali, vatru u fitilju nije imalo šta da ometa i zaustavi. Štapin je ravnomerno tinjao i šištao pa sva trojica sa strahom pomisliše da će eksplozija ipak biti pre vremena izazvana.

Desilo se, međutim, nešto još gore. Lomljava leskovih grana skrenula je pažnju Male Vrane koji pogleda naviše i pre vremena primeti zadimljeni predmet koji se tumbao niz stranu.

Oprezan kao progonjena zver, Dakota se uopšte nije dvoumio.

Ni ne shvatajući o čemu se radi, kriknuo je kao ranjena ptica i ceo odred njegovih ratnika mu-njevito se baci na konje i jurnu niz potok.

Pometnja među Indijancima naterala je i bele lopuže da pojure od mitraljeza. Bez obzira na opasnost, Ejbrehem Luis jednim džinovskim skokom prebaci se preko potoka i glavačke baci u zemunicu gde su držali iskopano zlato, a za njim jurnu i plećati Park krivudajući kao zec.

Ridobradom Luku nije bilo spasa. Doduše, uspeo je da se pomeri s mesta, ali odmah planu puška sa ivice kanjona a kuršum ga stiže u trenutku kada se napola okrenuo. Ispaljeno sigurnom Šortijevom rukom, zrno mu probi grudi odmah ispod ključnjače i prošiša kroz pluća izvivši na suprotnoj slabini.

Indijansko zlato, eto, došlo mu je glave, a onda opali i Nil Morgan. Ne želeći da rizikuje i samo rani plećatog seržanta, nišanio mu je u glavu i... pogrešio. Ne baš sasvim jer magacionera, koji je zahvaćen opštom pometnjom, krenuo da stigne do konja, Nilovo zrno pogodi postrance u glavu i obori na zemlju.

Lavado uopšte nije žurio. Sačekao je da se plećati kopač približi vratima zemunice i mirno povukao obarač stare »henrijevke«. Začu se pomalo kliktav pucanj, a na usta cevi suknu naranđasti plamen i velikokalibar-sko zrno fijuknu niz klanac.

Pogoden u leđa, Park glavačke ulete u zemunicu i obori raz-rokog ortaka koji je s bisagama u ruci pojurio prema izlazu. To mu je, verovatno, spasilo život, jer ga za dlaku promaši Šortijev kuršum koji je najpre pripunio oružje i četvrtu lopužu uzeo na nišan.

Bure baruta stiglo je gotovo na dvadesetak metara od dna kanjona, kada plamen proguta poslednje santimetre fitilja i snažna eksplozija uzdrma litice. Dim i sitno kamenje digoše se uvis i potpuno zakloniše pogled na dolinu pa Bil Glupan naredi da uzjašu i prvi natera konja niz strminu.

Tog časa začu se i druga, nešto udaljenija, eksplozija pa Ajovljani zaurlaše:

— To Deks i Vili lagumaju!

Dvojica vojnika mnogo bolje su obavili posao. Na jednom uskom mestu postavili su bure i sasvim nakratko odsekli fitilj. Pri tome su vešto izabrali usek u steni, gurnuli eksploziv i nava-ljali sa spoljne strane nekoliko stena.

— Beži Vile! — povika puškar kad plamičak liznu niz štapin i kratkim nogama jurnu u zaklon.

Nekoliko sekundi zatim grunu i njihova bomba, a cela gomi-la odvaljenog stenja sruči se na uski prolaz. Dok su pojedini sitni komadi još padali oko njih, Deks izviri iz zaklona i zadovoljno klimnu glavom. Prepreka od polomljenog kamenja bila je visoka bar sedam metara i nika-kav konjanik nije mogao da je pređe. Možda samo pešak. I to uz veliku muku.

— U redu je, idemo do konja — podviknu Karpenter, ali se krčljavi vojnik nekako dvoumio.

Pogled mu je bio zakovan za prepreku i još uvek se nije mi-cao s mesta. Odjednom, pomalo nesigurnim glasom, pozva drugara:

— Stani Dekse, ako ne mogu s konjima, pokušać peške.

Visoki vojnik začuđeno ga pogleda, ali se odmah vrati i zauze busiju iza povelike stene koja se odronila sa nagomilane prepreke.

I Vili uze zaklon pa se obojica pritajilo čekajući da se prašina slegne i vidik poboljša.

Ubrzo, sa druge strane začuše se besni povici, jer Indijanci dojahše do barikade i odmah uslediše brze grlene komande.

Gledajući jednim okom prema stenju, Deks mu rukama dade znak da se ne javlja i isturi pušku preko kamena. Oprezni vojnik hteo je da sačuva drugog strelca kao neprikosnovenu rezervu što kržljavi vojnik prihvati i još dublje se ščućuri u zaklonu.

Prvog Indijanca ugledaše posle nepun minut pa Karpenter opali brzi hitac, a kuršum odvali parče kamena kraj čovekove glave koji se odmah povuče iza barikade. Jedno vreme ništa se nije događalo, a onda Dakote smisliše nov način prelaska prepreke. Sa više strana jednovremeno jurnuše na barikadu i Deks otvori brzu paljbu jedva stižući da puni pušku.

Jedan od napadača uhvati se za nogu i pade na kamenje, ali su dvojica uspjeli da stignu gotovo do podnožja, i otvoriše vatru prema njegovom zaklonu.

Rezultat je bio ništavan jer su više puškarali gađajući s boka, ali su uspjeli da omoguće čoveku sa rogovima na glavi da se bezbedno spusti i jurne duž ivice kanjona.

Sad je na red došao vojnik Vilijamson. Skvrčen u zaklonu čuo je zadihanog Indijanca i baš kad je prolazio pokraj njegovog kamena nastojeći da Deksa dobije sa strane na nišan, kržljavi čovek se iznenada diže iz zaklona i zavitla pušku iznad glave. Teški okovani kundak tresnu Dakotu po kožnoj kapi sa čijih su strana bili rogovi bafala i on se prostre po zemlji, a onda Vilijamson okrenu karabin i pripuca na dvoji-

cu ratnika koji su uspjeli da savladaju prepreku.

Opaljeni na brzinu, kuršumi fjučnuše pored napadača, ali jedan ipak zakači čoveka sa blistavim »spenser« karabinom u rukama.

Od udarca teškog zrna Indijanc se zatetura i pade na drugog ratnika, a onda iz zaklona skoči Deks Karpenter i nogom odbaci pušku koja mu je ispala iz ruke.

Sada ih je obojicu držao na nišanu, a Vili zgrabi nekakvu oputu koja je bila omotana oko struka Male Vrane i hitro mu veza ruke.

Sa druge strane začulo se nekoliko sporadičnih hitaca posle čega začuše Bilovo gromoglasno urlanje:

— Hej vas dvojica, kako je тамо?

— Dodj da vidiš — javi se Karpenter. — Uхватili smo im poglavicu.

*

Dok su svi ljudi, predvođeni Bilom Vejlijem, jurnuli niz strminu i okomili se na poslednje Dakote koji su zamicali niz potok, Latanig nastavi pravo niz strminu i ubrzo se nađe kraj mitraljeza. Sa druge strane potoka video je ustreljene ljude, a onda prebaci pušku u levu ruku i preskoči na drugu obalu.

Ni za trenutak nije ispuštao iz vida tamni otvor zemunice oštro pazeći da li će primetiti kakav sumnjiv pokret, a onda mu lagana jeza dodirnu kičmu.

Sada će, ima me na nišanu — pomisli i iznenada se baci u stranu istovremeno povlačeći dugocevi »frontijer«, a tog trenutka iz zemunice sevnu naranđasti plamen a potmula tut-

njava rascepi podnevnu tišinu bezimenog kanjona.

Dok je padao, a kuršum mu zviznuo iznad glave, njegov »frontijer« munjevito opali dva puta, a na vratima se pomoli krupna figura glavatog Ejba. Iz onemoćalih ruku ispade mu puška i dok su mu se na grudima širile dve crvene mrlje, stro-pošta se na zemlju.

Mršavi revolveraš gipko se zakotrlja kako bi smanjio udarac o kamenito tlo, a onda se pridiže i vičnim pokretom napuni revolver. Dok je palcem sklonio utvrđivač, a kažiprstom potiskivao izbacrač čaura smešten ispod osmougaone cevi, levicom je izvadio metak iz redenika i gurnuo ga u ispaljenu komoru cilindra.

Sad je trebalo da okrene do-boš i istera drugu čauru, ali brzoruki čovek, iz samo njemu znanih razloga, prekinu punjenje i munjevito se okrenu na peti.

Na nekoliko koraka udaljenosti pridizao se onesvešćeni seržant i iz crne kožne futrole vadio teški armijski »dragon« kolt. Omamljen od rane na slepočnici, sporo je petljao oko oružja verovatno uveren da mu je revolveraš još uvek okrenut ledima.

Tim više bio je začuden kad definitivno izvuče revolver i počiže oči. Ruka sa oružjem zastade mu na pola puta dok je sa strahom gledao u čoveka bledih očiju i tamni otvor cevi starinskog »frontijera«.

— Gotovo je, čoveče. . . bacaj oružje! — začu ledeni otegnuti glas i prsti mu se sami rastvoriše ispuštajući revolver na zemlju.

— Ja, ja. . . bacio sam ga — promuca i malo se zatetura hvatajući se za čelo. — Ranjen sam.

— Ranjen, a umalo me ubi s leđa — smrsi Šorti i konačno pripuni poslednju komoru doboša. — Eno ti potoka pa se umi.

XI

Glas o hvatanju Male Vrane i njegovih ljudi munjevito se razneo celom krajinom. Tako je to uvek bilo, bežični telegraf i ovog puta radio je nepogrešivo i pustošima Vajominga vest se proširila do mnogih logorskih vatri.

Sa raznih strana prema Fort-Kerniju krenuše grupe različitih ljudi. Tri brza odreda napustiše zasede. Crveno Čebe i moćni poglavica Sijuksa Crveni Oblak manuš se izvidanja, a i logor žena i dece rasturenog plemena Santi-Sijuksa primače se malo tvrdavi.

Poslednji je, naravno krenuo Bil Glupan. Prvo mu je trebalo da sahrani mrtve, zatim je otezao sa polaskom zbog negovanja ranjenih Dakota, a na kraju je utrošio ceo dan praveći probleme sa rastavljanjem i tovarenjem mitraljeza.

Major Ridžis ga dočeka raširenih ruku.

— Čestitam naredniče — pruži mu ruku, a zatim i svoju nepresušnu kutiju s cigarama. — Zahvaljujem na zalaganju i svakom vojniku vaše grupe. Sve ću predložiti za odlikovanje.

Glupi Bil je uveliko dimio i baškario se na stolici.

— Samo neke, gospodine majore.

— Zahvaljujući brbljanju nekih mojih vojnika nepogrešivo sam ocenio da je seržant Bruk upetljan u prodaju oružja Indijancima.

— Pa tog čoveka već danima nema u tvrđavi — dodade major.

— Oh, vratio se. Eno ga u zatvoru, ser.

To su bila dva poena zaredom. Prvo je trebalo otkriti lopužu, a zatim ga uhvatiti i smestiti iza rešetaka. Nema šta, lep uspeh narednika Vejlija.

— Ispitivanjem zarobljenika — važno nastavi snažni širitlija — saznao sam za dogovor kopača zlata i Male Vrane. Oni su se obavezali da će ga snabdevati oružjem i municijom, a za uzvrat im je otkrivao bogata nalazišta.

Sad se i poglavice zgledaše, a Crveni Oblak smrsi kroz zube:

— Šta sam rekao, sve ih treba pobiti.

Veoma zadovoljan dosadašnjim učinkom prezentacije događaja, Vejli nastavi priču:

— Jedinji problem je bio što goldvočeri nisu imali puške pa su se setili seržanta Bruka i njegovog magacina prepunog oružja. Za prvu pošiljku od desetak pušaka dali su mu gomilu novca, a onda je trgovina procvetala. Mala Vrana bio je spreman da oda mesta novih bonanaci, a lopuže su mu odnele mitraljez!

Obojica oficira zgranuto su se gledali.

— Jedan od naših »gatlinga«? — s nevericom će kapetan Peters.

Glupan malo pročisti grlo i povuče nekoliko dimova pre nego nastavi raport.

— U pravu ste, ser. Prokrijumčarili su mitraljez, a zatim podmetnuli požar da bi prikrili krađu. Mislili su na sve, osim da ih stalno motrim i pratim svaki njihov korak.

— Za to ćete, čoveče. . . biti odlikovani! — grmnu major i još jednom mu pruži ruku.

Na sutrašnjem saslušanju sve je krenulo naopako. Lefti Bruk

je poricao svaku vezu sa goldvočerima.

— Ja krijumčar, koješta! Naradnik Vejli samo priča besmislice.

Naravno odmah je pozvan glavni svedok koji se nadu kao čuran i počeo gromovitim glasom:

— Priznaj, lopužo. . . ionako ti ne gine konopac!

— Nisam kriv i ne treba ni da se branim — nije popuštao Lefti Bruk. — I kakve dokaze optužbe pruža narednik Vejli?

— Dokaze, veliš — naroguši se Bil — a tovar pušaka što ih je Luk odneo Indijancima.

Lefti ponovo raširi ruke.

— Pa sam si rekao ko im je odneo oružje. Odakle sad mene petljaš u to?

Prvi put Bil oseti kako mu se tlo malo izmiče ispod nogu, ali se nije predavao. I dalje je bio siguran da će seržanta saterati u čorsokak.

— A mitraljez i kasete s municijom? Takode si ih dao ridobrađom.

— To prvi put čujem. Oruđe verovatno potiče sa neke druge strane, a ne iz mog magacina.

— Ali, najmanje deset svedoka videlo te kako Indijance obučavaš u rukovanju »gatlingom«.

Bruk brzo klimnu glavom.

— Naravno, morao sam. Bio sam kidnapovan i odveden u nepoznatom pravcu a onda prisiljen da im pokažem kako se puca. Pretili su da će me nabiti na mučenički kolac. O tome bi mogli da posvedoče kopači, ali . . . svi tvoji svedoci naredniče, na žalost su mrtvi. Samo me badeva optužuješ.

Okupljeni za stolom, oficiri su pomalo gubili strpljenje pogotovo kad Bil kao svedoka ponudi Malu Vranu, a Lefti prevrnu očima i saseče ga kao repu:

— Sad još i to. Kolovođa neprijateljski raspoređenih Indijanaca protiv kojih si lično vodio juriš i koji umalo ne zakuvaše rat u Vajomingu treba po tvom mišljenju da budu svedoci protiv jednog podoficira američke konjice. A sve i da nije tako, odakle bi Dakota, koji nije smeo ni da priviri u tvrđavu, mogao punopravno da svedoči o nestanku oružja iz našeg magacina. Ma sve ti je to, naredniče, rekla — kazala. Nigde valjanog dokaza.

Po izgledu lica Glupan je zaista zasluživao svoje neveselo ime. Činilo se da je iscrpeo sve optužbe, ali sad pokušava poslednji adut:

— Moji ljudi. . .

Major jedva dočeka da ga se otarasi i gromko naredi dežurnom podoficiru:

— Neka uđe kapetan Vilijem Vilijemson.

Zavaljen u krevetu Armstid načini začuđeno lice, a ni oficiri za stolom ništa nisu shvatali. Vilijem Vilijemson bio je obični regrut koga su njegovi drugovi najčešće zvali — onaj ljudi Vil.

Krčljavi čovek upade na vrata i ustoboči se gledajući ravno ispred sebe.

— Kapetan Vilijem Vilijemson, javlja se po vašem naređenju, ser.

Ridžis odahnu uveren da će sve biti ubrzo razjašnjeno i uputi mu prvo pitanje:

— Šta možete reći o nestanku oružja iz Fort-Kernija?

— Pa, sad — počeo nesigurno i pipnu nažuljano mesto na vratu — Deks i Čet su jedne noći skočili na mene i odveli me pred magacin sa kojeg smo skinuli katance. . .

— Ko je Deks, a ko Čet?! — zavapi major. — Čoveče, nismo u krčmi.

— Da smo kojim slučajem — smrsi krčljavi vojnik, ali se pri-seti šta ga je major zapitao pa

dodade snažnijim glasom: — Deks i Čet su vojnici naše desetine. Prezivaju se Karpenter i Bejli.

Trenutak, dva vrteo je šijom, a zatim nastavi:

— Baš smo se spremali da upadnemo u magacin i malo izvršimo inventarisanje, kad se odnekle stvoriše onaj revolveraš Latanig i momak iz Džordžije Leonard Grifit. Tako smo se svi našli na zajedničkom poslu.

Seržant Bruk neprijatno se vrpolio. Pitao se šta su otkrili jer je one noći, kada ih je slučajno primetio, podlegao panici i podmetnuo vatru kako bi bar uništio dokaze.

— Tada smo, gospodo — nastavi Vili — ustanovili da nedostaje mitraljez »gatling« sa petnaest kaseti municije. . .

— I o tome nikome niste ništa javili! — dreknu Ridžis, a kapetan počeo da kuka:

— Zabranio nam narednik Vejli, ser. Rekao je da bitange, ovaj . . . kradljivce moramo da uhvatimo na delu.

Ozbiljni kapetan Peters preuze neugodnu dužnost da malo odmeni komandanta i reče s gorčinom u glasu:

— Tome treba da zahvalimo što ste bez reči napustili tvrđavu i rizikovali da vas proglasimo dezerterima. Zahvalite samo majoru Ridžisu. . .

Kapetan Vilijemson podugo je proveo u regrutskoj grupi mudrova iz Kentakija da ne bi naučio nešto od njegovih smicalica. Ne sačekavši da Peters završi dreknu iz sveg glasa:

— Zahvaljujem majoru Ridžisu, ser! Shvatio je da smo obična grupa regrutskih budala. . .

— Ali, vi ste po činu kapetan!

— Ko zna, ser — skrušeno odgovori krčljavi čovek u gruboj vojničkoj uniformi. — Više ni sam nisam siguran.

Na to se ponovo javi major:

— Gospodo, kapetan Vilijemson nalazi se u našoj tvrđavi po, hm. . . specijalnom zadatku Ministarstva vojske iz Vašingtona i molim da shvatite što razloge njegovog boravka ne mogu dalje da obelodanjujem. Molim da sve njegove reči bezrezervno prihvatite.

— Zahvaljujem, ser! — uzdahnu Vili pa nastavi sa izveštajem: — Vojnik Karpenter i ja saznali smo za oblast kojom se kreće Mala Vrana iz, kako da kažem. . . veoma pouzdanih i razuzdanih izvora.

— Kako to mislite, kapetane? — ponovo će Peters. — Sta znači. . .

— Znači da su bile dve Indijanke.

Peters je nehotice prevazišao i samog Bila Glupana. Uporno je insistirao na pitanju koje je Vilijemson nastojao da zaobiđe.

— Bile su, dakle, dve Indijanke, i. . .

— I. . . povalili smo ih, odnosno. . . one su dale inicijativu, a starci su za to vreme krali goveda.

— Iz mog stada, naravno — dobaci Armstid i razvuče usne u škrti osmeh. — Pa, ne zameram vam. Svi ste na kraju zadovoljni; gladni Indijanci dobili su hranu, a vi obaveštenje o Maloj Vrani.

U štabu odahnuše uvereni da je neugodnost prebrođena, ali se čovek sa začelja Glupanove regrutske desetine pobrinu da sve okrene naglavce:

— Nije bilo baš tako, gospodine — okrenu se Armstidu koji odmah prestade da se smeška. — Prvi put nisu priznale.

— Znači, bilo je i. . . drugi put? — ponovo počeo da se raspituje zamenik komandanta tvrđave trudeći se da vrati nešto ozbiljnosti u ceo tok službenog ispitivanja.

— U pravu ste, gospodine. . . bilo je i drugi put. Samo, vojnik

Karpenter i ja bili smo nepokolebljivi. Prvo smo zahtevali obavešt o kretanju odreda Dakota.

— A onda je bilo ono. . . »drugi put«! — grmnju uveliko iznervirani kapetan Peters. — Baš lepo.

— Da znate, i bilo je baš lepo — isprsi se lažni regrut, ali se umeša major i počeo suvim glasom:

— Molim, bez nepotrebnih detaljisanja. Tako ste, znači, saznali za lokaciju neprijatelja?

— Da, ser. . . ali nismo ništa saznali. Devojke su rekle da je Mala Vrana otišao u područje Retlsnejk-Rivera, a to predstavlja bar trećinu teritorije Vajoming. Kad bolje promislim, sve više sam uveren da smo bili namagarčeni.

Polovina istražitelja krišom su se smeškali u brkove dok je Peters mrmljao nešto o »okaljanoj vojničkoj časti«, a ljudi Vili nastavili kao da se ništa nije dogodilo:

— Mi smo još i dobro prošli, ali su lopuže oderale na kartama čak i jednog Nila Morgana. Boga mi, za celih pedeset dolara.

Pošto je to moglo da predstavlja novu mogućnost za istragu, na ispitivanje je pozvan i bivši brodovlasnik.

— Ma, ne вреди pomena, džentlmeni — nonšalantno odmahnu rukom i iz džepa na bluzi izvuče tanku »virdžiniju«. — Pedeset dolara, ko još na to da misli.

Pedeset dolara bilo je ravno polumesečnoj zaradi jednog kapetana i mnogi strogi pogledi prostreliše regruta zavijenog u oblak dima. Zbog toga Peters zausi da protestuje, ali kockar odvali ne čekajući kritiku starešine:

— Kome je, bogamu, do nekoliko dolara kad nisam uspeo da ih posvađam podelivši im pet kečeve.

— Znači, i time se bavite! — zajauka Ridžis.

— Samo u interesu viših ciljeva armije, ser — nastavi da ih obaveštava Morgan. — Tako sam im podelio karte da su relansirali do šest stotina dolara, ali je ridobrada lopuža shvatio nameštajku i izbegao svađu. A baš sam očekivao da će se sporečkati i reći nešto o krijumčarenju oružja.

Dosad je magacioner-lopuža mogao da bude apsolutno zadovoljan. Svedočila su tri čoveka, a nijedan nije rekao nikakav valjan dokaz. Čak je napravio i uvređeno lice, ali se Morgan doseti još jednog detalja:

— Nisam samo ja rizikovao, vojnik Bejli zamalo nije bio prepušten.

Vojnik Bejli umarširao je u kancelariju i veselo pozdravio namršteni oficirski kor:

— Zdravo narode, zvali ste me.

Da bi sprečio Petersovu opravdanu reakciju, major hitro počeo sa ispitivanjem:

— Pozvan si da svedочиš o slučaju sarženta Bruka.

— Kakav slučaj pominjete, ser — nije prestajao plavokosi momak. — Samo sam malo osvežio stara sećanja na Kanton.

Dvajt Armstid, a i obojica poglavica, uveliko su shvatili o kakvoj se navodnoj grupi neiskusnih regruta radi i smeškali se unapred uvereni da su momci radili više po intuiciji, a manje na temelju stvarnih dokaza. Posrećilo im se da uhvate Malu Vranu i spreče ratni požar, ali im do toga i nije mnogo stalo. Naravno, osim Bilu Glupanu željom novih širita.

— Šta brbljaš, kakav Kanton?!

— ponovo se raspameti Peters.

— Pa, ser... jedan je Kanton na svetu. A i škola kung-fua, ako mene pitate za mišljenje, takođe je jedinstvena u svetu. Takvi majstori se ne mogu, na pri-

mer, naći u Sečuanu, a u severnim provincijama...

Cela grupa oficira-istražitelja delovala je kao da je dospela ispod vodeničnog kamenja pa momak malo promeni taktiku:

— Jedan ili dva udarca, gospodo... ne možete zameriti mojoj ludoj glavi. Bitangu sam — pokaza glavom na Bruka — morao malo da urazumim. Vredao je jednu damu.

Tako su pred vojnu istražnu komisiju počeli da stižu i civili. Prva Čeril Tod, prsata kantinerka.

— Posumnjala sam kad je Lef-ti počeo da broji dvoorlaše — reče mrsko mereći Bruka skljojaka-nog na stolici — a kad je izbrojao dvanaest...

— Govorite li vi o dvesta i četrdeset dolara, madam? — zapanjeno će kapetan Peters.

— Da, gospodine. Izbrojao ih je na moj šank tražeći da ga odvedem u sobu.

— I... uzeli ste ih?

Kantinerka nadu grudni koš i ljutito ga odmeri.

— A vi... ne biste?

Mladi oficiri počеше otvoreno da se smeju zbog čega major brzo otpusti nepodobnog svedoka i odredi pauzu za ručak.

XII

Popodnevno isleđivanje započelo je intelektualnim natezanjem sa Ajovljanima.

Henk Benton je zvanično izjavio:

— Odmah nam je bilo sumnjivo što je samo jedan čovek tako izmorio dve životinje. Mora da je vratolomno jahao do forta.

— Kako i ne bi kad je trebalo da dobavi instruktora za zakovani »gatling« — navali drugi Ajovljanin.

— Taj instruktor — nastavi major da pita — kako se zove?

Obojica dreknuše uglas:

— Seržant Lefti Bruk, ser. On im je pokazao kako se gađa iz »gatlinga«.

Većina ljudi okupljenih u kancelariji poskočiše na stolicama. Izgledalo je da je magacioner zaista pritisnut prvim dokazom, ali se javi Dvajt Armstid:

— To smo, gospodo, čuli i od osumnjičenog. Rekao je da je kidnapovan i pod pretnjom odveden u brda.

Ajovljani počеше zbunjeno da stružu čizmama.

— Kakva pretnja, celo veče se kockao sa onim ridobradim pajtašem. Lopuže su odjahale zajedno.

— Tačno! — grmnu seržant. — Kad sam ispratio goldvočera do koralu uperio je revolver u mene i naterao me u sedlo. Šta sam mogao.

— Nisam video nikakav revolver. A ti, Henk — dočeka Stenli uveren da je Leftija doterao u ćorsokak.

— Ni ja — odseče drugi Ajovljanin. — Bio je mrkli mrak...

Sada je celokupna istraga krenula nizbrdo. Seljačine su sve zabrljale i komandant rezignirano pozva Deksa Karpentera da posvedoči.

— Možda da nam nešto više kažete o rušenju kanjona kada su uhvaćeni ratnici Male Vrane?

Mršavi dugajlija skromno obori oči.

— I to je, naravno, rezultat mudrih odluka našeg narednika. Rekao je da zgrabimo bure i da se živi ne vraćamo ukoliko ne srušimo to stenje. Dvojici regruta nije preostalo...

— Kakvih, bogamu, regruta... Vilijemson je kap...

— Vojnik Vilijem Vilijemson, ser — prekide ga Deks ne podižući oči sa vrhova čizama — samo je bivši akademik isteran iz Vest-Pointa. Toliko radi tačnog

obaveštenja ostale gospode oficira.

Time se istraga približila totalnom fijasku što se najpre videlo iz smrknutih lica dvojice poglavica. Da su se oni pitali, seržant Lefti već bi bio u večnim lovištima, a ostali bi se pozabavili pametnijim poslovima. Leto nije bilo vreme za besposličenje.

Njihovo neraspoloženje nije moglo da promakne budnom oku Dvajta Armstida koji je, zaljubljen na krevetu u uglu sobe, stalno razmišljao o mogućem raspletu. Tištalo ga je pitanje obespravljenih Dakota čija ih je tragična sudbina podsećala na njegov život. Kao i oni, ostao je bez doma i porodice i bio prisiljen da iz Teksasa potraži novi kutak u dalekom Vajomingu. Mислеći na stari kraj priseti se izvidnikovih reči, koji je često citirao Kvanaha Parkera: »Dok je čovek živ, ima razloga da živi«. Predaju se samo slabiji ljudi.

To mu dade ideju da predloži dva poslednja svedoka.

— Moji ljudi, majore... Lata-nig i Vejn Lavado...

— Neka smesta uđu — jedva dočeka Ridžis — ali ako počnu sa glupostima...

— Ni govora, gospodine! — zagrajaše Ajovljani stešnjeni među ostale svedoke na klupi u dnu prostorije. — To su dva džentlmena...

Pomenuti džentlmeni udoše i Šorti rasteže po južnjački:

— Dobar dan, gospodo. Evo nas.

Pri tome tresnu bisage na sto pred oficirima.

— Čije su ovo torbe, i šta znači?...

— Nisu važne bisage nego zlato u njima, gospodo. Zbog njega je i došlo do cele zbrke, a umalo i do pravog rata. Pošto su trojica goldvočera poginuli, zlato pri-

pada državi, odnosno Fort-Kerniju gde su pričinjene znatne štete. Izgorela je zgrada magacina, a i onoliko skupo oružje... k'o mislim, možda bi nagiti mogli da podmire toliki trošak.

Iz ugla sa svedocima začu se besno gundanje Glupog Bila o tome da »budalama koje mu dadoše bisage u šake treba pootkidati glave«, preko čega major Ridžis pređe sa puno takta i žurno klimnu glavom.

— Mislim, gospodine, da će vaš predlog biti prihvaćen. Ali, to je tek delimično rešenje našeg problema. Šta ćemo s osumnjičenim i Dakotama Male Vrane?

Ali, imao je nešto da kaže najčutljiviji čovek nekadašnjeg Armstidovog bataljona. Napola Inidijanac, sve je rešio u tri reči:

— Treba osloboditi Malu Vranu.

— Četvrtina goveda iz stada su moja. Neka poglaviće odrede mesto za rezervat a Dakote gone pedeset krava. Još ukoliko počnu da se bave lovom a ne samo lutanjem... preživeće i bez stare postojbine.

Nastalu gužvu brzo utiša energični glas vrhovnog poglaviće Šijuksa:

— Mala Vrana otići u kraj južno od Svetih brda koje belci zovu Blek Hills. Za to će se pobrinuti Crveni Oblak. Neće biti rata.

Sad je na redu bio i treći problem. Još uvek nisu znali šta da

rade sa osumnjičenim seržantom.

Vejn Lavado, naravno, i to je znao.

Ispod oka bacio je pogled na Crveno Čebe, a zatim se obratio uznemirenim oficirima:

— Seržanta Bruka treba isterati iz tvrđave.

Gotovo potpuno raspamećen major Ridžis upitno pogleda prosedog Armstida, privremenog stanara njegovog štaba, pa s olakšanjem šutnu još nekoliko puta i grmnu:

— Lefti Bruk, napustite smesta garnizon. Više niste magacioner Fort-Kernija!

U opštoj gužvi koja nastade posle njegovih reči najbolje se snade bitanga Lefti i hitro nestade kroz vrata prostorije, a Bil Glupan zaurla rizikujući da ostane bez ijednog širita:

— S vašim dopuštenjem, ser... ne bih vas uzeo ni da u mojoj patroli, umesto seljčina, timarite konje.

Da li zbog vreve koja je došla okle prigušila čak i gromoviti glas narednika — planine ili je žgaravica toliko mučila majora da mu nije bilo ni do čega, tek incident prođe nezapaženo, kao i šapat kojim se Čejen obrati Vejnu:

— Moj brat ne treba da brine. Lažljivi seržant koji zamalo da navede crvene ljude da iskopaju ratnu sekiru i listom izginu u neravnopravnoj borbi sa »dugim noževima«, ubrzo će ostati bez skalpa. Ja, Crveno Čebe sam rekao!

Kraj

U SLEDEĆEM BROJU

D. Kostel

KRVAVI TRAG ZLATA

Noć je bila jasna i mogli su se videti
obrisi nekoliko jahača. Prvi je bio
nešto izdvojen, dok su ostala trojica
jahali u zbijenoj koloni. Tako je bilo
sigurnije. Svi oni su jednom rukom
držali uzdu, a u drugoj su imali
oružje...

JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORI